

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

Katedra aplikované ekologie

Česká zemědělská univerzita v Praze

**Fakulta životního
prostředí**

**Post-projektová analýza v procesu EIA
administrativního objektu Pankrác**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autorka práce:

Bc. Alena Franclová

Vedoucí práce:

Ing. Zdeněk Keken, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její dílčí části nebyly předloženy k získání jiného akademického titulu.

V Praze dne 30. 3. 2016

.....

Bc. Alena Franclová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomohli se vznikem této práce, především panu Ing. Zdeňku Kekenovi, Ph.D., vedoucímu diplomové práce, za věnovaný čas a ochotu, se kterou se této role ujal. Velice si vážím jeho cenných rad a připomínek, bez kterých bych se při psaní této práce neobešla. Dále děkuji svým blízkým za podporu, které se mi dostávalo po celou dobu mého studia.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Alena Franclová

Regionální environmentální správa

Název práce

Post-projektová analýza v procesu EIA Administrativního centra Pankrác

Název anglicky

Environmental Impact Assessment Follow up analysis of Pankrác administrative centre

Cíle práce

Cílem diplomové práce je realizace post-projektové analýzy v rámci procedury posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment) administrativního centra Pankrác. Klíčovým bodem bude, analýza realizovaného EIA posouzení, identifikace a interpretace změny stavu jednotlivých složek životního prostředí, analýza názorů a změny názorů jednotlivých stakeholders v chronologii před-investiční – investiční fáze – fáze provozu.

Metodika

Metodicky bude diplomová práce vycházet z mezinárodně uznávaných principů post-projektových analýz v rámci EIA procedury. Základem je revize všech dokumentů realizovaných v průběhu rozhodovacího procesu. Dále bude vyhodnoceno promítnutí podmínek z procesu EIA do navazujících správních řízení a následně reálné realizace a provozu dotčeného záměru.

Doporučený rozsah práce

50 – 60 stran textu; cca 10 stran příloh

Klíčová slova

Impact Assessment, post-project auditing, predikce, znečištění

Doporučené zdroje informací

ABAZA, H., BISSET, R. et SADLER, B., 2004: Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment: Towards an Integrated Approach, UNEP, 147 s.

HUNSBERGER C. A., GIBSON, R., et WISMER, S., 2005: Citizen involvement in sustainability- centered environmental assessment follow-up. Environmental Impact Assessment Review, str. 609-627

MARSHALL, R., ARTS, J., MORRISON – SAUNDERS, A., 2005: International principles for best practice EIA. Impact Assessment and Project Appraisal 23, str. 175-181

Morrison-Saunders A., Baker J. et Arts J., 2003: Lesson from practice: Towards successful follow-up. Impact Assessment and Project Appraisal:43-56s.

SADLER, B., et McCABE, M., 2002: Environmental Impact Assessment, Training Resource Manual, 226 s.

WATHERN, P., 1988: Environmental Impact Assessment, Theory and Practice, Routledge, 332 s.

WOOD, G., 2000: Is what you see what you get? Post development auditing of methods used for predicting the zone of visual influence in EIA. Environmental Impact Assessment 20, str. 537-556

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – FŽP

Vedoucí práce

Ing. Zdeněk Keken, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra aplikované ekologie

Elektronicky schváleno dne 7. 3. 2016

prof. Ing. Jan Vymazal, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 17. 3. 2016

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.

Děkan

V Praze dne 06. 04. 2016

ABSTRAKT

Diplomová práce hodnotí problematiku procesu posuzování vlivů na životní prostředí, a to s důrazem na post-projektovou analýzu pro administrativní objekt Pankrác. Post-projektové hodnocení je jednou z nejdůležitějších praxí, prostřednictvím které může EIA naplnit celý svůj potenciál. Jeho významný přínos spočívá především ve zpětné vazbě, kdy lze porovnat skutečný vliv stavby s vlivem predikovaným a lze se z něho poučit a do budoucna se vyvarovat možným nedostatkům v rámci v budoucnu realizovaných EIA hodnocení. Metodicky práce vychází z mezinárodních standardů EIA follow-up správné praxe, které by vždy měly odpovídat specifickým okolnostem posuzovaného projektu a konkrétnímu kontextu. Mezi hlavní principy patří přístup orientovaný na výsledky, vzdělávání, institucionální závazky a odpovědnost. Hlavní výzkumnou otázkou je zhodnocení procedury posuzování vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví pomocí post-projektové analýzy. Práce hodnotí implementaci hlavních připomínek k jednotlivým fázím posuzování do fází následujících, dále se zabývá analýzou názorů a změnami názorů účastníků EIA procesu, a to ve fázích realizace a provozu. Další dílčí část obsahuje komparaci hlukové zátěže před realizací a po realizaci záměru a analytickou část uzavírá zhodnocení dodržení obecně platných zásad správné praxe. Výsledky práce zachycují komplexní hodnocení EIA procesu, ze kterého je patrné, že v tomto konkrétním případě byl proces EIA velmi významným přínosem a dokázal celý záměr, při velmi kladné spolupráci s investorem, velmi efektivně zformovat, co se týče ochrany životního prostředí zájmového území. Do budoucna by bylo vhodné věnovat větší úsilí jak samotným realizacím post-projektových analýz, tak hlavně osvětě o jejich existenci a pozitivních dopadech na celý proces EIA a také na ochranu životního prostředí a veřejného zdraví.

KLÍČOVÁ SLOVA

POSUZOVÁNÍ VLIVŮ, POST-PROJEKTOVÁ ANALÝZA, PREDIKCE, ZNEČIŠTĚNÍ

ABSTRACT

This diploma thesis evaluates issues of environmental impact assessment, focusing on post-project analysis of the Pankrác administrative center. Follow-up evaluation is one of the most important practice through EIA which can fulfil one's potential. Major contribution is mainly the EIA feedback which will be compared between real and predicted impact. Follow-up will provide knowledge to avoid possible non-conformances in EIA evaluation process in the future. Methodical of this thesis is based on international standards of good practice in EIA follow-up, which should always correspond with the specific circumstances of the project and the specific context. The main principles are results-oriented approach, learning, institutional commitment and responsibility. Meaning of the follow-up is the main research question to evaluate the environmental impact assessment. The thesis evaluates the implementation of the main comments from the various point of views. All opinions, changes and views of all participants must be reviewed in implementation and operation phases of the EIA process. Another sub-section provides a comparison of the noise pollution before and after realization of the project and analytical part concludes evaluate compliance with the general principles of good practice. The results collect comprehensive assessment of the EIA process. The follow-up for Pankrác administrative center was important and it proved that positive cooperation with the investor made processes more effective in the terms of the environmental protection of the area. In the future it would be appropriate to dedicate more effort and time for the follow-up. Especially raising awareness of the existence and positive impact of the entire EIA process and also to protect the environmental and public health.

KEY WORDS

IMPACT ASSESSMENT, EIA FOLLOW-UP, PREDICTION, POLLUTION

OBSAH:

1. ÚVOD	12
2. CÍLE PRÁCE	14
3. TEORETICKÝ RÁMEC	16
3.1 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A JEHO OCHRANA	16
3.1.1 Ochrana životního prostředí v ČR.....	17
3.1.2 Ochrana přírody a krajiny v ČR pomocí Státní politiky ŽP 2012 – 2020.....	18
3.1.3 Ochrana biodiverzity, přírody a krajiny	19
3.2 EIA – POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	20
3.2.1 Historie.....	20
3.2.2 Legislativní ukotvení.....	21
3.2.3 Struktura EIA procesu.....	22
3.2.4 Cíle a principy	25
3.2.5 Zásady správné praxe v procesu EIA.....	26
3.2.6 Vybrané problematické otázky v procesu EIA	27
3.3 POST-PROJEKTOVÁ ANALÝZA V PROCESU EIA	29
3.3.1 Cíle post-projektové analýzy	29
3.3.2 Řádovostní úrovně post-projektové analýzy	30
3.3.3 Postup v procesu post-projektové analýzy	30
3.3.4 Zásady správné praxe v post-projektové analýze.....	32
3.4 PARTICIPACE VEŘEJNOSTI.....	35
3.4.1 Pojem participace.....	35
3.4.2 Právní úprava participace.....	35
3.4.3 Participace a EIA	36
3.4.4 Problematické oblasti participace	36
3.5 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A UDRŽITELNÁ VÝSTAVBA	38
3.5.1 Trvale udržitelný rozvoj.....	38
3.5.2 Udržitelné územní plánování	38
3.5.3 Udržitelná výstavba.....	39
3.5.3.1 Problémy spojené s územním rozvojem	42
3.5.3.2 Hluk.....	42
3.5.3.3 Vibrace.....	44
3.5.3.4 Ovzduší	44
4. METODIKA	46
5. ANALYTICKÁ ČÁST	48
5.1 CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	48

5.2	POPIS ZÁMĚRU	55
5.3	ÚDAJE O STAVU ŽP V ÚZEMÍ PŘED REALIZACÍ ZÁMĚRU.....	57
5.3.1	Kvalita ovzduší v dané lokalitě	57
5.3.2	Hluková zátěž v dané lokalitě	58
5.4	CHARAKTERISTIKA VLIVŮ ZÁMĚRU NA OBYVATELSTVO A ŽP.....	59
6.	VÝSLEDKY	65
6.1	Analýza realizovaného EIA posouzení	65
6.1.1	Implementace podmínek a vyjádření k oznámení do dokumentace.....	66
6.1.2	Implementace připomínek k dokumentaci a jejich vypořádání v posudku	74
6.2	Zpětná vazba od účastníků EIA procesu.....	82
6.2.1	Fáze realizace	82
6.2.2	Fáze provozu	85
6.3	Identifikace změn stavu jednotlivých složek životního prostředí	88
6.3.1	Analýza hlukové zátěže	88
6.4	Respektování zásad správné praxe procesu EIA.....	91
7.	DISKUSE.....	92
7.1	Implementace připomínek do navazujících dokumentů	92
7.2	Zpětná vazba od účastníků EIA procesu.....	92
7.3	Akustické znečištění	94
7.4	Zásady správné praxe.....	95
8.	ZÁVĚR.....	96
9.	POUŽITÁ LITERATURA.....	98
10.	PŘÍLOHY	105

SEZNAM OBRÁZKŮ:

Obr. č. 1: Zásady správné praxe.....	33
Obr. č. 2: Cyklus stavby.....	40
Obr. č. 3: Umístění záměru	48
Obr. č. 4: Předmětné pozemky před realizací	50
Obr. č. 5: Zákres areálu s vyznačením plánovaných budov.....	50
Obr. č. 6: Obytný dům, pohled od objektu A1	50
Obr. č. 7: Obytný dům a stávající objekt Pankrác a.s. pohled z ulice.....	51
Obr. č. 8: Výsadba mezi objekty.....	51
Obr. č. 9: Kotěrova vodárenská věž a její okolí, pohled od nové výstavby.....	52
Obr. č. 10: Nejbližší zástavba, ulice Budějovická	52
Obr. č. 11: Nejbližší zástavba, část ulice Hanušova	53
Obr. č. 12: Dopravní řešení u budovy společnosti Bauhaus	53
Obr. č. 13: Vizualizace záměru - jihovýchodní pohled.....	54
Obr. č. 14: Vizualizace záměru - severovýchodní pohled	54
Obr. č. 15: Vyznačení bodů měření	90

SEZNAM TABULEK:

Tab. č. 1: Zásady správné praxe.....	34
Tab. č. 2: Hlavní úkoly udržitelné výstavby	41
Tab. č. 3: Průměrné roční koncentrace znečišťujících látek v roce 2006	58
Tab. č. 4: Denní hodnoty.....	58
Tab. č. 5: Noční hodnoty.....	58
Tab. č. 6: Stupně hodnocení.....	59
Tab. č. 7: Vlivy na obyvatelstvo, včetně sociálně ekonomických vlivů	60
Tab. č. 8: Vlivy na ovzduší a klima	61
Tab. č. 9: Vlivy na hlukovou situaci, eventuálně další fyzikální charakteristiky	62
Tab. č. 10: Vlivy na povrchové a podzemní vody	62
Tab. č. 11: Vlivy na půdu.....	63
Tab. č. 12: Vlivy na horninové prostředí a přírodní zdroje.....	63
Tab. č. 13: Vlivy na faunu, flóru a ekosystémy	64
Tab. č. 14: Vlivy na krajinu	64
Tab. č. 15: Vlivy na hmotný majetek a kulturní památky.....	64
Tab. č. 16: Analýza implementace připomínek z oznámení	66
Tab. č. 17: Shrnutí připomínek k oznámení.....	73
Tab. č. 18: Analýza implementace připomínek k dokumentaci	74
Tab. č. 19: Shrnutí připomínek k dokumentaci.....	81
Tab. č. 20: Denní hodnoty hluku.....	88
Tab. č. 21: Noční hodnoty hluku.....	89
Tab. č. 22: Normativní zásady správné praxe	91

SEZNAM GRAFŮ:

Graf č. 1: Shrnutí implementace připomínek k oznámení	73
Graf č. 2: Shrnutí implementace připomínek k dokumentaci	81
Graf č. 3: Vyjádření poměru přetrvávajících nedostatků z pohledu posuzovaných hledisek	82
Graf č. 4: Ekologické hledisko ve fázi realizace.....	83
Graf č. 5: Sociální hledisko ve fázi realizace.....	84
Graf č. 6: Vyjádření poměru přetrvávajících nedostatků z pohledu posuzovaných hledisek	85
Graf č. 7: Ekologické hledisko ve fázi provozu.....	86
Graf č. 8: Sociální hledisko ve fázi provozu.....	87
Graf č. 9: Denní hodnoty	88
Graf č. 10: Srovnání časových úseků.....	89
Graf č. 11: Noční hodnoty hluku	89

1. ÚVOD

Pokud se rozhlédneme kolem sebe, prakticky ze dne na den je možné pozorovat, jak se příroda, okolní krajina, ale i města, v nichž žijeme, mění a vyvíjejí. V 21. století většina populace žije v prakticky úplně pozměněné, kulturní krajině. To je samozřejmě dáno rozvojem lidské společnosti, který s sebou přináší mnoho změn pro celé ekosystémy. Zvyšující se nároky lidstva na přírodní zdroje, rychlá a mnohdy nekoncepční urbanizace krajiny spojená s intenzifikací zemědělství, ale i pomoc rozvojovým zemím, to jsou jen některé z mnoha příčin poklesu biodiverzity (Benton et al., 2003).

Počínajíc průmyslovou revolucí bylo prostředí kolem nás svědkem nebývale rychlého druhového vývoje – lidské společnosti. Tento rychlý civilizační rozvoj upozadil zájem o kvalitu životního prostředí a obecně prostředí, ve kterém žijeme. Na konci dvacátého století dosáhla míra devastace životního prostředí svého historického maxima. Zhoršující se kvalitu životního prostředí i lidského života a zdraví jako takového si naštěstí světová populace začala všimnout a uvědomila si vážnost nastávající situace. Pozitivním odrazovým můstkem pro zavedení nutných environmentálních změn bylo ustanovení Světové komise pro životní prostředí a rozvoj, která vznikla v roce 1983 pod záštitou OSN. Její hlavní úkol spočíval v odvrácení světové ekologické krize. Tím byl položen jeden ze základních kamenů ochrany životního prostředí, čímž bylo odstartováno mnoho dalších globálních, regionálních i lokálních projektů, které se snaží s nezastavitelným fenoménem lidského rozvoje zároveň rozvíjet ochranu životního prostředí a osvětu o životním prostředí zároveň se snaží nacházet způsoby, jak jednotlivým státům, institucím a jednotlivcům s různými druhy ochrany pomáhat.

Jedním ze segmentů ochrany životního prostředí jsou také nástroje posuzování vlivů na životní prostředí. Do těchto nástrojů se řadí i posuzování vlivů záměru na životní prostředí – tzv. EIA (Environmental Impact Assessment), což je proces sloužící k prevenci, minimalizaci a případné kompenzaci negativních vlivů na životní prostředí. V České republice je z právního hlediska tento proces ukončen vydáním závazného stanoviska. Z praktického náhledu však vyplývá, že důsledky šetření a EIA rozhodování nejsou bez jakékoli zpětné vazby známe a proces tedy není úplný (Alan et John, 1998; Arts et al., 2001). Z tohoto důvodu je zřejmé, že v právním procesu EIA chybí fáze, která by monitorovala a porovnávala reálný stav životního prostředí a vliv stavby na něj s původním očekáváním, čímž by se proces EIA dal považovat za vědecky, technicky a prakticky přínosný a komplexní.

K tomu účelu slouží post-projektová analýza, jež, jakožto nástroj poskytující informace, zkušenosti, kontrolu a zpětnou vazbu, poskytuje veřejnosti a dalším zainteresovaným stranám, důkazy o tom, že proces EIA má výsledky a je nástrojem, který je při ochraně životního prostředí nezbytným. Zároveň post-projektové analýzy dávají neustálý prostor pro rozvoj a zkvalitňování efektivity procesu EIA právě z důvodu existence zmiňovaného zpětného pohledu.

Kvůli neustálému vývoji a zlepšování kvality jednotlivých nástrojů ochrany životního prostředí bude i pro širší veřejnost viditelný jejich přínos, a tím se bude zvyšovat zájem společnosti o ochranu životního prostředí a veřejného zdraví. To lze považovat za krok tím správným směrem a to, co bychom měli budoucím generacím předat a zachovat, je různorodé a prosperující přírodní prostředí, jakož i rozmanité krajinné útvary, jež jsou zásadní pro ekonomické, sociální a kulturní zdraví (Defra, 2002).

2. CÍLE PRÁCE

VIZE DIPLOMOVÉ PRÁCE

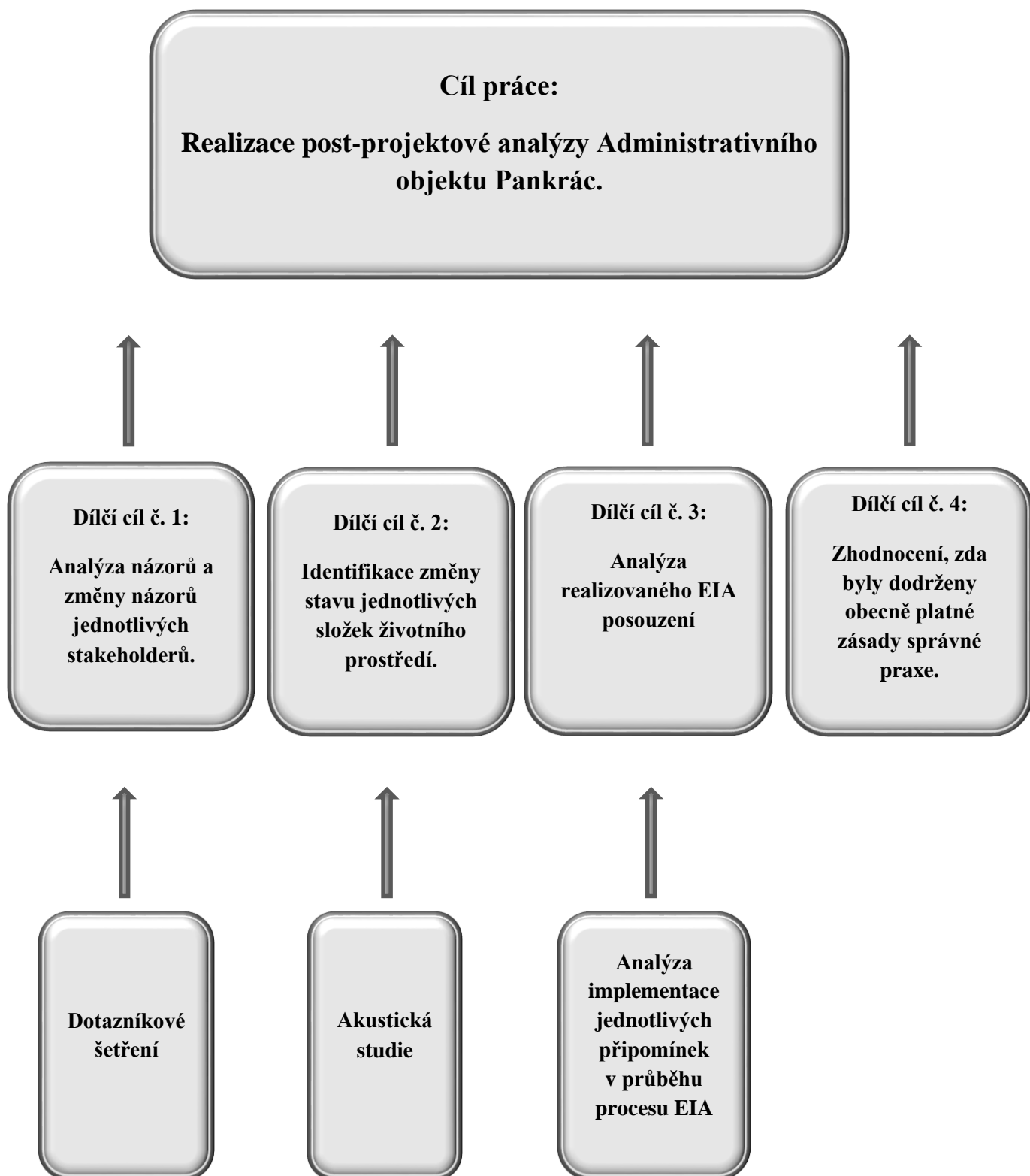
Komplexní zhodnocení záměru Administrativního objektu Pankrác s ohledem na jeho vliv na přilehlé zájmové území prostřednictvím post-projektové analýzy, která je klíčovým nástrojem pro komparaci očekávaného dopadu záměru na životní prostředí s jeho skutečným vlivem.

CÍLE DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem předkládané diplomové práce je pomocí post-projektové analýzy zhodnotit proceduru posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) realizovanou pro záměr administrativního objektu Pankrác. Klíčová je identifikace změn stavu jednotlivých složek životního prostředí, zhodnocení implementace připomínek v jednotlivých fázích procesu posouzení a analýza názorů a změn názorů jednotlivých účastníků.

Dílní cíle jsou:

- (a) analýza realizovaného EIA posouzení;
- (b) posouzení implementace připomínek v jednotlivých fázích procesu;
- (c) zhodnocení respektování zásad správné praxe v procesu EIA;
- (d) identifikace a interpretace změny stavu jednotlivých složek životního prostředí;
- (e) analýza názorů a změny názorů jednotlivých stakeholderů.

3. TEORETICKÝ RÁMEC

3.1 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A JEHO OCHRANA

Životní prostředí lze nazvat *conditio sine qua non*¹ lidského života. Což si lidstvo poslední desítky let uvědomuje a ochranou životního prostředí, jež je velmi narušováno rozvojem společnosti, se intenzivně zabývá. Hospodářský rozvoj jak v národním, tak nadnárodním měřítku, není udržitelný. Z tohoto důvodu vznikají environmentální politiky, jejichž cílem je především udržitelný rozvoj společnosti, který nebude na úkor životního prostředí (Moldan, 1992). Systematická ochrana životního prostředí se dostala do popředí zájmu až počátkem 60. let 20. století, jakožto hlavní výzva pro moderní společnost a udržitelnou budoucnost (Mezřický, 2005).

Pojem životní prostředí lze chápat dvojitým významem. V užším slova smyslu, z ekologického hlediska, se jedná o podmínky, jež jsou potřebné pro určitý druh živého organismu k jeho plnohodnotnému životu. V širším pojetí jde o označení celého souboru poznatků z mnoha vědních oborů nutných k ochraně a tvorbě těchto životních podmínek (Wittlingerová et Jonáš, 1999). Dle Remtové (1996) byl výraz životní prostředí poprvé definován jako „soubor faktorů nutných k životu určitého organismu“. Podobně je životní prostředí vymezeno i v zákoně č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění (dále jen „ZŽP“), který jej definuje jako vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, půda, organismy, ekosystémy a energie.

Dle definice přijaté na konferenci UNESCO² v roce 1967 je životní prostředí spíše část světa, se kterou je živý organismus ve stálé interakci. Následně byla tato definice doplněna na konferenci v Tbilisi³ v roce 1977, která říká, že životní prostředí je systém složený z přírodních, umělých a sociálních složek materiálního světa, jež jsou nebo mohou být s organismem ve stálé interakci (Remtová, 1996).

Pokud se hlouběji zamyslíme nad obsahem těchto definic, je patrné, že životní prostředí, příroda a krajina jsou nejvýznamnějšími součástmi národního bohatství jednotlivých států a společností a je pochopitelné, že se jednotlivé státy snaží o její zachování a ochranu. Stav a péče o tyto hodnoty, jsou také indikátorem vyspělosti jednotlivých států a národů.

¹ Lat. „podmínka, bez které nelze“.

² Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu; anglicky United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

³ Mezivládní konference environmentálního vzdělávání; anglicky Intergovernmental Conference on Environmental Education, Tbilisi, 14. – 26. října 1977.

Ochranou životního prostředí jako takovou se začalo intenzivněji zabývat OSN,⁴ když v roce 1972 na stockholmské konferenci⁵ OSN o lidském životním prostředí, přijalo několik významných principů ochrany životního prostředí a také se zde založil UNEP.⁶ Následně bylo přijato několik globálních a regionálních úmluv, které přímo ovlivňovaly formování právních řádů jednotlivých zemí světa.

V roce 1992 byl na konferenci UNCED⁷ konané v Riu de Janeiru sepsán zásadní dokument ochrany životního prostředí, a sice Deklarace o životním prostředí a rozvoji, která vymezuje základní principy ochrany. Jsou jimi principy prevence, odpovědnosti a suverenity státu, principy informovanosti a účasti veřejnosti a dále například principy ekologické odpovědnosti nebo regulace ekonomickými nástroji (UN, 1997).

Principy ochrany životního prostředí jsou také zakotveny v právu Evropské unie. Mezi základní principy ochrany životního prostředí v EU patří:

- původce znečištění hradí náklady na jeho odstranění;
- princip udržitelného rozvoje;
- princip vysoké úrovně ochrany;
- princip prevence;
- princip komplexní a integrované ochrany;
- princip ochrany před škodou v místě původu znečištění;
- princip subsidiarity (Oliher, 2014).

3.1.1 Ochrana životního prostředí v ČR

Životnímu prostředí a jeho ochraně se v ČR věnuje zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění. Dalším zákonem v českém právním systému vztahujícím se k ochraně životního prostředí je zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“). Mezi hlavní činnosti spadající pod zákonnou ochranu přírody a krajiny patří uchování a ochrana původních ekosystémů, které jsou útočištěm cenných a ohrožených druhů a dále racionální a citlivé zacházení s kulturní krajinou, jež je schopna si díky tomu zachovat přirozenou ekologickou rovnováhu (Friedl, 1991).

⁴ Organizace spojených národů; anglicky United Nations.

⁵ Konference spojených národů o lidském životním prostředí; United Nations Conference on the Human Environment. Stockholm, 5. – 16. června 1972.

⁶ Program OSN pro životní prostředí; anglicky United Nations Environment Programme.

⁷ Konference spojených národů o životním prostředí a rozvoji; anglicky United Nations Conference on Environment and Development (UNCED), Rio de Janeiro, 3. – 14. června 1992.

ZOPK je nedílnou součástí posuzování vlivů na životní prostředí v rámci zachování přírodní biodiverzity a ekologické stability. Orgán ochrany přírody a krajiny v něm vymezený vstupuje do procesu posuzování vlivů na životní prostředí jako dotčený orgán. Dle ZOPK má zásadní rozhodovací pravomoc při posuzování vlivů na EVL⁸ nebo PO⁹ soustavy lokalit Natura 2000. Jedná se o jeden z nejdůležitějších dotčených orgánů v průběhu procesu EIA, který určuje například mitigační opatření vedoucí k prevenci, minimalizaci, popřípadě kompenzaci negativního vlivu na životní prostředí a dále je jeho pravomocí vyžadovat posouzení dle celého procesu EIA, pokud shledá možné negativní riziko vlivu na životní prostředí.

3.1.2 Ochrana přírody a krajiny v ČR pomocí Státní politiky ŽP 2012 – 2020

Existují samozřejmě i další prostředky ochrany životního prostředí a jedním z nich je např. Státní politika životního prostředí České republiky 2012 – 2020, která vymezuje plán na realizaci efektivní ochrany životního prostředí v ČR na období 2012 – 2020. Hlavním cílem této politiky je zajištění zdravého a kvalitního životního prostředí ČR, efektivní využívání veškerých zdrojů a minimalizace negativních dopadů lidské činnosti na životní prostředí, a to včetně dopadů přesahujících hranice státu.

Priority SPŽP 2012 – 2020 se soustřeďují na oblasti:

- ochrana a udržitelné využívání zdrojů;
- ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší;
- ochrana přírody a krajiny;
- bezpečné prostředí.

ČR dále klade důraz na plnění závazků plynoucích ze schválené environmentální legislativy EU (MŽP, 2004).

Z celkového pohledu na věc je patrné, že se zájem jednotlivců, veřejnosti, států a dalších globálních hráčů o životní prostředí neustále zvyšuje. Problémy životního prostředí lze rozdělit dle měřítek na lokální, regionální a globální. Obecně mezi hlavní problémy patří globální klimatické změny, jako je oteplování, porušování ozónové vrstvy, kyselé atmosférické depozice ohrožení biologické diverzity nebo problémy dalekosáhlého dopadu (Kalvodová et Moldan, 1996).

⁸ Evropsky významné lokality.

⁹ Ptačí oblasti.

3.1.3 Ochrana biodiverzity, přírody a krajiny

Biodiverzitou se rozumí pestrost genů, rostlinných a živočišných druhů a ekosystémů, které tvoří život na planetě Zemi (EEA, 2013). Je definována jako rozmanitost života ve všech formách, úrovních a kombinacích. Zahrnuje rozmanitost druhovou, genovou a rozmanitost ekosystémů (SPZP, 2004).

Česká republika se vyznačuje velkým bohatstvím druhů rostlin a živočichů, a to i přes svoji poměrně malou rozlohu (cca 78 000 km²). Je to dáno zejména její výhodnou polohou mezi několika biogeografickými oblastmi, ale také historickým a kulturním vývojem. V číslech hovoříme o více než 2700 druzích vyšších rostlin, 2400 druzích nižších rostlin, 50 000 druzích bezobratlých a asi 380 druzích obratlovců (MŽP, 2005). Nicméně pokud pojednáváme o stavu druhové rozmanitosti v celoevropském kontextu, tak na našem území se do jejího stavu negativně promítlo především intenzivní zemědělství a necitlivý průmyslový rozvoj (MŽP, 2005).

V současnosti jsme svědky neustálého ubývání biologické rozmanitosti, což má závažné důsledky jak pro přírodu, tak pro člověka. Hlavní příčinou jsou změny utvářené člověkem, které zasahují do stanovišť jednotlivých druhů. Jedná se především o intenzivní zemědělství, výstavbu, důlní činnosti, ale i nadměrné využívání lesů, vodstva a půdy (EEA, 2013). Velký vliv mají také liniové stavby a další dopravní či technická infrastruktura. Jako jedna z nejúčinnějších metod ochrany biodiverzity se ukázala tzv. ochrana *in situ*, kterou se rozumí péče o populace planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů přímo tam, kde se vyskytují (CENIA, 2008). Mezi tento druh ochrany lze zařadit i proces EIA, který svoji podstatou chrání právě konkrétní oblasti.

3.2 EIA – POSUZOVÁNÍ VLIVŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Proces posuzování vlivů na životní prostředí, zkráceně EIA, je nástroj, prostřednictvím něhož jsou systematicky zkoumány a hodnoceny dopady vznikající realizací projektů, které mohou významně ovlivňovat stav životního prostředí (Dusík et Kouba, 1994). Dle Sadlera (1996) je EIA procesem identifikujícím, predikujícím, hodnotícím a zmírňujícím biofyzikální sociální a další významné efekty navrhovaných záměrů, projektů a činností v období před konečným rozhodnutím (Morris et Therivel, 2009). Paliwal (2006) hovoří o procesu EIA nejen jako o nástroji, který slouží k zabraňování poškozování životního prostředí, ale též zajišťování jeho ochrany.

Lze tedy říci, že EIA je především koncept, který sbírá a analyzuje fyzické, sociální a hospodářské faktory posuzovaných záměrů (IAIA, 2009). EIA je systematický proces identifikující budoucí následky právě plánovaných projektů (IAIA, 2012). Po teoretické stránce jde o velmi interdisciplinární obor zkoumaný metodami systémové rozhodovací analýzy se zásadami multikriteriální analýzy pro posuzování více variantních řešení omezující subjekty rozhodovat se na pokladech instituce (Říha, 2001). Zásadním principem procesu posuzování vlivu záměrů na životní prostředí je především včasné varování před pozdějšími negativními dopady lidské činnosti (Coskun et Turker, 2011).

3.2.1 Historie

První zmínky o posuzování vlivu na životní prostředí jsou datovány k roku 1969, kdy byl poprvé použit pojem „Environmental Impact Assessment“, zkráceně EIA. EIA jako slovní spojení se poprvé objevila v klíčovém zákoně NEPA,¹⁰ v rámci legislativy USA. Od té doby lze tento koncept sledovat v mnoha dalších státech světa a to včetně států rozvojových (Lee et Georg, 2000; Jay et al., 2007). Hlavním přínosem daného zákona, bylo zavedení mezioborové ochrany životního prostředí. Od 1. 1. 1970, kdy zákon nabyl účinnosti, se tedy posuzují nejen jednotlivé složky životního prostředí, jak tomu bylo doposud, což se ukázalo v konečných výsledcích jako značně neefektivní, ale všechny návrhy a další jednání, které by mohly ovlivnit kvalitu životního prostředí a jeho jednotlivé složky (Alan et John, 1998; Bond et Wathern, 1999). Významným podnětem byl nejen stoupající zájem veřejnosti o témata týkající se životního prostředí (Jay et al., 2007), ale také populační růst, na který se bezprostředně váže silnější znečištění například vody nebo ovzduší (Říha, 2000; IAIA, 2009).

¹⁰ National Environmental Policy Act.

Říha (2000) dále uvádí, že již od roku 1975 si EIA v mnoha zemích získala svůj zákonný podklad a s ním i první standardizované postupy. Mezi prvními zeměmi, jež zákon NEPA následovaly, byly Kanada, Austrálie a Nový Zéland. V tomto období se do procesu implementovala také důležitá složka procesu, a sice spoluúčast veřejnosti.

Další rozvoj procesu posuzování vlivů na životní prostředí je vnímán od roku 1985, kdy byly Evropskou unií, respektive Evropským společenstvím, vytvořeny první směrnice pro členské státy, čímž došlo k rozšíření a rozvoji přesných pracovních mechanismů do dalších států. Důležitým mezníkem vývoje byla konference OSN ve Finsku v roce 1991, kdy byla přijata tzv. Espoo úmluva,¹¹ zabývající se přeshraničním posuzováním vlivů na životní prostředí (Říha, 2000).

V České republice se proces EIA začal plně aplikovat od 1. 7. 1992, kdy vstoupil v platnost zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, který byl následně v roce 2001 nahrazen zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí) (dále také jen jako „zákon č. 100/2001 Sb.“). Již od přijetí prvního zmiňovaného zákona se samozřejmě proces EIA v České republice stále vyvíjí a to kvůli novelizacím tohoto zákona a samozřejmě i vstupem ČR do Evropské unie, kdy byly přijaty a implementovány do našeho právního systému směrnice EU.

3.2.2 *Legislativní ukotvení*

Mezinárodní, evropská a česká právní úprava procesu posuzování vlivů na životní prostředí je obsažena zejména v těchto následujících pramenech.

Základní práva veřejnosti při ochraně životního prostředí upravuje tzv. Aarhuská úmluva,¹² neboli Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 124/2004 Sb.), která upravuje především právo veřejnosti na informace o životním prostředí a právo veřejnosti na účast při rozhodovacím procesu (Motzke et Podskalská, 2007).

V přeshraničním kontextu upravuje posuzování vlivů na životní prostředí tzv. Espoo úmluva (Sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 91/2001 Sb.). Tato úmluva pro smluvní

¹¹ Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, přijatá v Espoo (Finsko) dne 25. února 1991. V ČR úmluva vstoupila v platnost 27. května 2001.

¹² Dne 25. června 1998 byla tato úmluva sjednána na konferenci OSN nazvané „Životní prostředí pro Evropu“, Dánsko, Aarhus.

strany znamená povinnost vyhodnotit dopad stanovených činností, a to v co nejranějším stádiu jejich přípravy, především formou vzájemných oznámení a konzultací.

Dále směrnice evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU, která nahradila Směrnicí Rady č. 85/337/EHS, v níž je dán rámec posuzování vlivů soukromých a veřejných záměrů na životní prostředí, které by mohly mít významný vliv na životní prostředí. Upravuje především hlavní zásady posuzování, základní povinnosti oznamovatele nebo obsah posouzení.

A konečně posuzování vlivů na životní prostředí je v českém právním řádu upraveno v zákoně č. 100/2001 Sb., v platném znění, který se zabývá, jak posuzováním vlivů na životní prostředí, tak i postupem subjektů při tomto posuzování (Dvořák, 2005). Předmětem posuzování dle tohoto zákona jsou stavby, činnosti a technologie, jež jsou uvedeny v příloze č. I zákona. Příloha č. I. obsahuje záměry posuzované vždy, ty patří do I. Kategorie (tzv. obligatorní), a záměry posuzované v případech, kdy tak stanoví zjišťovací řízení, ty spadají do II. Kategorie (tzv. fakultativní). V procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí rozlišujeme dvě hlavní etapy. První je tzv. screening, jehož primárním cílem je zjištění, zda je navrhovaný záměr, který nespadá do kategorie I., nutné posoudit z hlediska vlivů na životní prostředí a druhou etapou je tzv. scoping, který upravuje přesný rozsah a obsah posuzování pro daný záměr (Říha, 1995; Semerádová, 2009).

3.2.3 Struktura EIA procesu

I přes skutečnost, že obecné principy posuzování vlivů na životní prostředí jsou ve všech státech (jejichž právní systém upravuje proces EIA) stejné, samotná implementace a postupy se velmi liší. Dle Glassona a Salvadora (2000) lze významné distinkce sledovat mezi vyspělými a rozvojovými nebo méně rozvinutými zeměmi, u nichž chybí především politická vůle a stále převažuje preference hospodářského růstu před ochranou životního prostředí. Dále z jejich výzkumu vyplynuly i nedostatky jako je zatajování průběžných výsledků, nízká či žádná participace veřejnosti a v neposlední řadě i vysoké procento nekompetentních zpracovatelů. Dále je to z důvodu, že každý stát má jiný právní systém, proto i postupy v rámci celého procesu EIA, se stát od státu liší.

V odborné literatuře jednotliví autoři popisují základní prvky procesu EIA odlišně, a to v závislosti na státu, kde svůj výzkum vedou. Samozřejmě v základní rovině existují prvky, které jsou pro mnoho států společné nebo je alespoň v určité fázi procesu posuzování uplatňují. Mezi takové prvky lze řadit např. screening, scoping a analýzu dopadů, která se opírá o dílčí výzkumy zaměřené na jednotlivé složky životního prostředí (Abaza et al., 2004).

Kvůli nesourodosti odborné literatury je struktura celého procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí v českém kontextu čerpána především ze zákona č. 100/2001 Sb., a české odborné literatury. Novelizace výše zmíněného zákona, která vstoupila v účinnost dne 1. 4. 2015, s sebou přinesla několik zásadních změn. Ve stručnosti se jedná především o větší zapojení veřejnosti a dotčené veřejnosti (více v kapitole „Participace veřejnosti“). Dále je nutné zmínit závaznost stanoviska EIA pro návazné povolovací řízení. Což by mělo být jakýmsi potvrzením, že stanovisko EIA připravují odborníci na otázku ochrany životního prostředí mnohem fundovanější než úředníci stavebního úřadu (Škrabal, 2015).

Zjednodušeně lze tedy v českém prostředí proces posuzování vlivů záměru na životní prostředí rozdělit do následujících úkonů:

Předběžné projednání – je předběžný, dobrovolný akt oznamovatele (investora), jenž zahajuje komunikaci s příslušným úřadem. Úřady jsou povinny s investorem komunikovat a pomoci mu s orientací v možných požadavcích od dotčených orgánů. Investor může již předem příslušný úřad informovat o hrozících konfliktech v jeho záměru (Říha, 2000; učebnice-eia, 2015).

Oznámení záměru – investor dle zákona č. 100/2001 Sb., který má zájem na realizaci svého záměru předkládá oznámení příslušnému úřadu, které obsahuje všechny náležitosti dané zákonem. Příslušný úřad dále rozesílá kopii oznámení k vyjádření dotčeným správním úřadům, dotčeným územním samosprávním celkům a Ministerstvu životního prostředí pokud je příslušným úřadem v přenesené působnosti orgán kraje (zákon č. 100/2001 Sb.).

Zjišťovací řízení – v němž se zjišťuje, zda má záměr významný vliv na životní prostředí nebo zda hrozí, že záměr samostatně, případně ve spojení s jinými záměry může významně ovlivnit území EVL nebo PO, a zda tedy bude posuzován podle zákona č. 100/2001 Sb. Podkladem je oznámení investora a vyjádření všech dotčených orgánů a veřejnosti (zákon č. 100/2001 Sb.).¹³ Zjišťovací řízení je možné rozdělit na „screening“ proces (vytřídění) a na „scoping“ proces (stanovení rozsahu) (Obluk, 2011).

Screening – je předběžné posouzení záměru v rámci vlivů na životní prostředí, neboli základní odpovědi na povahu, druh a rozsah zamýšlené činnosti. Je možno říci, že je to proces vytřídění. Při screeningu se berou na vědomí také možná rizika a zabývá se jednotlivými stanovisky úřadů. Na screeningu závisí rozhodnutí, zda se bude EIA realizovat v celém svém rozsahu nebo již nebude postupováno podle zákona č. 100/2001 Sb. (Obluk, 2011; Říha, 2000).

¹³ Blíže například (Dvořák, 2010; Obluk, 2011).

Scoping – jedná se o část procesu, kdy je již rozhodnuto, že dojde k realizaci celého procesu posuzování s vydáním stanoviska. Jde o stanovení rozsahu činností v plánovaném záměru. Pomocí scopingu se identifikují důsledky záměrů, zpřesňují se informace, které je vhodné uvést do dokumentace vlivů záměrů na životní prostředí, popřípadě se navrhuje zpracování variantních řešení (Obluk, 2011; Říha, 2000).

Zpracování dokumentace – oznamovatel záměru, který podléhá posuzování, je povinen zajistit zpracování dokumentace vlivů záměru na životní prostředí prostřednictvím fyzické osoby s autorizací dle zákona č. 100/2001 Sb. Výjimku by představovala situace, kdy by bylo využito možnosti podle § 6 odst. 5 zákona č. 100/2001 Sb. a oznamovatel by předložil oznámení zpracované se všemi náležitostmi přílohy č. 4 tohoto zákona v rozsahu dokumentace. A dále za předpokladu, že v rámci zjišťovacího řízení nebudou obdrženy žádná opodstatněná negativní vyjádření, lze takovéto oznámení považovat za dokumentaci vlivů záměrů na životní prostředí. Rozsah dokumentace je ovlivněn především obsahem vyjádření obdržených k oznámení záměru, závěrem zjišťovacího řízení, možností mezistátního posuzování, charakterem záměru a charakterem dotčeného území (Obluk, 2011; zákon č. 100/2001 Sb.).

Dokumentace se předkládá ke zhodnocení příslušnému úřadu. Pokud úřad shledá, že dokumentace neobsahuje všechny náležitosti, má právo ji vrátit k přepracování. V opačném případě ji posílá k vyjádření dotčeným správním orgánům, dotčeným územním samosprávním celkům a zveřejní ji v elektronické podobě pro veřejnost. Následně se tyto subjekty mohou k předložené dokumentaci vyjádřit. Dokumentaci a obdržená vyjádření k této dokumentaci doručí příslušný úřad zpracovateli posudku o vlivech záměru na životní prostředí (Obluk, 2011; zákon č. 100/2001 Sb.).

Zpracování posudku – posudek je zpracováván až na základě dokumentace vlivů záměru na životní prostředí, popřípadě oznámení záměru, k nim obdržených vyjádření a dalších dílčích podkladů k ověření údajů o vlivech provedeného záměru na životní prostředí od jiných odborných pracovišť. Posudek hodnotí především úplnost, správnost a kvalitu dokumentace (Obluk, 2011). Zpracovává ho fyzická osoba s autorizací podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb. Náklady na zpracování hradí, dle zákona, oznamovatel záměru. Náležitosti posudku mají charakter odborné oponentury a jsou stanoveny v příloze č. 5 k zákonu č. 100/2001 Sb.

Posudek na dokumentaci EIA lze rozdělit do dvou základních stupňů. První je v odborné literatuře nazýván „review by duty“, což lze překládat jako posouzení dokumentace z hlediska příslušných státních institucí a platné legislativy. V České Republice hovoříme

například o vodohospodářích či příslušných orgánech ochrany přírody. Druhou úrovní je „review by expertise“, čili posuzování odborníky (Wathern, 1988).

Finální verze posudku je zveřejněna a veřejně projednána příslušným úřadem. Posudek předkládá návrh na stanovisko příslušného orgánu (Obluk, 2011; zákon č. 100/2001 Sb.).

Veřejné projednání – posudek (společně s dokumentací) je dle § 17 zákona č. 100/2001 Sb. předmětem veřejného projednání. Od veřejného projednání smí úřad ustoupit, pokud neobdržel žádné odůvodněné nesouhlasné vyjádření k dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí. Oznamovatel má povinnost informovat na veřejném projednání především o cílech záměru. K jednotlivým otázkám týkajícím se hodnocení vlivů záměru na životní prostředí se vyjadřují zejména zpracovatelé dokumentace a posudku. Průběh projednání řídí osoba pověřená příslušným úřadem, jenž má také povinnost vést z projednání zápis, který se následně zasílá příslušnému úřadu a zveřejňuje elektronicky.

Vydání stanoviska – spadá do kompetence příslušného úřadu a ten ho vydává na základě dokumentace vlivů záměru na životní prostředí, (popřípadě oznámení), posudku a veřejného projednání podle § 17 a vyjádření k nim uplatněných. Závazné stanovisko je podkladem pro vydání rozhodnutí podle zvláštních právních předpisů. Platnost stanoviska je 5 let od jeho vydání.

Navazující řízení – jedná se o nový krok v celém procesu posuzování vlivů záměru, který je v účinnosti až od 1. 4. 2015, tedy od poslední novelizace zákona č. 100/2001 Sb. Navazující řízení vede příslušný správní orgán dle § 25 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. V navazujícím řízení může veřejnost uplatňovat připomínky k záměru a dotčená veřejnost uvedená v § 3 písm. i) bodě 2¹⁴ se může domáhat žalobou zrušení rozhodnutí vydaného v navazujícím řízení.

3.2.4 Cíle a principy

Cílem EIA není případné zamítnutí navrhovaných záměrů, ale zaměření se na zmírnění nebo úplné odstranění hrozících negativních dopadů, popřípadě nalezení vhodných, k životnímu prostředí více šetrných, variantních řešení (Jay et al., 2007).

¹⁴ Právníká osoba soukromého práva, jejímž předmětem činnosti je podle zakladatelského právního jednání ochrana životního prostředí nebo veřejného zdraví, a jejíž hlavní činností není podnikání nebo jiná výdělečná činnost, která vznikla alespoň 3 roky před dnem zveřejnění informací o navazujícím řízení podle § 9b odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb. Případně před dnem vydání rozhodnutí podle § 7 odst. 6 zákona č. 100/2001 Sb., nebo kterou podporuje svými popisy nejméně 200 osob (zákon č. 100/2001 Sb.)

Cíle procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí jsou:

- porovnání výhod a nevýhod variantních řešení;
- výběr optimálního variantního řešení;
- navržení souboru podmínek a opatření, která budou minimalizovat možné negativní vlivy záměru na životní prostředí;
- zapojení veřejnosti do procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí;
- vytváření předpokladů pro přistoupení k mezinárodním úmluvám a k plnění závazků z nich vyplývajících;
- předcházení ekologickým škodám;
- zajištění komplexního pohledu na životní prostředí (Ryšlavý, 2001).

3.2.5 Zásady správné praxe v procesu EIA

Kvalitní EIA proces by měl splňovat následující zásady a měl by tedy být:

Účelný – proces by měl informovat rozhodující subjekty a vyústit v příslušnou úroveň environmentální ochrany a společenského blahobytu.

Důkladný – proces by měl aplikovat nejlepší a nejnovější dostupné vědecké poznatky, užití metody a techniky vhodné pro řešení předmětných problémů.

Praktický – proces by měl vyústit v informace a závěry, které pomůžou vyřešit dané problémy a jsou přijatelné a použitelné pro navrhovatele.

Hospodárný – proces by měl dosáhnout svých cílů v mezích dostupných informací, času, prostředků a metodiky.

Efektivní – proces by měl na navrhovatele a účastníky uvalit minimum nákladů časových i finančních při respektování cílů a požadavků EIA.

Věcný – proces by se měl zaměřovat na stěžejní environmentální dopady a klíčové otázky, jinak řečeno, na otázky, které jsou nezbytné k rozhodování o záměru.

Přizpůsobivý – proces by měl být upraven reálným podmínkám, problémům a okolnostem navrhovatele, aniž by ustupoval ze svých zásad a měl by se opakovat, přičemž by měl zohlednit poznatky získané v průběhu navrhovatelova životního cyklu.

Otevřený veřejnosti – proces by měl poskytnout dostatek příležitostí pro informovanost a zapojení zainteresované a dotčené veřejnosti. Jejich názory a zájmy by měly být výslovně uvedeny v dokumentaci a při rozhodování.

Mezioborový – proces by měl zajistit, aby se na něm podíleli kvalifikovaní a erudovaní odborníci v příslušných vědních disciplínách.

Důvěryhodný – proces by měl stát na profesionalitě, nekompromisnosti, férovosti, objektivitě, nestrannosti a vyváženosti a dále být subjektem nezávislého ověření a kontroly.

Integrovaný – proces by měl řešit vzájemné vztahy mezi sociálními, ekonomickými a biofyzikálními aspekty.

Transparentní – proces by měl mít jasné a snadno pochopitelné požadavky na obsah EIA, zajistit přístup veřejnosti, identifikovat faktory, které by měly být vzaty v úvahu při rozhodování a odhalit možná omezení a potíže.

Systematický – výsledkem procesu by mělo být komplexní zhodnocení všech relevantních informací týkajících se dotčeného životního prostředí, navrhovaných alternativ a jejich dopadů, opatření nezbytných ke sledování a šetření reziduálních efektů (Sadler et McCabe, 2002).

3.2.6 Vybrané problematické otázky v procesu EIA

V odborné literatuře (IAIA, 2005; Hanna et Noble, 2011) je možné narazit na polemiku ohledně přínosnosti a efektivnosti procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí. Dle Sadlera (1996) je ukazatelem efektivnosti úspěšné dosažení předem stanovených cílů. S účinností celého procesu samozřejmě úzce souvisí politická a společenská situace v jednotlivých státech, kdy v rozvojových a méně vyspělých státech sice proces EIA probíhá, ale díky míře korupce, nedostatečnému legislativnímu uchopení a většinou nestálé politické situaci je jeho výsledek mnohdy nedostatečný a neúčinný (CENN, 2004). Vyhráno ale nemají ani vyspělé státy, u nichž je možné nalézt problémy například v nepropojenosti procesu EIA s environmentálním managementem a přílišné zaměření se na procesní stránku věci.

Mezery v procesu posuzování ve vyspělých státech by se daly vyplnit několika opatřeními, která navrhuje Hanna et Noble (2011). Mezi ně patří přenesení větší odpovědnosti na orgány vydávající stanovisko v rozhodovacích procesech a větší integrace procesu EIA do státních politik. Lze tedy konstatovat, že zastánci i kritici procesu EIA mají do jisté míry

opodstatněné argumenty a to především v důsledku toho, že v různých státech je současná praxe EIA na velmi odlišných úrovních, stejně tak je tomu i s efektivitou procesu. Obecně můžeme říci, že i vyspělé státy, zkušené v procesu posuzování, neustále usilují o zefektivnění celého procesu. Jedním z prostředků, jak lze proces EIA zefektivňovat, je právě post-projektová analýza.

3.3 POST-PROJEKTOVÁ ANALÝZA V PROCESU EIA

Post- projektová analýza EIA, je definována jako „*monitoring a hodnocení dopadů plánu či projektu na životní prostředí*“ (Morrison-Saunders et Arts, 2004) V zahraniční odborné literatuře post-projektovou analýzu vyjadřují termíny jako follow-up nebo post-project analysis (Wilson, 1998; Marshall et al., 2005). EIA post-projektová analýza souvisí s etapou po vydání souhlasného stanoviska a po realizaci daného záměru. Jde tedy o monitoring a vyhodnocení dopadů posuzovaných projektů (Arts et al., 2001). Implementace EIA post-projektové analýzy do procesu EIA je důležitá především kvůli zisku informací a zkušeností, ze kterých je možné čerpat při posuzování nově vznikajících záměrů. Jako hlavní myšlenku celého EIA follow-up procesu, lze tedy považovat neustálé zkvalitňování efektivity procesu EIA a možnost rozvíjet vědecký a technický přínos celého procesu.

Právě nástroji, mezi něž patří také post-projektová analýza, lze po uplynutí určité doby od dokončení daného záměru zhodnotit reálné vlivy záměru na životní prostředí. Jedná se tedy o revizi nebo kontrolu, kdy lze porovnat reálný stav životního prostředí a vliv stavby na něj s původním očekáváním. V rámci celého procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí se jedná o konečnou fázi a lze celý proces považovat za kompletní a přínosný. Post-projektová analýza je tedy jakousi zpětnou vazbou, která do budoucna pomáhá vyvarovat se možným nedostatkům v rámci procesu hodnocení EIA. Bez výsledků z post-projektové analýzy je proces neúplný a důsledky šetření EIA a rozhodování nejsou známé (Alan et John, 1998; Arts et al., 2001).

3.3.1 Cíle post-projektové analýzy

Dle Arts et al. (2001) a Sadler et McCabe (2002) patří mezi hlavní cíle post-projektové analýzy:

- zajištění všech dostupných relevantních informací o důsledcích vyplývajících z realizace daného záměru a zajištění kontroly dodržení všech náležitostí při provádění procesu;
- osvěta a informování veřejnosti o reálných dopadech sledovaných záměrů na životní prostředí;
- vědecká reflexe;
- zjištění významných přínosů pro životní prostředí;
- přijetí opatření pro neočekávané dopady a jiné nepředvídatelné změny;
- ověření zda jsou dopady na životní prostředí v povoleném limitu;
- zefektivnění dalšího procesu EIA v praxi.

3.3.2 *Řádovostní úroveň post-projektové analýzy*

Dle řádovostních úrovní lze post-projektovou analýzu rozdělit do několika základních stupňů, což je zcela zásadní pro zvolení měřítka, v němž se daný monitoring bude vytvářet, jakož i pro zvolení vhodných indikátorů a metod hodnocení.

Lze je rozdělit následovně:

Analýza individuálních projektů (mikro-úroveň) – zaměřuje se na konkrétní projekt nebo záměr a součásti procesu EIA, které ho doprovází, a sleduje dopady určené predikcí, hodnocením a implementací mitigačních opatření. Princip analýzy individuálních projektů řeší, zda sledovaný projekt odpovídá původní předpovědi a jsou přijata všechna nezbytná doporučení. Jedná se o nejčastěji využívanou úroveň hodnocení a i tato práce se na mikro-úroveň, tedy hodnocení konkrétního projektu zaměřuje. (Morrison-Saunders et Arts, 2004; Marshall et al., 2005).

Analýza systému EIA (makro-úroveň) – se již nevěnuje konkrétním projektům a záměrům, ale hodnotí samotnou účinnost EIA jako procesu, který se zaměřuje na postupy, možnosti atd. Jejím cílem je odpovědět na otázku, do jaké míry je proces EIA v národním měřítku, tedy v rámci dané legislativy, efektivní a jestli (či jaký) vliv má proces EIA na závěrečná stanoviska v rámci rozhodovacího procesu (Arts et al., 2001; Morrison-Saunders et Arts, 2004; Marshall et al., 2005).

Analýza koncepce EIA, příprava SEA – tato úroveň představuje maximální možné zobecnění pohledu na proces EIA, přičemž se zabývá celkovým fungováním samotného procesu bez ohledu na právní rámec ve sledovaném státě (Morrison-Saunders et Arts, 2004; Marshall et al., 2005).

V rámci procesu post-projektové analýzy je důležité definování souboru indikátorů, které budou v průběhu celého procesu sledovány a hodnoceny. Tyto indikátory se volí především s ohledem na typ projektu, jenž je posuzován. Nejprve je důležité u sledovaných indikátorů zaznamenat počáteční stav, jenž je důležitý pro následné určení trendu vývoje, který indikátory zaznamenávají v souvislosti s realizací daného záměru, a zda předem vypracované prognózy mají predikovanou tendenci. Lze tedy sledovat, jak daný záměr jednotlivé indikátory ovlivňuje a jak se jejich hodnoty liší s původním a momentálním stavem.

3.3.3 *Postup v procesu post-projektové analýzy*

Aby celá realizace post-projektové analýzy měla určitý řád nebo systém, lze ji zjednodušeně rozdělit do několika etap, kterými se zpracovatelé daného výstupu řídí. Jedná se o čtyři hlavní dílčí úkony, jež je třeba v tomto procesu dodržet.

Jednotlivé etapy lze shrnout do následujících bodů:

Monitoring – jedná se o první etapu EIA follow-up, kdy jde především o sběr dat, která se následně porovnávají s prognózami a očekáváním. Dle Hunsbergera (2005) je monitoring forma výzkumu, jež tkví v opakovaném měření totožných parametrů v průběhu zvoleného časového úseku, z důvodu zjištění změn těchto parametrů. Ve fázi po vydání stanoviska monitoring sleduje dodržování rozhodnutí a sledování, jakých účinků toto rozhodnutí nabylo. Ve fázích následujících lze pomocí sledování kontrolovat, zda nedochází k tzv. kumulativnímu efektu, tedy střetu s ostatními projekty ve sledované lokalitě. S fází monitoringu také úzce souvisí tzv. auditing, neboli pravidelné zkoumání jednotlivých pozorování a jejich komparace s předdefinovanými kritérii (Arts et al., 2001)

Evaluace – tato etapa je především o zjišťování souladu skutečného stavu s očekávaným. Lze ji zjednodušeně rozdělit do hodnocení „ex-ante“ a „ex-post“. Hodnocení ex-ante má především preventivní charakter a je zaměřeno na fázi procesu před vydáním rozhodnutí. Ex-post na druhé straně, jak název napovídá, hodnotí zpětně realizované projekty (Arts et al., 2001; Wood, 2000; Morrison-Saunders et Arts, 2004).

Management – část procesu, který se zabývá rozhodováním a přijímáním opatření s ohledem na fakta, zjištěná v předchozích fázích tohoto procesu. Informace, získané v předchozích etapách se této fázi kompletují a vyhodnocují (Arts et al., 2001; Wood, 2000; Morrison-Saunders et Arts, 2004).

Diskuse – je důležitá především pro zainteresované účastníky, jenž jsou v této etapě post-projektové analýzy informováni o jejích výsledcích (Arts et al., 2001; Wood, 2000; Morrison-Saunders et Arts, 2004).

Vzhledem ke skutečnosti, že se samotný proces EIA stále vyvíjí a zdokonaluje, není ani proces vývoje jejího následného zhodnocování zdaleka ukončen. Taktéž zde platí, že v různých zemích je proces post-projektové analýzy různý.

3.3.4 *Zásady správné praxe v post-projektové analýze*

Stejně jako u procesu EIA, tak i pro její post-projektovou analýzu platí, že by vždy měla odpovídat specifickým okolnostem posuzovaného projektu. Neexistují tedy jednotná kritéria, kterými se vždy musí každá post-projektová analýza řídit. To, co je považováno za správnou praxi, je tedy vždy závislé na konkrétním kontextu.

Mezi obecné principy patří:

Právní předpisy a nařízení – obecně by post-projektová analýza měla mít zákonné požadavky, které by pokrývaly všechny potřebné oblasti působnosti a byly by zde srozumitelně vypsány jasné postupy, podle nichž by se zpracovatelé mohli orientovat;

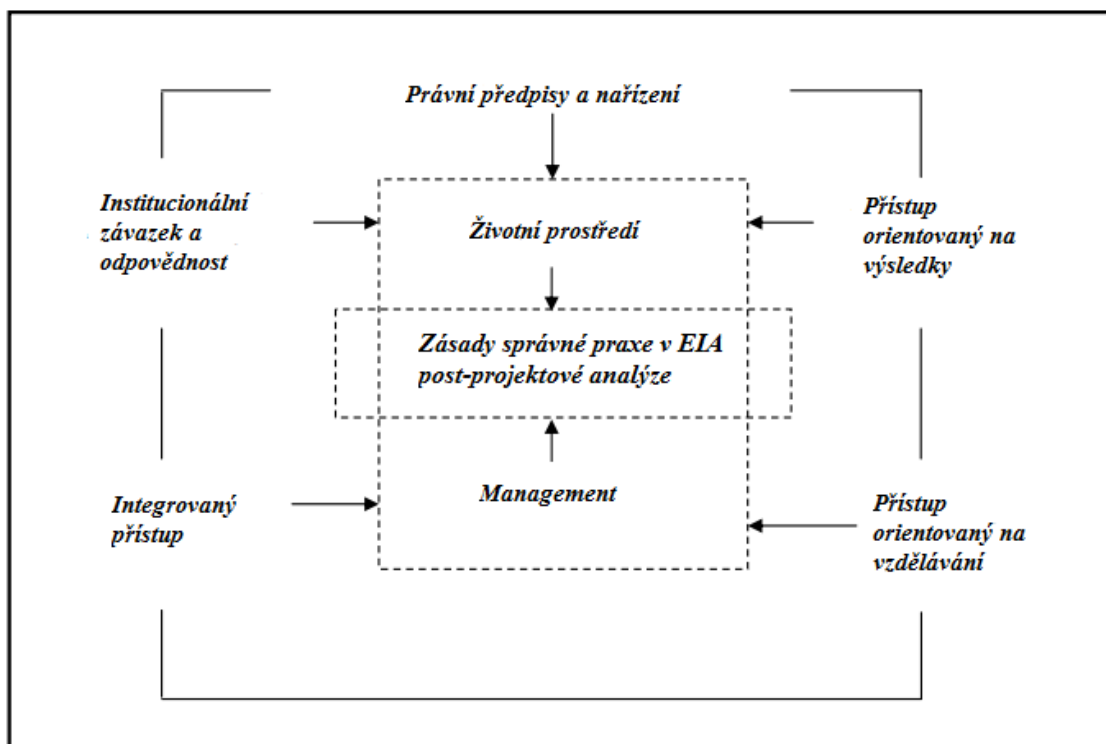
Přístup orientovaný na výsledky – post-projektová analýza by měla mít jasně vytyčené cíle a záměry, kterých chce dosáhnout. Samozřejmostí by měla být předem navržená časová osnova, základní zkoumané parametry a údaje je nutné zajistit a změřit již v předprojektové fázi, aby mohla být provedená následná komparace. Součástí kvalitní post-projektové analýzy by měl být stálý, pravidelný sběr aktuálních dat, v neposlední řadě je důležité přijímání vědeckých hypotéz, které mohou pomoci při predikci dopadů;

Přístup orientovaný na vzdělávání – důležitým faktorem při rozvoji a zkvalitňování post-projektové analýzy je zřízení a údržba veřejně přístupného registru post-projektových analýz, kde budou k dispozici jednotlivé výsledky, dále je výhodné využití lokálních zkušeností a nasbíraných dat, případně realizovaných výzkumů z dané lokality;

Integrovaný přístup – tím se rozumí, přesná a včasná identifikace klíčových proměnných, které budou v dané post-projektové analýze dále monitorovány a vhodný přístup k ekosystémům při řízení jednotlivých projektů;

Institucionální závazky a odpovědnost – v post-projektové analýze je důležité definovat a vyjasnit finanční odpovědnost, definování odpovědného subjektu a jednotlivých vládních rolí, významnou roli hraje i jmenování nezávislého kontrolora nebo kontrolního orgánů životního prostředí a zapojení zájmů veřejnosti a dalších účastníků procesu (Glasson et al., 1994; Arts et al., 2001; Morrison – Saunders et al., 2003; Macharia, 2005).

Obr. č. 1: Zásady správné praxe

(zdroj: upraveno dle Macharia, 2005)

Víceméně podobné principy uvádí např. Marshall et al. (2012), který se ve své publikaci zabývá zásadami správné praxe. Jednotlivé kategorie zásad rozděluje, podobně jako IAIA (2007) do čtyř základních rámcových otázek. Dále ve svém článku poukazuje na to, že dělení a samotné zásady jsou jenom kostrou a opěrným bodem pro implementaci post-projektových analýz do procesů posuzování v jednotlivých státech, které si dál samy, svými zkušenostmi a lokálními znalostmi vybudují své vlastní požadavky, které budou přizpůsobeny měnícím se potřebám všech zúčastněných stran, druhu posuzované činnosti apod. Pro zjednodušení jsou jednotlivé zásady zpracovány do následující tabulky:

Tab. č. 1: Zásady správné praxe

WHY? - PROČ?	WHO? - KDO?
Post-projektová analýza je nezbytná, pro zjištění reálných vlivů na životní prostředí	Navrhovatel musí akceptovat a přijmout odpovědnost za realizaci post-projektové analýzy
Transparentnost a otevřenost	Regulační orgány by měly zajistit, aby po procesu EIA následovala post-projektová analýza
EIA by měla obsahovat závazek, že bude zpracována post-projektová analýza	Veřejnost by měla být do post-projektové analýzy zapojena
	Všechny strany by se měly snažit spolupracovat otevřeně a bez zaujatosti v celém procesu post-projektové analýzy
WHAT? - CO?	HOW? - JAK?
Post-projektová analýza by měla být uplatnitelná v celospolečenském kontextu	Post-projektová analýza by měla mít jasné rozdělené role, úkoly a povinnosti
Měly by být brány v potaz kumulativní efekty a udržitelnost	Post-projektová analýza by měla být zpracovávána objektivně se zaměřením na daný cíl
Post-projektová analýza by měla být včasná, adaptivní, aktivně orientovaná	Post-projektová analýza by měla odpovídat danému účelu
	Post-projektová analýza by měla zahrnovat stanovení jasných výkonnostních kritérií
Post-projektová analýza by měla dále podporovat průběžné vzdělávání a pomoci zkušenostmi s cílem zlepšit budoucí praxi	Post-projektová analýza by měla být průběžně aktualizována po celý životní cyklus záměru
	Měly by být poskytnuty odpovídající zdroje a informace

(zdroj: zpracováno dle IAIA, 2007; Marshall et al., 2012)

3.4 PARTICIPACE VEŘEJNOSTI

3.4.1 *Pojem participace*

Participace veřejnosti na rozhodovacích procesech je základním pilířem každého demokratického státu (Vaňková, 2012). Veřejnost je považována za jednu ze základních forem občanské společnosti, kdy si vzájemnou interakcí jednotlivé subjekty předávají informace o tématech vzbuzujících obecný zájem a na dané téma si vytvářejí společné názory (Burger et Lawrence 1989). Podstatou informovanosti je komunikace mezi dvěma subjekty, a sice fyzickou nebo právnickou osobou na jedné a veřejnou správou na druhé straně (Kolman, 2010). Účast veřejnosti staví na posílení přímého, aktivního zapojení zejména na lokální a regionální úrovni (Agora, 2006). Kvintesencí participace (nebo také účasti, podílu a zájmu) veřejnosti na rozhodování je získávání názorů veřejnosti a jejich využívání při následném rozhodování (Oriniaková et Teuschelová, 2003). Participace je tedy proces, kdy kdokoli v určitých fázích procesu získává informace a také se k dané věci může vyjádřit. Participující veřejnost se tedy stává účastníkem rozhodovacího procesu (Kučvart, 1993).

3.4.2 *Právní úprava participace*

V českém právním prostředí je participace veřejnosti zpracována hned v několika dokumentech. Přes obecnou úpravu v Ústavě České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) či Listině základních práv a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.) ve formě zajištění svobody projevu¹⁵, nepřípustnosti cenzury¹⁶, práva na informace¹⁷ nebo petičního práva¹⁸ je participace jako taková podrobněji upravena například v zákoně č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. Tento zákon, mimo jiné, umožňuje veřejnosti vyhledání informací o činnostech veřejné správy. Také dle Kolmana (2010) tento zákon uvádí i základní zásady, jako je posílení publicity veřejné správy (oslabení principu diskrétnosti), zásada přiměřenosti (což se týká poplatků za poskytnuté informace) a zásada řádného odůvodnění při odmítnutí poskytnutí informace apod.

Další důležitý zákon upravující přístup veřejnosti k informacím je zákon č. 123/1998 Sb., o přístupu k informacím o životním prostředí, v platném znění. Na základě tohoto zákona má každá osoba právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů a upravuje podmínky, za nichž jsou tyto informace poskytovány veřejnosti (Kučvart et Pazderka, 2000; Damohorský, 2006).

¹⁵ Čl. 17 odst. 1 zákona č.2/1993, Listina základních práv a svobod.

¹⁶ Čl. 17 odst. 3 zákona č.2/1993, Listina základních práv a svobod.

¹⁷ Čl. 17 odst. 1 zákona č.2/1993, Listina základních práv a svobod.

¹⁸ Čl. 18 odst. 1 zákona č.2/1993, Listina základních práv a svobod.

Participaci dále upravuje Princip 10 deklarace Agenda 21¹⁹ přijaté na konferenci OSN v Riu de Janeiru (1992) a stanoví, že „na národní úrovni musí mít každý jednotlivec řádný přístup k informacím týkajícím se životního prostředí, které jsou v držení úřadů, včetně informací o nebezpečných látkách a činnostech probíhajících v jejich společenství. Státy musí podporovat a napomáhat rozvoji vědomí a účasti veřejnosti tím, že budou v širokém měřítku zpřístupňovat informace“ (Kužvart, 1997).

3.4.3 Participace a EIA

Proces posuzování vlivů na životní prostředí náleží do působnosti Aarhuské úmluvy (Motzke et Podskalská, 2007), která pro Českou republiku vstoupila v platnost 4. října 2004. Tato úmluva v sobě spojuje a zároveň garantuje občanská a environmentální práva (Pomališová et al., 2010). Jejím jádrem jsou tři základní pilíře. Prvním pilířem je právo na informace o všech složkách životního prostředí a faktorech, jež je ovlivňují. Druhým pilířem je právo veřejnosti účastnit se rozhodovacích procesů v oblasti životního prostředí a třetím pilířem je právo na soudní ochranu zaručující občanům přístup k právní ochraně v případech, že by bylo porušeno jejich právo na informace nebo na zapojení se do rozhodovacích procesů (Humlíčková, 2011; Oligher, 2014)

V oblasti posuzování vlivů na životní prostředí je kladen důraz na strategické posuzování kumulativních efektů, biologickou rozmanitost a formulování principů trvale udržitelného rozvoje (Říha, 2001). Zapojení široké veřejnosti do procesu posuzování vlivů zaměřu na životní prostředí, které mohou podstatnou měrou ovlivnit její životní podmínky, je vůbec jeden z nejdůležitějších kroků v rámci rozhodovacích procesů s cílem nalezení environmentálně, sociálně a ekonomicky optimální varianty (Voráček et al., 1993). Veřejnost v rámci procesu EIA může navrhnout obsah a rozsah posouzení a dále hodnotit jeho objektivitu, případně vyžadovat kompenzace za škody způsobené realizací záměru (Říha, 2000).

3.4.4 Problematické oblasti participace

Negativní stránka participace může být případný nezájem ze strany veřejnosti, který bývá způsoben především v důsledku nevědomosti o možných dopadech projektu na životní prostředí, nedůvěrou v možnosti ovlivnit rozhodovací proces nebo neznalostí práv jedince v rozhodovacím procesu (Říha, 2000). Mlčoch (1994) uvádí, že problémy účasti veřejnosti, a tím i negativní postoje mezi jednotlivými účastníky, vznikají především kvůli nízké

¹⁹ Programový dokument OSN, pojednávající především trvale udržitelném rozvoji.

kulturnosti při vedení dialogu, tendenci státní správy k přehlížení zájmových skupin nebo jednotlivců, malé zkušenosti občanů a organizací s postupem uplatňování svých zájmů apod.

3.5 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A UDRŽITELNÁ VÝSTAVBA

3.5.1 Trvale udržitelný rozvoj

V minulém století slavný ekonom John Maynard Keynes pronesl stejně slavnou větu „*In the long run we are all dead*“, jako reakci na jeho ekonomické teorie.²⁰ Ve volném překladu – z dlouhodobého hlediska jsme stejně všichni mrtví (Blažek et Uhlíř, 2011). O několik desítek let si začaly uvědomovat i mnohé státy a světové organizace, že současný rozvoj společnosti není dlouhodobě udržitelný a že využívání území, zabírání volných ploch, kácení lesů a další, s sebou přináší dalekosáhlé negativní důsledky, a to jak pro současné, tak především pro budoucí generace. Z tohoto důvodu se svět začal zabývat tzv. trvale udržitelným rozvojem.

Ten je definován v ZŽP, podle kterého je trvale udržitelný rozvoj „*takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnosti uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“. Hlavním cílem TUR²¹ je uvést v soulad hospodářský a společenský pokrok s, pokud možno, plnohodnotným zachováním životního prostředí. Trvale udržitelný rozvoj se tedy při územním plánování snaží o efektivní propojení tří základních pilířů – ekonomického, sociálního a environmentálního (Ehrlich, 2013).

Mezi základní principy trvale udržitelného rozvoje Ježková (2006) řadí:

- propojení základních oblastí života – ekonomiku, společnost a životní prostředí;
- strategické plánování;
- předběžná opatrnost;
- prevence;
- kvalita života;
- zohlednění vztahu mezi globálním a lokálním měřítkem;
- demokratické procesy – zapojení veřejnosti.

3.5.2 Udržitelné územní plánování

Z pohledu této práce je nezbytné vypíchnout problém, jakým je zvýšená náročnost lidstva na využívání a zábor území, než jaké může životní prostředí z dlouhodobého hlediska pojmout. Pro ilustraci, k roku 2013 bylo v ČR zastavěno (zastavěné plochy a nádvoří, ostatní

²⁰ Dle jeho teorie a později i praxe bylo, že lékem na ekonomickou krizi je především spotřeba, což se později, při reakci na hospodářskou krizi (30. léta 20. stol.), ukázalo funkční pouze z krátkodobého hlediska. Důsledkem jeho politiky byl rozsáhlý státní rozpočet, deficity veřejných rozpočtů, problémy s inflací, atd.

²¹ Trvale udržitelný rozvoj

plochy) přibližně 840 000 ha, což představuje skoro 11 % rozlohy České republiky (ISSaR, 2015). Především z tohoto důvodu existují analytické podklady, prostřednictvím kterých se v procesu územního plánování rozhoduje o vhodném umístění staveb, sídel, dopravních koridorů, průmyslových zón a dalších, ale také hospodárné využívání všech ploch. Kvalitní územní plánování by mělo respektovat omezenou možnost rozpínání do krajiny a zabývat se asanacemi stávajících zastavěných ploch a nevyužívaných pozemků průmyslových nebo vojenských areálů a rekultivacemi brownfieldů (Maier, 2012).

V územním plánování se jedná spíše o koncepční dokumenty, plány a nástroje, které jsou konstruovány především na principu prevence a principu racionálního využívání zdrojů. Tyto nástroje mají za úkol především s časovým předstihem připravovat a časově i věcně koordinovat budoucí využití území, čili i míry ovlivnění životního prostředí. Princip prevence má v ochraně životního prostředí zvláštní význam především proto, že důsledky poškozování životního prostředí jsou často nenapravitelné, a tudíž je jím nutné předcházet. Výrazně prevenční charakter mají dva principy práva životního prostředí, a to princip únosného zatížení a princip předběžné opatrnosti (Damohorský et Stejskal, 2003).

V procesu územního plánování se rovněž volí z řady alternativních řešení, kdy by finální výsledek měl být kompromisem mezi ekonomickým rozvojem a ochrannou životního prostředí jednotlivých územních celků (Macháček, 2001). S tím je spojen zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění, který mimo jiné upravuje povolování staveb a jejich změny, užívání a odstraňování.

3.5.3 Udržitelná výstavba

Stavebnictví je v rámci Evropské unie největší průmyslovým sektorem a tvoří přibližně 11 % jejího HDP, tím je tedy zřejmé, že stavebnictví zásadním způsobem ovlivňuje socio-ekonomický vývoj v každé průmyslově rozvinuté zemi. S tím se váže i skutečnost, že stavebnictví podstatně více než jiné sektory ovlivňuje stav životního prostředí a vývoj celé společnosti. Současně je ale v jeho potenciálu pozitivní ovlivnění udržitelného rozvoje společnosti při uplatňování optimalizačních přístupů v technologiích, návrzích a managementu v rámci životního cyklu staveb (Hájek, 2007).

Protože se otázka vlivu budov na životní prostředí stává stále více aktuálním tématem, je na místě zmínit se o relativně novém konceptu udržitelné, případně environmentální výstavby, která poměrně významně zohledňuje i měkké faktory jako jsou socio-kulturní a ekonomické aspekty, jež sekundárně ovlivňují kvalitu životního prostředí. Tématem udržitelné výstavby se zabývá dokument Agenda 21 a představuje široký komplex problémů s velkým množstvím parametrů z různých oblastí stavebnictví.

Udržitelná výstavba je definována jako taková výstavba, která minimalizuje dopady samotné výstavby, provozu a likvidace budov na životní prostředí a zároveň ovlivňuje sociální podmínky (přináší novou kvalitu pro uživatele i okolí stavby) a je také ekonomicky efektivní po celou dobu svého životního cyklu (náklady na provoz, pravidelnou údržbu atd.). Kvalita staveb a stavebních konstrukcí je v rámci udržitelné výstavby hodnocena v celém jejich životním cyklu (Růžička et al., 2007).

Obr. č. 2: Cyklus stavby

(zdroj: Lupíšek, et al., 2012)

Udržitelná výstavba se od tradičního přístupu ve stavebnictví liší především obecnými principy. Tradiční přístup vychází z požadavků na kvalitu konstrukčního řešení, nákladů na realizaci a času potřebného k realizaci stavby. Propojením těchto tří požadavků se hledá ideální kompromis, který bude nejlépe splňovat očekávání investora. Oproti tomu udržitelná výstavba je komplexnější a zahrnuje soubory kritérií, jež lze rozdělit do tří oblastí. Jsou jimi kvalita životního prostředí, ekonomická efektivita a omezení, sociální a kulturní souvislosti. Není překvapením, že se opět ve své podstatě jedná o tři základní pilíře trvale udržitelného rozvoje popsaného výše (Hájek, 2007).

Tab. č. 2: Hlavní úkoly udržitelné výstavby

Zdroje/Dopady	Současný stav	Hlavní úkoly pro udržitelnou výstavbu
ENERGIE	- Narůstající spotřeba energie	ZVYŠOVÁNÍ ENERGETICKÉ ÚČINNOSTI STAVEB - Opatření na úsporu energie - Využívání obnovitelných zdrojů
MATERIÁLY	- Vysoká spotřeba neobnovitelných přírodních zdrojů	EFEKTIVNĚJŠÍ VYUŽÍVÁNÍ MATERIÁLŮ - Šetření neobnovitelných přírodních zdrojů materiálů - Vytvářet konstrukce s dlouhou životností - Recyklování stavebních materiálů - Využívání materiálů z jiných oborů
EMISE/ODPADY	- Narůstající znečištění životního prostředí	SNÍŽOVÁNÍ MNOŽSTVÍ EMISÍ A ODPADŮ - Snižování emisí CO ₂ , SO ₂ aj. - Snižování množství nerecyklovatelných odpadů
VODA	- Neefektivní spotřeba vody	SNÍŽOVÁNÍ SPOTŘEBY KVALITNÍ VODY - Snižování spotřeby pitné vody v domácnostech a v průmyslu - Využívání dešťové vody pro provoz budov
PŮDA	- Nedostatečně regulovaná urbanizace	PŘÍSPÍVAT K TUR SÍDEL - Efektivní využívání půdy - Rekonstrukce budov a revitalizace sídel

(zdroj: upraveno dle Hájek, 2007)

Metodika k posuzování environmentální kvality budov rozhodně není ustálená, ale jako příklad jednoduchého hodnocení lze uvést evropský projekt Display Campaign, který pro pozorované budovy sleduje spotřebu energie, produkci emisí CO₂ a spotřebu vody. Existují i další systémy pro posuzování udržitelné výstavby a certifikaci budov. Například britský BREEAM²² (v současnosti je v něm zaregistrováno přes 2, 229 mil. budov)²³ a americký LEED.²⁴ Tyto systémy už se používají i v České republice a speciálně pro ni byla ve spolupráci s ČVUT a Českou společností pro udržitelnou výstavbu budov vyvinuta metodika SBToolCZ,²⁵ která slouží pro certifikaci administrativních a bytových budov.

²² Building Research Establishment Environmental Assessment Method.

²³ Údaje platné k 6. 2. 2016 dostupné na www.breem.com.

²⁴ Leadership in Energy and Environmental Design.

²⁵ V provozu od června 2010.

3.5.3.1 *Problémy spojené s územním rozvojem*

S územním rozvojem a urbanizací jsou spojeny navazující sekundární problémy, jež ovlivňují životní prostředí především na lokální úrovni. Asi nejvýznamnějším problémem tohoto typu je stále se zvyšující dopravní náročnost. V současné době se doprava stala velmi významným činitelem zhoršování životního prostředí a přinesla se svým rozvojem i řadu významných negativních efektů (Eisler, 1998). Přispívá k produkci skleníkových plynů, klimatickým změnám a spotřebovává se na její provoz mnoho přírodních zdrojů. To má dva hlavní efekty - jednak ubývání těchto zdrojů, a jednak další znečišťování plynoucí z těžby těchto zdrojů. A dále v lokálním, nikoli však méně významném měřítku, mění krajinný ráz, zabírá půdu, znečišťuje ovzduší a obtěžuje hlukem, vibracemi a zápachem, což zatěžuje živé organismy mezi nimi i člověka (Ehrlich, 2013).

3.5.3.2 *Hluk*

Pro účely práce je nutné stručně vymezit mimo jiné pojem hluk. Hlukem se rozumí každý zvuk, který svou intenzitou nepříznivě ovlivňuje pohodu člověka nežádoucími, nepříjemnými nebo škodlivými účinky (SPŽP, 2004). Z fyzikálního hlediska představuje zvuk mechanické vlnění pružného prostředí udávané v kmitočtovém rozsahu běžného lidského sluchu od 20 Hz do 20 kHz (Jandák, 2007). Existuje rozdělení hluku, dle jeho působení:

- **Hluk ustálený** – hladina se nemění o více než 5dB (A);
- **Hluk proměnný** – disponuje většími změnami intenzity než 5dB (A);
- **Hluk impulzní** – tvořen jednotlivými impulzy nebo sledem impulzů trvajících 1 až 200ms dlouhých, s intervaly mezi pulzy delšími než 10ms;
- **Hluk vysokofrekvenční** – způsobený neakustickými rušivými vlivy - vítr, vibrace, elektrické a magnetické pole (Menčík, 1990).

Hluk je jedním z faktorů, jenž v současné době stále více znehodnocuje kvalitu životního prostředí a to jak člověka, tak i živočichů. Přispívá spolu s vibracemi například k únavě, stresu, nespavosti, ale může zapříčinit při dlouhodobější expozici i vývoj dalších vážnějších chorob. Míra hluku je subjektivní veličinou, která se odvíjí od stupně tolerance jedince hluku vystaveného. I přes skutečnost individualizující míru obtěžování hlukem udává WHO²⁶ hodnotu 55 dB jako hodnotu, jež vážně obtěžuje lidské zdraví (Liberko, 2004). V České republice jsou tyto hodnoty upraveny v nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, v platném znění. Hodnoty hygienických limitů chráněných venkovních prostorů staveb jsou v tomto dokumentu stanoveny

²⁶ Světová zdravotnická organizace; angl. World Health Organization.

od 50 do 70 dB pro denní a 40 až 60 dB pro noční režim v závislosti na zdroji znečištění. Pro vnitřní chráněné prostory jsou limity stanoveny od 30 do 55 dB opět v závislosti na zdroji znečištění.

Rostoucí dopravní náročnost společnosti je hlavní příčinou hluku a to až z 60 % (Bernard et Doucha, 2008), přičemž nadměrnému hluku je v Evropě vystavována více než čtvrtina populace (SPŽP, 2004). Zvláště automobilová doprava je rozhodujícím zdrojem znehodnocování životního prostředí hlukem.

Faktory ovlivňující hladinu hluku z dopravních prostředků jsou:

- mechanický výkon motoru;
- rychlost vozidla;
- kvalita vozovky;
- okolní zástavba;
- styk vozidla s vozovkou (typ pneumatik, dezén, aj.);
- povětrnostní podmínky.

Alespoň částečná eliminace hluku z dopravy je řešitelná například:

- **urbanisticko-architektonickým protihlukovým opatřením** (komplexní řešení obytných souborů);
- **urbanisticko-dopravním protihlukovým opatřením** (optimalizace a racionalizace přepravních vztahů);
- **dopravně-organizačním protihlukovým opatřením** (omezení rychlosti, snížení intenzity, časové omezení, MHD);
- **stavebně-technickým protihlukovým opatřením** (speciální povrchy, vedení tras, sklony vozovek);
- **konstrukční, technická a technicko-organizační opatření** (Křivánek, 2013).

Výše zmíněný výpis shrnuje množství opatření, kterými lze hluk omezovat případně částečně eliminovat. Další možnosti ke snižování hlučnosti lze dělit na regulace v emisní oblasti (prováděná u zdroje hluku), pasivní opatření (prováděná na dráze šíření hluku) a regulace v imisní oblasti (opatření u příjemce hluku). Prioritním řešením by však mělo být opatření snižování hlučnosti u zdroje hluku, jež lze řadit do principů prevence (Bernard et Doucha, 2008).

3.5.3.3 *Vibrace*

Velmi podobné charakteristiky z hlediska ohrožení zdraví člověka a životního prostředí mají i vibrace. Podobně jako hluk, a ve spojitosti s ním, způsobují vibrace jedincům vystaveným jejich působení únavu, nepříznivě ovlivňují psychický stav, zvyšují nervozitu atd. Z fyzikálního pohledu jsou vibrace pohyb pružného tělesa nebo prostředí, jejich jednotlivé body kmitají kolem své rovnovážné polohy. Na člověka a další organismy jsou vibrace přenášeny pevnými tělesy (Vaňková, 1995). Vibrace se dělí na stacionární a nestacionární (Smetana, 1998).

Za hlavní zdroj vibrací ve venkovních prostorech je považována průmyslová činnost a doprava. Právě vibrace z dopravy, ať už automobilové nebo železniční jsou nejčastějším předmětem stížností. Vznikají v důsledku jízdy vozidla, která je doprovázena dynamickými silami, jež se přenášejí zemí do okolí. Na velikost vibrací má vliv například typ dopravního prostředku, jeho hmotnost a rychlost, technický stav a materiálové složení komunikace, ale i konstrukční řešení přilehlých budov a veřejných prostranství. V praxi je velmi složité se vibracím zcela vyhnout, avšak při znalosti jejich šíření a navržení vhodného ať stavebního, či provozního řešení je možné je do jisté míry mírnit (Smetana, 1998).

3.5.3.4 *Ovzduší*

Městská populace je v současné době vystavována směsí škodlivin, čítající přes 200 škodlivých látek nacházejících se v ovzduší. Produkce těchto látek je vázána na industrializaci, požadavky na energie a motorová vozidla, ale i na meteorologické podmínky a topografickou oblast (Sicard et al., 2011). Důsledkem jsou samozřejmě negativní vlivy na zdraví (Martuzzi et al., 2006), což bylo poprvé dokumentováno již v roce 1930 (Bai et al., 2007) a další negativní účinky na jednotlivé příjemce, těmi se rozumí člověk, fauna a flora, voda, půda nebo také stavby. Dle Dirnera (1997) se vlivem přirozených činitelů denně do ovzduší dostává až 1×10^7 tun mnoha různých znečišťujících látek. Pokud hovoříme o znečišťování ovzduší, rozlišujeme dva základní pojmy, a sice emise²⁷ a imise²⁸.

Z terminologického hlediska je ovzduším chápán vzdušný obal zeměkoule neboli zemská atmosféra. Atmosféru jednotlivý činitelé ovlivňují jak negativně (teplotní inverze) tak i pozitivně (horizontální vítr, srážky). Hlavní příčinou znečišťování ovzduší v ČR je výroba tepla a energie spalováním fosilních paliv. Významnou měrou se na znečišťování ovzduší podílí automobilová doprava, která je problémem především ve městech a větších silničních koridorech. I kvůli její komplexnosti je v současné době velmi těžko regulovatelná

²⁷ Vypouštění nebo vnášení znečišťujících látek do atmosféry.

²⁸ Přítomnost nebo obsah látek v ovzduší, tedy důsledek přechozího děje.

(Adamec et al. 2008). Znečištění ovzduší vlivem automobilové dopravy je sice lokálním jevem, jeho dopady jsou ale globální. Nejedná se pouze o výfukové plyny, ale také pevné látky, které se do ovzduší dostávají z opotřebení brzd a pneumatik (Šuta, 1996).

V České republice je tato problematika řešena především pomocí Národního programu snižování emisí České republiky,²⁹ který má podstatu strategického, koncepčního dokumentu a byl zpracován na základě § 8 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění (MŽP, 2007). Tento dokument obsahuje několik klíčových opatření, přispívajících ke zlepšování současného stavu a k ochraně životního prostředí. Mezi další možné regulace snižování nepříznivých účinků, lze zařadit mechanismy omezující a zklidňující dopravu, podporu udržitelných druhů dopravy šetrných k životnímu prostředí, budování environmentálních zón, předpisové omezení rychlosti, zúžení vozovek a další (Ehrlich, 2013).

²⁹ NPSE, schválen 2. 12. 2015 usnesením vlády ČR č. 978.

4. METODIKA

Metodicky diplomová práce vycházela z mezinárodně uznávaných principů post-projektových analýz v rámci EIA procedury. Záměr byl vybrán na základě předem stanovených kritérií, které musel splňovat. Rozhodujícími faktory bylo především vydané kladné stanovisko, realizace záměru a skutečný provoz záměru. Na základě těchto kritérií a rešerše online informačního EIA systému byl vybrán záměr „Administrativní objekt Pankrác, Praha 4“. Analytickou část zahajuje deskripce zájmového území, která byla zpracovávána na základě mapových podkladů, historických dokumentů a revizí dokumentů, jež vznikly v souvislosti s plánovanou realizací záměru a v neposlední řadě osobním průzkumem dotčené lokality a fotodokumentací, která je v práci také obsažena. Následně byl, opět na základě revize dostupných dokumentů, vyhodnocen stav území a životního prostředí v dané lokalitě před realizací záměru a to se zaměřením na znečištění ovzduší a akustickou zátěž jakožto nejvýraznější problémové faktory. Dalším krokem bylo přehledné zpracování předpokládaných vlivů záměru na jednotlivé složky životního prostředí dle míry ovlivnění za pomoci metody Likertovy škály. Tato část práce posloužila především k pochopení jednotlivých souvislostí a podrobné seznámení se s konkrétním posuzovaným záměrem. Tyto kroky sloužily jako podklad pro splnění hlavního cíle diplomové práce, a sice zhodnocení kvality celého EIA procesu v rámci konkrétního záměru. Toto zhodnocení spočívalo v několika dílčích cílech.

V první řadě byla posuzována míra implementace všech připomínek, které byly zasílány v jednotlivých fázích posuzování, do dalších fází procesu EIA posuzování. První fáze obsahuje všechna vyjádření přijatá k oznámení záměru a zhodnocení jejich implementace do dokumentace záměru. Dalším sledovanými dokumenty jsou vyjádření přijatá k dokumentaci záměru a jejich hodnocení. Ověřování probíhalo na základě revize příslušných dokumentů a na základě osobního terénního průzkumu. Pro přehlednost byly výsledky zpracovány do tabulek, kde je systematicky uvedeno, kdo a k jakému problému se v jednotlivých fázích vyjadřoval.

V další části jsou hodnoceny názory a změny názorů jednotlivých účastníků EIA procesu k řešenému záměru. Vytyčení tohoto cíle práce by mělo ověřit jednak, jak se mění v průběhu času názory jednotlivých účastníků, ale i to nakolik zájem těchto zúčastněných stran trvá i po realizaci záměru. Ke sběru dat byla použita jednoduchá tabulka, kde byly vypsány hlavní připomínky všech účastníků z před-investiční fáze záměru, tedy všech připomínek, které v průběhu celého EIA procesu měli. Následně každý účastník obdržel tabulku, kde byly sepsány všechny tyto připomínky, ale zároveň zaškrtnuta ta pole, ke kterým se konkrétní

účastník vyjadřoval. Každý tedy obdržel stejný dotazník, ale s jinými vyznačenými body. Tento dotazník spolu s návodem na vyplnění a stručným popisem důvodů byl rozeslán všem jednotlivým účastníkům, kteří pomocí křížkovací metody měli vyjádřit, jaké problémy podle nich, přetrvávaly nebo nově vznikaly ve fázích realizace a provozu. Účastníky této části výzkumu tedy byly dotčené správní úřady, dotčené územní samosprávní celky, veřejnost a nevládní organizace a občanská sdružení, od kterých příslušný úřad obdržel v průběhu celého procesu nějaké připomínky k danému záměru.

Dílní částí této práce je i analýza hlukové zátěže. V rámci EIA procesu byla vypracována hluková studie, na níž je tato část práce postavena. Pro porovnání hlukové zátěže byly vybrány stejné měrné body, které využívala i zpracovaná studie. Porovnání výsledků se týká roku 2006, tedy reálného měření před výstavbou záměru, roku 2015 (výhledových výpočtů hlukové zátěže v měřených bodech) a roku 2016, reálného měření v rámci této práce. Celkem měření proběhlo ve třech lokalitách, dvě v Hanušové ulici a jedna u nejbližších bytových domů na Budějovické ulici. Měření bylo rozděleno na denní a noční. Měření probíhalo v každém stanoveném bodě vždy ve stejných časech, tzn. pro noční hodnoty od 22:00 do 23:00 a pro denní hodnoty od 12:00 do 13:00. Tyto intervaly byly zvoleny již ve zpracované studii, proto byly pro lepší komparaci ponechány. Dále bylo denní měření rozšířeno o hodnoty od 17:00 do 18:00. V těchto časových úsecích se při zpracovávání dokumentace neměřilo, ale slouží k porovnání rozdílů hlukové zátěže v různých denních dobách. Měření probíhala poslední týden v únoru 2016 a první týden v březnu 2016. Byl využit hlukoměr TECPEL DSL – 332.

Práce následně hodnotí, jakým způsobem a v jaké míře byly implementovány obecně uznávané zásady správné praxe do celého procesu posuzování vlivů záměrů na životní prostředí a veřejné zdraví. Na základě odborné literatury bylo vybráno celkem pět hlavních principů, které byly dále rozděleny do dalších dílčích principů, aby byly lépe hodnotitelné. Hodnocení bylo provedeno dle míry začlenění principů do procesu EIA a přehledně zpracováno do tabulky.

Veškeré použité znázornění dat (tabulky, grafy a další) použité v analytické části práce jsou výsledkem vlastního zpracování autorky.

5. ANALYTICKÁ ČÁST

5.1 CHARAKTERISTIKA ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ

Řešený záměr se nachází na území hlavního města Prahy, konkrétně v městském obvodu Praha 4, který v současné době zahrnuje městské části Praha 4, Kunratice, Jižní město, Šeberov, Újezd, Modřany a Libuš. Jedná se o jeden z největších městských obvodů v Praze. Záměr administrativního objektu Pankrác se nachází v městské části Praha 4, která se dále dělí na katastrální území Braník, Hodkovičky, Krč, Lhotka, Podolí.

Obr. č. 3: Umístění záměru

(Zdroj: Wikipedia, úprava vlastní)

Dále pak větší část Nuslí, Michle a i části Záběhlic. Celé toto území, lze kromě administrativního dělení oddělit od ostatních částí Prahy pomocí přírodních hranic. Těmi jsou ze západu a severovýchodu toky Vltavy a Botiče a z jižní strany především Michelský les. Lokalita záměru se nachází v městské části Pankrác konkrétně na pomezí mezi Nuslemi, Michlí a Krčí. První historické zmínky o této oblasti pocházejí z 11. století, kdy se na jejich území nacházely vinice, přilehlé vinařské domky a zemědělské usedlosti. S husitskou revolucí se tato oblast dostala do držení pražských měšťanů, kde zůstala až do roku 1547 (Holec, 1988). Významné rozšiřování přišlo až od poloviny 19. století. O tento rozvoj se postarala především průmyslová revoluce a měšťanská výstavba činžovních domů. Za první republiky pak tyto obce byly připojeny k Velké Praze. Pro výstavbu v tomto období jsou typické šestipodlažní domy s balkóny a zimními zahradami. Po druhé světové válce nastalo období chátrání, drobné přestavby a úpravy probíhaly až od roku 1968. Situace se zlepšila až po roce 1989, kdy se některé části staly atraktivními obytnými celky (Houžvička, 2012).

Ve 20. a 30. letech 20. stol. probíhala v oblasti Pankráce intenzivní bytová výstavba, na kterou navazovala další vlna v 60. letech, kdy vyrostla sídliště Pankrác I., II., III. a televizní komplex (současné sídlo České televize na Kavčích horách). Od 70. let zde postupně začaly vyrůstat výškové budovy (např. City Empiria nebo Hotel Panorama) a v následujících desetiletích se panorama Pankráce rozrostlo o budovu City Tower a v roce 2013 nejvyšší budovu AZ Tower. V současné době se velmi změnil charakter zástavby v okolí, a to především prostřednictvím architektonicky nešetrných zpracování zateplování fasád a výměna oken nerespektujících původní charakter zástavby. Ale i díky výstavbě výškových budov, které jsou nejvýraznějšími dominantami celého území (Hexner, 2007).

Historicky leží posuzovaný záměr na pozemcích, na kterých od roku 1922 fungovala továrna na zbraně. Největší rozkvět toto území pamatuje od roku 1929, kdy se v továrně začaly vyrábět motocykly Jawa a později i automobily, a to až do počátku 60. let kdy se výroba přesunula do jiných lokalit a továrna přešla do národního podniku ČKD Polovodiče. Za této éry byly dobudovány rozsáhlé výrobní prostory, jež celému reálu vtiskly dnešní podobu. Od revoluce v elektrotechnice, kdy se polovodičové součástky staly historií, začínal areál chátrat a následně se přeměňovat na administrativní centrum.

Zpracovávaný záměr se nachází mezi ulicemi Hanušova, neoznačenou ulicí (dále jako „bezejmennou“ ulicí), budovami Pankrác a.s. v Budějovické ulici a budovou, kterou si pronajímá společnost Bauhaus. Na severovýchodní straně od areálu se rozkládá pozemek okolo vodárenské věže a za ním ulice 5. května. Stavba je v docházkové vzdálenosti od metra C, zastávky Pankrác a přímo před budovou se nachází autobusová zastávka Zelená liška. Stavba byla realizována na pozemcích č. p. 582/1; 582/7, 8, 9; 582/10, 11, 12; 582/14; 582/16, 17, 18, 19, 20; 3239/1 v k. ú. Praha 4 - Michle (včetně demolic pozemních objektů na č. p. 582/10, 582/14, 582/17 a 582/20). Dle platného územního plánu města hl. m. Prahy jsou tyto pozemky označeny podle povoleného funkčního využití jako tzv. smíšené městské jádro v zastavitelné ploše.

V době před realizací záměru se na daných pozemcích nacházela zpevněná plocha pro parkování a nižší stávající objekty, které následně prošly demolicí. Původně byly pozemky závodem ČKD Polovodiče. Zeleň se na parcelách vyjma náletové zeleně nenacházela. Z urbanisticko-architektonického hlediska se v nejbližším okolí nachází významná dominant - Kotěrova vodárenská věž. Ze strany od Budějovické ulice se pak jedná o zástavbu čtyř až šestipodlažních činžovních domů, za ulicí Hanušova se nachází Ředitelství cel, které svou výškou s cca 10 nadzemními podlažími značně převyšuje okolní zástavbu.

Následující obrazová dokumentace přibližuje dané území a realizovaný záměr. Obrázek č. 4 půdorysně zobrazuje dané pozemky před realizací záměru a obr. č. 5 je zákresem areálu, kde jsou vyznačeny budovy P1, P2, B1, B2 a A1, které jsou předmětem záměru. Vyznačené budovy E1 a E2 jsou budovy stávající, na něž záměr přímo navazuje. Ty jsou viditelné už na obr. č. 1. Následující obr. č. 6 a 7 jsou vizualizace celého záměru. Poslední soubor obrázků představují fotografie znázorňující reálný, aktuální stav.

Obr. č. 4: Předmětné pozemky před realizací

(zdroj: Kuk et al., 2003)

Obr. č. 5: Zákres areálu s vyznačením plánovaných budov

(zdroj: Kuk et al., 2003)

Obr. č. 6: Obytný dům, pohled od objektu A1

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 7: Obytný dům a stávající objekt Pankrác a.s. pohled z ulice

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 8: Výsadba mezi objekty

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 9: Kotěrova vodárenská věž a její okolí, pohled od nové výstavby

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 10: Nejbližší zástavba, ulice Budějovická

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 11: Nejbližší zástavba, část ulice Hanušova

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 12: Dopravní řešení u budovy společnosti Bauhaus

(zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obr. č. 13: Vizualizace záměru - jihovýchodní pohled

(zdroj: Kuk et al., 2003)

Obr. č. 14: Vizualizace záměru - severovýchodní pohled

(zdroj: Kuk et al., 2003)

5.2 POPIS ZÁMĚRU

Záměrem investora bylo využití původních výrobních prostorů ČKD Polovodiče, na jejichž místě bylo po demolicích starých výrobních objektů vybudováno provizorní povrchové parkoviště pro novou výstavbu, a zároveň vyřešení problematiky s parkováním pro stávající administrativní provozy. Současně s tím byla řešena samostatná stavba – dopravní propojení lokality na ul. 5. května. Realizace obou akcí si kladla za cíl zamezit průjezdu tranzitní dopravy od areálu Bauhausu do ul. Hanušova a následně na Budějovickou ulici. Návrh také počítal s vytvořením nových zelených ploch a s odstraněním aktivit, které nejsou v souladu s funkčním využitím ploch SMJ.³⁰ V projektu bylo také zamýšleno vybudovat dva bytové domy a administrativní objekt.

Administrativní objekt byl pojat jako dvě kolmá křídla napojená na stávající budovy společnosti Pankrác a.s. v Budějovické ulici a součástí tohoto objektu bylo i stravovací zařízení ve 2 NP³¹, umístěné mezi křídly. Mezi 1. NP až 4. PP³² byla umístěna hromadná garážová stání. Nová křídla administrativních budov mají 6 nadzemních podlaží a výškově korespondují se stávajícími budovami. Taktéž je zachována uliční čára. Bytový dům „B1“ je umístěn podél ulice Hanušova a nahradil stávající budovy, jež byly zdemolovány. Uliční čára zůstala zachována. V 1. NP se nachází prodejní prostory, 2. NP až 7. NP plní čistě obytnou funkci. Bytový dům „B2“ se nachází ve vnitrobloku mezi bytovým domem „B1“ a administrativním objektem. V podzemních podlažích byly umístěny garáže a sklepní prostory. Od 1. NP do 8. NP se v tomto objektu nacházejí bytové prostory a ateliéry. Navrhovaný areál byl napojen na CZT³³ a stávající plynové přípojky byly zrušeny. Celkem je v administrativním objektu a bytových domech navrženo 679 parkovacích stání (302 stání pro stávající objekty a 361 pro novou výstavbu). Z toho 471 stání pro potřeby administrativních budov, 192 pro bytový dům a 16 míst jako rezerva. Všechna parkovací stání byla umístěna v podzemních částech navrhovaných objektů. V návrhu bylo dále počítáno s novou zelení, která bude tvořit více jak 20 % plochy záměru stavby na rostlém terénu a dále na střeších objektu mezi administrativními křídly.

³⁰ Smíšené městské jádro – stavby pro bydlení, byty v nebytových domech, obchodní zařízení do 15 000 m², prodejní plochy..., stavby pro administrativu. Doplňkové funkční využití umožňuje mj. zřizování parkovacích a odstavných ploch a garáží pro osobní automobily.

³¹ Nadzemní podlaží

³² Podzemní podlaží.

³³ Centrální zásobování teplem.

Podstata záměru „Administrativní objekt Pankrác a.s., Praha 4“ naplňuje dikci bodu 10.6,³⁴ kategorie II, přílohy č. 1 zákona č. 100/2001 Sb., a z tohoto důvodu bylo dle § 7 citovaného zákona provedeno zjišťovací řízení, jehož cílem bylo zjištění, zda záměr bude posuzován dle citovaného zákona. Na základě zjišťovacího řízení dospěl příslušný úřad k závěru, že záměr bude posuzován, neboť oznámení dostatečně neprokázalo, zda a v jakém rozsahu může záměr vážně ovlivnit životní prostředí a obyvatelstvo.

U záměru byl jednoznačně vyloučen přeshraniční vliv a z posudku zpracovávaného na základě dokumentace vyplynulo, že posuzovaný záměr významně neovlivňuje povrchové ani podzemní vody, půdu, nemá vliv ani na horninové prostřední a přírodní zdroje a ani nijak neovlivní faunu, flóru, ekosystémy a krajinu dané lokality. Tyto výsledky poukazují na skutečnost, že uvedené složky a parametry životního prostředí se tak promítají i do nevýznamného ovlivnění veřejného zdraví včetně přijatelného ovlivnění faktorů pohody. Horkým tématem tohoto investičního záměru byla především doprava, proti které se hlasitě ozývala veřejnost, a to jak jednotlivci, tak i občanská sdružení. Záměru bylo vytýkáno další zatěžování už původně velmi přetížené Budějovické ul. dalšími nemalými dopravními nároky. A dále samozřejmě sekundární vlivy dopravy jakými jsou především hluk, vibrace a zhoršení kvality ovzduší, jejichž limity jsou v této oblasti už tak na své hranici. Veřejnost se také vyjádřila k přetížení ul. 5. Května, jakožto ulice, kudy byla navržena nová trasa, která měla ulehčovat právě Budějovické ulici. Bylo připomenuto, že už v roce 2007 byla kvůli nadměrnému hluku v této ulici dokonce podána žaloba k Městskému soudu v Praze, kterou následně řešil i Nejvyšší soud ČR.

Investor reflektoval vyjádření dotčených orgánů do dokumentace, která byla, oproti ohlášenému záměru, z těchto důvodů značně pozměněna. To vyvolalo kladné ohlasy zejména u občanského sdružení Občanská iniciativa Pankrác, jež se aktivně zapojuje do procesů souvisejících s rozvojem dané lokality. Kontroverze však i přes tuto skutečnost zůstávají. Jsou jimi především dosahování hranice povolených limitních hodnot imisí a hluku.

³⁴ „Skladové nebo obchodní komplexy včetně nákupních středisek, o celkové výměře nad 3000 m² zastavěné plochy, parkoviště nebo garáže s kapacitou nad 100 parkovacích stání v součtu pro celou stavbu.“ **(Toto znění bylo platné v době předložení oznámení. Pro srovnání po novelizaci platí následující znění:** „Nové průmyslové zóny a záměry rozvoje průmyslových oblastí s rozlohou nad 20 ha. Záměry rozvoje měst s rozlohou nad 5 ha. Výstavba skladových komplexů s celkovou výměrou nad 10 000 m² zastavěné plochy. Výstavba obchodních komplexů a nákupních středisek s celkovou výměrou nad 6 000 m² zastavěné plochy. Parkoviště nebo garáže s kapacitou nad 500 parkovacích stání v součtu pro celou stavbu.“)

5.3 ÚDAJE O STAVU ŽP V ÚZEMÍ PŘED REALIZACÍ ZÁMĚRU

Dotčené území je silně urbanizované s vysokou mírou antropogenizace, a tedy velmi nízkou ekologickou hodnotou. Nejbližší skladebný prvek ÚSES³⁵ se od dané lokality nachází přibližně 750 m a je jím lokální biokoridor toku Botiče. Vzdálenost a charakter zástavby v okolí vylučuje jakékoliv interakce a negativní působení záměru na daný prvek ÚSES. Řešené území nezasahuje do žádného chráněného území, přírodního parku, ani se v jeho blízkosti nenacházejí žádné významné krajinné prvky, a nemůže je tedy nijak negativně ovlivňovat.

Na pozemku se nenachází žádná nízká ani vzrostlá zeleň, ale dle rekonstrukční mapy přirozené vegetace dané lokality je základním typem potenciální přirozené vegetace lipová doubrava. Z charakteristiky stanoviště (antropicky zcela pozměněné prostředí bez otevřené půdy, zpevněné plochy, uzavřené mezi frekventovanými komunikacemi) a zejména z absence vegetace vyplývá, že výskyt významnější fauny je v tomto místě prakticky vyloučen. Biotop lze tedy ještě podrobněji charakterizovat jako oblast s nízkou populační hustotou jen minimálního počtu přežívajících nenáročných synantropních druhů živočichů s širokou ekologickou valencí.

Z výše uvedeného výčtu je tedy patrné, že nejvýznamnějšími environmentálními dopady na životní prostředí v řešeném území jsou především vysoká míra znečištění ovzduší a nadměrná hluková zátěž. Oba tyto faktory znečištění jsou dány především dopravní zátěží dané lokality.

5.3.1 *Kvalita ovzduší v dané lokalitě*

Dotčené území se nachází v klimatickém regionu T2³⁶ s průměrnou naměřenou roční teplotou nad 8 °C a průměrným ročním úhrnem srážek pod 600 mm. Délka vegetační doby v tomto území je nad 165 dní. V důsledku náhorní polohy je zájmové území vystavováno zvýšeným účinkům větru. Imisní měření (uskutečněné v lednu 2006 pro potřeby ověření stávajícího stavu kvality ovzduší) poukázalo na téměř naplněné maximální limitní hodnoty NO₂ a CO₂, a to i navzdory faktu, že daná lokalita patří k dobře provětrávaným v poměru k pražskému průměru. Naměřené hodnoty a maximální limity jsou pro porovnání uvedeny v tabulce.

³⁵ Územní systém ekologické stability.

³⁶ Teplý, mírně suchý s mírnou zimou.

Tab. č. 3: Průměrné roční koncentrace znečišťujících látek v roce 2006

Název škodliviny	Kr [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Limit [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
NO ₂	38-39	40*
CO	540-600	10000**
PM ₁₀	38-39	40*
Benzen	2,0 - 2,1	5*

(Zdroj: Kuk et al., 2003)

* Platný limit – bez meze tolerance (dle nařízení vlády)

** Klouzavý osmihodinový průměr

5.3.2 Hluková zátěž v dané lokalitě

Akustická studie ukázala, že se v dané lokalitě vyskytují místa, kde dochází k překračování stanovených maximálních limitů pro starou hlukovou zátěž,³⁷ přičemž limity (60dB ve dne a 50dB v noci) jsou splněny pouze u jižnějšího z obou obytných domů v areálu přilehlých vodáren. Všude jinde dochází k překračování těchto limitů.

Tab. č. 4: Denní hodnoty

Popis lokality	Doba měření	Naměřené hodnoty	Vypočtené hodnoty	Rozdíl
ul. Hanušova - Budova Pankrác a.s. 64/5	1 h (12-13 hod)	64,4 dB	66,1 dB	+ 1,7 dB
ul. Hanušova - dům č. p. 288/8	1 h (12-13 hod)	60,7 dB	60,0 dB	- 0,7 dB
ul. Budějovická - bytový dům č. p. 365/24	1h (12-13 hod)	70,8 dB	70,8 dB	+ 0,3 dB

(Zdroj: Kuk et al., 2003)

Tab. č. 5: Noční hodnoty

Popis lokality	Doba měření	Naměřené hodnoty	Vypočtené hodnoty	Rozdíl
ul. Hanušova - Budova Pankrác a.s. 64/5	1 h (22-23 hod)	57,9 dB	57,2 dB	- 0,7 dB
ul. Hanušova - dům č. p. 288/8	1 h (22-23 hod)	52,9 dB	52,9 dB	0 dB
ul. Budějovická - bytový dům č. p. 365/24	1 h (22-23 hod)	65,2 dB	65,2 dB	- 1,4 dB

(Zdroj: Kuk et al., 2003)

³⁷ Dle nařízení vlády č. 502/200 Sb. je stará hluková zátěž definována jako hluková situace vyjádřená nejen akustickými charakteristikami zdroje hluku, ale i stavem okolní chráněné zástavby včetně počtu obyvatel exponovaných posuzovaným zdrojem hluku, tj. celkový stav hlučnosti daného zdroje ve vztahu k počtu exponovaných objektů, resp. obyvatel do 1. 1. 2001.

5.4 CHARAKTERISTIKA VLIVŮ ZÁMĚRU NA OBYVATELSTVO A ŽP

Dle zákona č. 100/2001 Sb., v platném znění, musí dokumentace posuzovaného záměru obsahovat charakteristiky předpokládaných vlivů záměru na obyvatelstvo a životní prostředí a hodnocení jejich velikosti a významnosti. Toto hodnocení se provádí pro jednotlivé složky životního prostředí jednotlivě. Pro shrnutí a přehlednost hodnocení tato kapitola využívá metodiku Likertovy škály³⁸ a podrobně hodnotí předpokládané vlivy záměru na dotčené území. Jednotlivé stupně a jejich popis pro potřeby zpracování hodnocení jsou popsány v následující tabulce.

Tab. č. 6: Stupně hodnocení

-2	Potenciálně významný negativní vliv	Realizace záměru je pravděpodobně spojena s potenciálně významným negativním vlivem na danou složku životního prostředí, sledovaný jev nebo charakteristiku. Zjištění vlivu však automaticky neznamená, že k významně negativnímu ovlivnění dojde. Při hodnocení v této kategorii je stanoveno opatření k vyloučení, minimalizaci nebo kompenzaci vlivů.
-1	Potenciálně mírně negativní vliv	Při realizaci záměru nelze vyloučit vlivy na danou složku životního prostředí, sledovaný jev nebo charakteristiku.
0	Bez vlivu nebo zanedbatelný vliv	Nebyl identifikován negativní vliv na danou složku životního prostředí; zpracovatel hodnocení nepředpokládá ovlivnění sledovaných jevů nebo charakteristik.
+1	Potenciálně mírně pozitivní vliv	Realizací záměru bude pravděpodobně vyvolán mírně pozitivní vliv na danou složku životního prostředí, její charakteristiky nebo sledovaný jev v dotčeném území.
+2	Potenciálně významný pozitivní vliv	Realizací záměru bude pravděpodobně vyvolán významně pozitivní vliv na danou složku životního prostředí, její charakteristiky nebo sledované jevy v dotčeném území.

V případě neurčitosti, zda identifikovaný vliv bude jednoznačně potenciálně významně negativní/pozitivní, negativní/pozitivní či žádný bude při hodnocení využito hodnocení ve tvaru -1/-2 (+1/+2) a 0/-1 (0/+1).

³⁸ Likertova metoda je složena z výroků, které lze využít na škále reprezentující míru souhlasu. Počet možných odpovědí, jejich konkrétní pojmenování nebo zařazení či nezařazení středová hodnoty se liší podle konkrétního využití. Likertova škála zjišťuje nejen obsah, ale i jeho přibližnou míru.

Tab. č. 7: Vlivy na obyvatelstvo, včetně sociálně ekonomických vlivů

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na obyvatelstvo včetně sociálně ekonomických vlivů	Nové pracovní příležitosti	+1
	Nové bytové prostory	+2
	Kvalita ovzduší ve vztahu k lidskému zdraví	0/-1
	Ovlivnění lidského zdraví hlukem	-1
<p>Vlivem výstavby vznikne 135 nových bytů pro cca 498 obyvatel. Dále vzniknou pracovní příležitosti pro cca 740 administrativních pracovníků. Dle odhadu zdravotních rizik ve spojení záměru se zátěží ovzduší bylo vyhodnoceno, že výstavba by neměla představovat významné riziko pro lidské zdraví. Příspěvky NO₂ a benzenu lze považovat za akceptovatelné. Co se týče akustické situace, dle výpočtů pro rok 2009 a 2015 přispěje doprava vzniklá záměrem ke zvýšení hluku od 0 dB do 1,7 dB v denní i noční době. Vliv obslužné dopravy by neměl zvyšovat zdravotní riziko obyvatel posuzovaného území. Vzhledem k tomu, že vlivem dopravy, která nesouvisí s posuzovaným záměrem, dochází téměř v celém zájmovém území k překračování hygienických limitů pro venkovní chráněné prostory staveb, je třeba zajištění ochrany vnitřního chráněného prostoru u nově navrhovaných domů tak, aby byly dodrženy předepsané hygienické limity pro vnitřní chráněné prostory staveb. Z celkového pohledu je možné konstatovat, že změny imisního zatížení v posuzované lokalitě jsou akceptovatelné a realizace záměru nepředstavuje významně zvýšené riziko pro lidské zdraví, při dodržení doporučení vyplývajících z rozptylové a akustické studie.</p>		

Tab. č. 8: Vlivy na ovzduší a klima

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na ovzduší a klima	Imisní příspěvky do ovzduší z provozu budov	0/-1
	Imisní příspěvky do ovzduší z dopravy	-1
	Vliv na přirozenou ventilaci území	0/-1
	Vliv na lokální mikroklima	0/1
<p>Provoz objektů nebude způsobovat překračování imisních limitů ve svém okolí. Je to dáno především skutečností, že objekty budou napojeny na CZT.³⁹ Doprava vyvolaná záměrem není zanedbatelná, avšak v porovnání s dopravním vytížením celé lokality významně lokalitu nezatíží v případě, dodržení navržených dopravních cest. Dle umístění záměru je možné, že se negativně projeví provoz dieselaagregátu pro Vodafone. Lokalita Pankrácké pláně patří, ve srovnání s ostatními částmi Prahy, k nejlépe provětrávaným lokalitám. Přirozená ventilace území je velmi dobrá a rovněž kvalitu klimatu lze zařadit do nejvyšší kategorie. Ve vlastním hodnoceném území se však zásadně negativně projevuje vliv provozu na okolních hlavních komunikacích. Odhady ukazují, že výstavba záměru ovlivní stávající proudění vzduchu v přízemní vrstvě atmosféry, ale pouze v zastavěném intravilánu mezi objekty. Na provětrávání Budějovické a Hanušovy ulice by výstavba neměla mít žádný dopad. Pozitivní dopady na mikroklima bude mít realizace navržených zelených ploch mezi objekty. Ovšem jedná se pouze o velmi lokální úroveň. V širším okolí to bude prakticky nepostřehnutelné.</p>		

³⁹ Centrální zásobování teplem.

Tab. č. 9: Vlivy na hlukovou situaci, eventuálně další fyzikální charakteristiky

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na hlukovou situaci, eventuálně další fyzikální charakteristiky	Hluková zátěž z obslužné dopravy	-1
	Hluková zátěž ze stacionárních zdrojů	0/-1
<p>Z výpočtů, jenž byly provedeny na vlivy obslužné dopravy, jak pro situaci v roce 2006, tak pro výhledovou situaci pro rok 2009 a 2015, je zřejmé, že ve většině míst, na která se výpočet vztahuje, bude docházet k překračování hygienických limitů (60/50 dB⁴⁰). Příspěvek obslužné dopravy záměru ke stávající hlukové zátěži se pohybuje v rozmezí ± 2dB, což by mělo být pod hranicí vnímatelnosti. Ovšem v kontextu dalšího územního rozvoje dané lokality to samozřejmě nelze opomíjet. Hluk ze stacionárních zdrojů je možné eliminovat dodržením požadavků na jejich umístění. Při respektování navržených opatření nedojde k přesahování hygienických limitů (50/40 dB) před nejbližší obytnou zástavbou, a to včetně nově navrhovaných objektů.</p>		

Tab. č. 10: Vlivy na povrchové a podzemní vody

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na povrchové a podzemní vody	Zásah do hladiny podzemní vody	0
	Ovlivnění podzemních zdrojů vody	0
	Odvod dešťové vody do kanalizace	+1
<p>Hladina podzemní vody se dle průzkumů pohybuje kolem kóty 264,50 m. n. m., v nejhlubším místě uložení se základy navrhovaných objektů dostanou o cca 9 m pod tuto kótu. K poklesu této hladiny dojde pouze krátkodobě a to vlivem výstavby. V ovlivnitelné blízkosti záměru se nenacházejí žádné podzemní zdroje vody, které by mohly být ovlivněny. Dle výpočtů dojde ke snížení množství dešťových vod odvedených do kanalizace, a to díky navrženým zeleným plochám v areálu.</p>		

⁴⁰ Limit daný pro starou hlukovou zátěž.

Tab. č. 11: Vlivy na půdu

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na půdu	Negativní ovlivnění půd	0
	Vznik erozních situací	0
Vzhledem k tomu, že záměr je situovaný na pozemcích, které mají v územním plánu status „zastavěná plocha a nádvoří a manipulační plocha“, a v době před realizací záměru se na povrchu pozemků nachází zpevněná asfaltová plocha a střechy, je vyloučeno jakékoliv negativní ovlivnění půd a to včetně vzniku erozních situací.		

Tab. č. 12: Vlivy na horninové prostředí a přírodní zdroje

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na horninové prostředí a přírodní zdroje	Vliv na horninové prostředí	0
	Vliv na přírodní zdroje	0
Zásah do podzemních částí bude pouze v půdorysném rozsahu záměru do max. hloubky 13 m. Tyto zásahy nemohou významnějším způsobem ovlivnit horninové prostředí. Přírodní zdroje se v okolí záměru nenacházejí.		

Tab. č. 13: Vlivy na faunu, flóru a ekosystémy

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na faunu, flóru a ekosystémy	Vliv na floru a faunu	+1
	Vliv na ekosystémy	+1
<p>V lokalitě se nenachází žádná flóra ani fauna, je tedy vyloučeno jakékoliv ovlivnění těchto složek životního prostředí realizací záměru. Naopak návrh počítá s vytvořením nových zelených ploch, které vytvoří nové ekologické niky také pro faunu. Navržené řešení počítá s 27 % zeleně na rostlém terénu a celkovém koeficientu zeleně až 29,8 %. Posuzovaný záměr není v územní kolizi nebo v dotčení s žádným skladebným prvkem ÚSES ani s podpůrnými interakčními prvky, zároveň v investiční lokalitě ani v její blízkosti není žádný významný krajinný prvek, který by mohl záměr ovlivňovat. Z důvodu silně atropicky ovlivněné krajiny záměr neovlivňuje žádný přirozený či přírodě blízký ekosystém. Opět platí, že nové zelené plochy mohou být pro ekosystémy pouze přínosem oproti současnému stavu.</p>		

Tab. č. 14: Vlivy na krajinu

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na krajinu	Vliv na krajinu	0
<p>Záměr nijak neovlivňuje krajinný ráz místa a v dálkových pohledech ani krajinný ráz nadřazeného krajinného celku.</p>		

Tab. č. 15: Vlivy na hmotný majetek a kulturní památky

Vliv záměru na tyto složky:	Očekávané vlivy:	Hodnocení míry vlivu
Vlivy na hmotný majetek a kulturní památky	Vliv na nemovitě kulturní památky	0
<p>V blízkosti záměru se nachází pouze výše zmiňovaný objekt vodárny. Při dodržení stanovených opatření na něj záměr nebude mít vliv.</p>		

6. VÝSLEDKY

6.1 Analýza realizovaného EIA posouzení

Informace o oznámení záměru administrativního objektu Pankrác byly zveřejněny na úřední desce od 1. 4. 2003 do 6. 5. 2003, kdy bylo zároveň možno se k zveřejněnému záměru písemně vyjadřovat. K oznámení se v průběhu zjišťovacího řízení vyjádřily dotčené územně samosprávné celky – hlavní město Praha, městská část Praha 4, dále dotčené správní úřady – Ministerstvo zdravotnictví, Hygienická stanice hl. m. Prahy – pobočka Praha – jih, Česká inspekce životního prostředí – Oblastní inspektorát Praha, Odbor životního prostředí MHMP, Odbor výstavby MHMP⁴¹ a v neposlední řadě dotčená veřejnost – Občanské sdružení Občanská iniciativa Pankráce, Občanská sdružení Atelier pro životní prostředí, Polovodiče, a.s., Novodvorská 1768/138a, Praha 4, Helena a Jiří Sedlákoví, Hana Houšková, Hanušova 1121/, Praha 4. Na základě zjišťovacího řízení bylo vydáno rozhodnutí o posouzení vlivů předloženého záměru na životní prostředí. Záměr si tedy musel projít všemi zákonnými fázemi procesu EIA, na jehož konci bylo dne 12. 8. 2006 vydáno kladné stanovisko.

K možným negativním vlivům na životní prostředí, které by mohly být záměrem vyvolány, se v průběhu procesu vyjadřovaly výše zmíněné subjekty. Jejich jednotlivé připomínky jsou stručně uvedeny v následujících tabulkách, které zároveň znázorňují, jak bylo k těmto připomínkám v dalších fázích procesu EIA investorem přihlíženo.

⁴¹ Magistrát hlavního města Prahy.

6.1.1 Implementace podmínek a vyjádření k oznámení do dokumentace

Tab. č. 16: Analýza implementace připomínek z oznámení

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář	
Územního plánu a územního rozvoje	HMP	Z architektonicko - urbanistického hlediska je zástavba vnitrobloku komplexem administrativních budov předimenzovaná. Vhodné dodržení u nových objektů výškovou úroveň okolní obytné zástavby	Bylo zpracováno. Nově navržené budovy netvoří dominantní prvek ke stávající administrativní budově a bytový dům B1 navazuje na stávající budovu Pankrác, a.s.	Oproti předloženému oznámení se záměr v dokumentaci velmi proměnil. Budovy nejen, že změnilly svoji funkci, ale došlo i k úpravě výšky budov, tak aby byla respektována okolní zástavba. Taktéž byla respektována uliční čára.	
	MČP4	Požadavek respektování výšky římsy památkově chráněné věže Vršovické vodárny	Bylo zpracováno. Nově navržené stavby jsou nižší než vodárenská věž.	Stavba vodárenskou věž respektuje jak svým měřítkem tak i vlastním urbanistickým řešením. Křídla stavby jsou komponována jako otevřená svým meziprostorem směrem ke věži. Věž tedy není "opřena" o hmotu či desku nových budov.	
	Česká inspekce ŽP	Záměr je předimenzovaný, nezohledňuje vodárenskou věž a její význam.		Bylo zpracováno.	Viz. předchozí připomínky
		Chybí odborné posouzení dopadů stavby z urbanisticko-architektonického hlediska		Bylo zpracováno.	Dokumentace obsahuje architektonicko-urbanistické posouzení celého areálu a i vlivem něho, došlo k dispozičnímu přepracování celého projektu
		Upozorňuje na dodržení vyhlášky týkající se umístování staveb a vzájemných odstupů.		Bylo zpracováno.	Bylo zohledněno v architektonicko-urbanistickém řešení

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Územního plánu a územního rozvoje	OS Občanská iniciativa Pankráče	Požaduje posouzení variantní výškové a objemové řešení komplexu ve vztahu k zatížení okolních objektů	Bylo zpracováno.	Oproti předloženému oznámení se záměr v dokumentaci velmi proměnil. Došlo i k úpravě výšky budov, tak aby byla respektována okolní zástavba. Taktéž byla respektována uliční čára.
	Polovodiče, a.s.	Upozorňují na podzemní stavbu, na které je naplánována výstavba parkoviště. Tato stavba není vzata v úvahu	Při zpracování dokumentace bylo zohledněno	Parkoviště bylo v inkriminovaném prostoru zcela zrušeno, nebylo tedy možné, aby došlo ke kolizi.
Akustické- ho	HMP	Doplnění hlukové studie o výpočty rozložení hlukových izofon a přenesení výpočtů do grafického znázornění.	Bylo zpracováno.	Zpracovatel dokumentace v hlukové studii zohlednil připomínku a zakreslil izofony do příslušné studie.
	Hygienická stanice hl. m. Prahy	Studie vykazují závažné nedostatky jako překročení limitů hlukové zátěže u bytové zástavby, rozdílnost mezi hladinami hluku pro r. 2002, rozdíl hladin hluku mezi rokem 2002 a 2010 apod. Tento orgán požaduje dlouhodobé měření hluku z dopravy a povrchových parkovišť.	Bylo částečně zpracováno.	V rámci zpracování dokumentace bylo provedeno hlukové měření v lokalitě v požadovaném rozsahu. Měření proběhlo na několika místech pouze jednorázové denní a noční.
	OS Občanská iniciativa Pankráče + OS Ateliér pro ŽP	Upozorňuje na překračování limitů vznikajících dopravní obslužností především v blízkosti obytných domů v ulici Hvězdova a Sdružení, kde jsou limity již překročeny.	Bylo zohledněno.	Dle studií se záměr nachází v citlivém území, avšak z výpočtů vyplynulo, že by neměl významně přispívat k hlukové zátěži dané lokality.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Akustické-ho	Manželé Sedláčkovi, paní Houšková	Zajištění odhlučnění stavby i provozu budov.	Nelze relevantně posoudit na základě dostupných parametrů a zkušeností z terénního průzkumu. Lze konstatovat, že nedošlo k úplnému zohlednění.	Při stavbě dle dostupných informací k odhlučnění nedošlo. Při provozu budov bylo studiem zjištěno, že díky zrušení parkoviště v blízkosti těchto objektů nebudou hygienické limity překračovány.
Ochrany ovzduší	HMP	Při provozu obchodního centra bude pravděpodobně docházet k překračování limitů, když budou do výpočtu zahrnuty hodnoty emisí z ul. 5. května, HMP navrhuje posílit plochy izolační zeleně, zejména podél frekventovaných komunikací.	V dokumentaci vyvráceno.	Provoz administrativního objektu a bytových domů nezpůsobí překračování imisních limitů ve svém okolí. Imisní příspěvky by dle výpočtů měly být velmi malé.
	Odbor ŽP MHMP	Hodnocení předloženého záměru je provedeno pro škodlivinu NO _x , což je v současné době irelevantní. Podle platné legislativy je nutno hodnotit NO ₂ a další škodliviny - suspendované prachové částice frakce PM ₁₀ a benzen.	Bylo zpracováno.	Krátkodobý imisní příspěvek NO ₂ by měl dosahovat nejvýše 0,37 % krátkodobého imisního limitu. Nejvyšší roční příspěvek bude dosahovat 0,17 % ročního limitu a 0,24 % pro benzen. PM ₁₀ se výrazně neprojevuje. Poletavý prach je v dokumentaci předpokládán v sušším období při výstavbě. Je ale produkován dopravou.
	OS Občanská iniciativa Pankráče	V rozptylové studii chybí vyhodnocení vlivů na ovzduší v důsledku dopravní zátěže na severojižní magistrále v součtu s vlivy dopravního zatížení od administrativního komplexu.	Nebylo zpracováno.	Dokumentace ani přílohy neobsahují vyhodnocení vlivů na ovzduší v důsledku dopravní zátěže na severojižní magistrále v součtu s vlivy dopravního zatížení od administrativního komplexu.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Ochrany ovzduší	OS Atelier pro ŽP	Záměr dále zhorší imisní situaci v obytné zástavbě území, které už je zatíženo nadlimitními či limitu dosahujícími hodnotami znečišťujících látek v ovzduší.	Bylo zohledněno.	Záměr by neměl významně přispívat ke zhoršování imisní situace v lokalitě. Postřehnutelné zhoršení se předpokládá především při výstavbě.
	Manželé Sedláčkovi, paní Houšková	Zajištění odstranění vlivu výfukových zplodin při výstavbě a provozu budov.	Nelze posoudit.	V dokumentaci nijak nezpracováváno.
Městské zeleně	HMP	Návrh nesplňuje podmínky pro optimální zachování podílu zeleně v lokalitě.	Bylo zohledněno.	V novém návrhu bylo počítáno se zvýšením zelených ploch - na rostlém terénu 3131,2 m ² zeleně, což odpovídá 27 % plochy areálu, celkový koeficient zeleně vyšel 29,8 %.
Odkanalizování a ochrany vodních toků	HMP	Nutné respektovat a realizovat navržená ochranná a kompenzační opatření (předčištění odpadních a dešťových vod v odlučovačích tuků a ropných látek).	Bylo zohledněno.	Technologické provozní celky byly standardně zajištěny proti úniku ropných látek. Voda z garáží je likvidována jako nebezpečný odpad.
		Při vypouštění všech dešťových vod do jedné kanalizační sítě je nutno posoudit kapacitu návazné kanalizační sítě pro eventuální nutnost vybudovat retenční nádrže.	Bylo zohledněno.	Dieselagregát s integrovanou nádrží byl vybaven retenční vanou. Dle dokumentace se odtok dešťových vod oproti stavu před realizací záměru sníží díky přidaným zeleným plochám.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Dopravního	HMP	Rozsah navrhované zástavby musí být posouzen z hlediska kapacity ve vztahu k definitivnímu uspořádání komunikační sítě v prostoru Pankrácké pláně, které musí být schváleno alespoň na úrovni právoplatného územního rozhodnutí.	Nelze posoudit.	Z dokumentace záměru tento požadavek nelze prověřit.
		Soubor dopravně-inženýrských dat doplnit o výhledovou hodnotu zatížené rampy 5. května-Vyskočilova.	Nebylo zohledněno.	V dokumentaci se nachází výhledové hodnoty pouze pro ulice Budějovická, Hanušova a Bezejmenná.
	HMP + Česká inspekce ŽP	Návrh počtu parkovacích míst neodpovídá vyhlášce č. 26/1999 Sb., HMP.	Bylo zapracováno.	V souladu s vyhláškou č. 26/1999 Sb., HMP bylo v dokumentaci vypočteno, že počet parkovacích stání pro daný záměr bude představovat 663 míst a i s rezervou je celkově navrženo 679 stání.
	MČP4	Zajistit dopravní napojení areálu z ul. 5. května (vzhledem k celkovému zatížení ul. Budějovická a současnému i předpokládanému zatížení Pankrácké pláně) a projednat podíl investora na vybudování dopravní infrastruktury s vyvolanými investicemi v daném území již při přípravě projektové dokumentace.	Bylo zpracováno.	Tento požadavek byl splněn vyčleněním "malé dopravy" do samostatné akce, jejíž zprovoznění bylo podmínkou započetí prací na areálu.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Dopravního	Manželé Sedláčkovi, paní Houšková	Upozorňují, že navrhované parkoviště se nachází v bezprostřední blízkosti jejich domů, další obytné domy stojí v blízkosti navrhované příjezdové a odjezdové trasy pro osobní i nákladní automobily.	Zohledněno.	Trvalé parkoviště bylo zrušeno, v dotčené lokalitě se nacházelo dočasné náhradní parkoviště po dobu výstavby. Limity dle dokumentace nebyly překročeny.
Nakládání s odpady	Odbor ŽP MHMP	Konkretizovat v další projektové přípravě stavby objemy vznikajících odpadů a způsob nakládání s nimi. Respektovat přednostní využívání odpadů.	Bylo částečně zpracováno.	V dokumentaci se nachází konkretizace vznikajících odpadů, jejich objem, původ, zatřídění i způsob likvidace. Nakolik bylo a je dodržováno nakládání s nimi nelze posoudit.
	Česká inspekce ŽP	Připomíná povinnosti pro nakládání s odpady v době výstavby i provozu.	Nelze posoudit.	Nelze ověřit v dokumentaci neuvedeno.

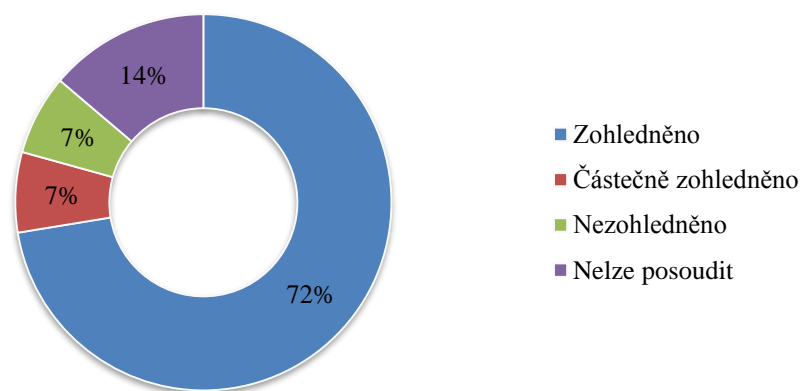
Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Ochrany přírody a krajiny	Odbor ŽP MHMP	Navrhovaný koeficient zeleně (KZ) ve výši 2 % (viz pasport zeleně) je neakceptovatelný. Výpočet KZ je nepřehledný a nevychází z Metodického pokynu k ÚP HMP.	Bylo přepracováno.	V novém návrhu bylo počítáno se zvýšením zelených ploch, a to na rostlém terénu 3131,2 m ² zeleně, což odpovídá 27 % plochy areálu, celkový koeficient zeleně vyšel 29,8 %.
		Je upřednostňováno řešení s požadavkem zvýšení KZ na 20 %. Kontejnery se zelení by měly být nahrazeny bloky rostlého terénu na stavební konstrukci, čímž by byly zajištěny lepší podmínky pro existenci zeleně a její funkci.	Bylo zapracováno, díky zásadnímu přepracování dispozičního řešení areálu.	V novém návrhu bylo počítáno se zvýšením zelených ploch - na rostlém terénu 3131,2 m ² zeleně, což odpovídá 27 % plochy areálu, celkový koeficient zeleně vyšel 29,8 %.
Zákonné	Česká inspekce ŽP	Chybí variantní řešení.	Bylo zohledněno.	Dokumentace obsahuje několik variantních řešení včetně nulové varianty.

Tab. č. 17: Shrnutí připomínek k oznámení

Celkový počet hlavních připomínek přijatých k oznámení záměru	29
Počet zohledněných připomínek	21
Počet částečně zohledněných připomínek	2
Počet nezohledněných připomínek	2
Počet připomínek, které dle dostupných zdrojů nelze posoudit	4

Graf č. 1: Shrnutí implementace připomínek k oznámení

Shrnutí implementace

6.1.2 Implementace připomínek k dokumentaci a jejich vypořádání v posudku

Tab. č. 18: Analýza implementace připomínek k dokumentaci

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Akustického	OS Občanská iniciativa Pankráce	Záměr je navržen v oblasti, kde jsou překračovány limity hluku.	V akustické studii byla navržena protihluková opatření, jak pro fázi výstavby, tak pro fázi provozu, s cílem minimalizovat negativní dopady hluku vznikajícím z výstavby a provozu záměru na zájmové území. Tato opatření byla navržena ve vztahu, jak k vnějšímu, tak i k vnitřnímu prostředí.	Při dodržení navržených kompenzačních opatření nebude záměr zvyšovat hlukové zatížení v zájmovém území a nebude, velkým zásahem do zájmového území.
	OS Pankrácká společnost			
	MČP4	Při výstavbě provést taková protihluková opatření, aby nebyla negativně ovlivněna stávající zástavba v ulici Hanušova.	V akustické studii byla navržena protihluková opatření pro fázi výstavby pro minimalizaci negativních dopadů na okolní zástavbu.	Mezi hlavní opatření bylo zařazeno následující: Stavební činnost bude prováděna pouze v době od 7 do 21 hodin; hlučné práce v době od 8 do 17 hodin; řidiči nákladních aut po příjezdu na stavbu musí vypínat motor; nehluchnější stroje používat max. 5 hodin denně.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Ochrany ovzduší	OS Pankrácká společnost	Záměr je navržen v oblasti, kde jsou překračovány limity imisí.	Byla vypracována rozptylová studie, na jejímž základě bylo vyhodnoceno, že daný záměr je akceptovatelný z hlediska ochrany ovzduší.	Zájmové území je z environmentálního hlediska z pohledu látek znečišťujících ovzduší ve vztahu k dopravní obslužnosti citlivé, avšak průměrné roční koncentrace látek znečišťujících ovzduší pod imisními limity a příspěvky posuzovaného záměru jsou velmi malé, nemohou tedy být příčinou jejich překračování.
	OS Občanská iniciativa Pankráče			
			Je nutno vysvětlit rozpor ve vstupních údajích týkajících se parkovacích míst a počtu jízd.	Vyvrácen rozpor mezi vstupními údaji, týkajícími se parkovacích míst a počtu jízd.
	HMP	Požaduje se doplnit rozptylovou studii o objektivní vyhodnocení imisní situace v území a doplnění posouzení koncentrací PM ₁₀ , Požaduje se doplnit hodnocení zdravotních rizik pro koncentrace PM ₁₀ .	Bylo zohledněno.	Opatření k prevenci a omezení prašnosti při výstavbě byla zahrnuta do podmínek návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Ochrany ovzduší	HMP	Je nutno posoudit možnost snížení počtu parkovacích míst a zavedení případných nápravných opatření pro zlepšení kvality ovzduší pro přilehlou obytnou zástavbu.	Počet parkovacích stání nesnížen. Nápravná opatření - součástí záměru je projekt vegetačních úprav areálu, avšak pozitivní vliv zeleně v navrhovaném rozsahu je zanedbatelný a přeceňovaný.	Na základě příslušné vyhlášky by bylo možné snížit počet parkovacích míst o 16, které jsou uvažované jako rezerva, avšak z věcného hlediska ve vztahu ke znečišťování ovzduší to nelze považovat za vhodné řešení a to zejména z pohledu deficitu parkovacích stání v oblasti.
	MČP4	Při výstavbě provést taková protiprašná opatření, aby nebyla negativně ovlivněna stávající zástavba v ulici Hanušova.	Opatření jsou jako podmínky zahrnuta do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.	Nelze ověřit, neuvedeno.
Odkanalizování a ochrany vodních toků	MHMP	Splaškové vody z kuchyně musí splňovat limity kanalizačního řádu, v opačném případě by bylo nutno instalovat předčisticí zařízení.	Uvedené opatření je jako podmínka zahrnuto do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.	Nelze ověřit.
		Záměr řeší odvádění dešťových vod do jednotné kanalizace, což je v rozporu s ochranou vod zakotvenou v zákoně o vodách (je nutné je likvidovat v místě spadu, tj. vsakem, retencí nebo akumulací pro závlahy).	Bylo zohledněno.	Opatření k řešení retence srážkových vod a jejich využití bylo jako podmínka zahrnuto do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Odkanalizování a ochrany vodních toků	MHMP	Záměr se nachází v ochranném pásmu 2. stupně hygienické ochrany odběru vody z Vltavy pro úpravu pitné vody v Praze 4 – Podolí. Ke stavebnímu povolení bude zapotřebí požádat místně příslušný vodoprávní úřad o udělení souhlasu ke stavbě.	Bylo zahrnuto.	Upozornění se týká povinností vyplývajících z obecně závazného právního předpisu, které musí oznamovatel respektovat.
		Při výsadbě zeleně budou dodržena ochranná pásma veřejných kanalizačních a vodovodních řadů.	Bylo zahrnuto.	Upozornění se týká povinností vyplývajících z obecně závazného právního předpisu, které musí oznamovatel respektovat.
	HMP	Konstatuje, že při další přípravě záměru je nutno respektovat stávající vodárenská zařízení včetně nadřazených vodovodních řadů a jejich ochranných pásem situovaných poblíž staveniště.	Bude řešeno v rámci další přípravy záměru.	Podstata tohoto vyjádření je pouze konstatování. Tato problematika se standardně řeší v rámci další přípravy projektu a to ve vztahu k povinnostem vyplývajícím z obecně závazných právních předpisů.
	MČP4	Součástí stavby musí být ochranná opatření, která zamezí případným ohrožením ochranného pásma a provozu areálu vodárny.	Opatření k ochraně areálu vodárny bylo jako podmínka zahrnuto do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.	Nelze ověřit v dokumentaci neuvedeno.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Dopravního	Polovodiče, a.s.	Požaduje řešení návazného příjezdu a bezpečného přístupu pro pěši k objektu Ozařovny součástek.	Zahrnuto do podmínek návrhu stanoviska pro příslušný úřad - Magistrát hl. m. Prahy.	Zahrnuto do podmínek návrhu stanoviska pro příslušný úřad - Magistrát hl. m. Prahy.
	HMP	Doporučuje se, aby náhradní parkovací plochy byly po dokončení výstavby zkulturnovány s uplatněním nové zeleně.	Bylo zohledněno.	Náhradní řešení parkování bylo řešeno na stávajících zpevněných plochách bez dotčení ostatních pozemků.
		Doporučuje se řešit povrch chodníku podél Hanusovy ulice jako zadlážděný a prověřit na něm možnost uplatnění stromové zeleně.	Opatření k řešení předmětných záležitostí byla zahrnuta do podmínek návrhu stanoviska pro příslušný úřad - Magistrát hl. m. Prahy.	S ohledem na vedení inženýrských sítí pod povrchem chodníku podél Hanušovy ulice je účelné realizovat dlážděný (rozebíratelný) chodník. Ze stejného důvodu je problematické umístování stromové zeleně.
		Záměr je třeba koordinovat s přestavbou komunikační sítě ve spádovém území, která umožní orientovat dopravu areálu na ulici 5. května.	Bylo realizováno.	Dopravní napojení zájmového území na ulici 5. května bylo podmiňující stavbou pro realizaci předmětného záměru.
		Požaduje se, aby pro účely realizace a provozu záměru byly používány dopravní a stavební mechanismy splňující limity stanovené normou EURO 2.	Bylo doporučeno pro případ výstavby.	Nelze ověřit-v dokumentaci neuvedeno.

Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
	MČP4	Požaduje se, takové vedení staveništní dopravy, jehož trasy nezasáhnou ulice Hanusova a Budějovická.	Předmětná podmínka týkající se realizace dopravního napojení byla zahrnuta do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.	Dopravní napojení zájmového území na ulici 5. května bylo podmiňující stavbou pro realizaci předmětného záměru.
	Hygienická stanice hl. m. Prahy	Pro územní řízení se požaduje doklad o včasném napojení areálu na D1, a to již pro zahájení stavby.	Předmětná podmínka týkající se realizace dopravního napojení byla zahrnuta do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.	Dopravní napojení zájmového území na ulici 5. května bylo podmiňující stavbou pro realizaci předmětného záměru.
Nakládání s odpady	Česká inspekce ŽP + MHMP	Upozorňuje na nesprávné zařazení odpadu z výstavby pod kat. č. 15 01 10 (je zařazen do kategorie „N“, nikoliv „O“). Pokud jde o přebytečnou zeminu, odpady musejí být předány pouze oprávněným osobám (s těmito odpady musí být nakládáno podle jejich skutečných vlastností).	Zohledněno.	Jedná se pouze o nedopatření, které nemohlo ovlivnit hodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví provedené dokumentací.

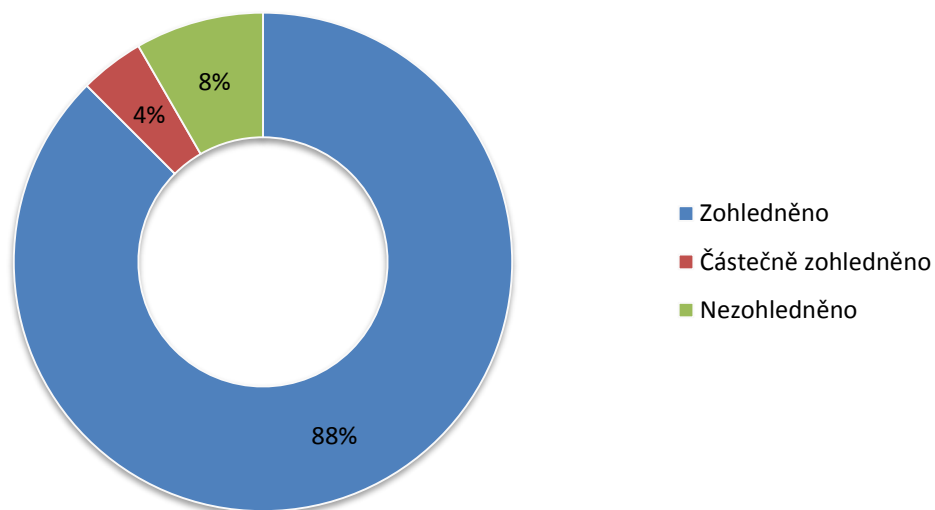
Posuzované hledisko	Vyjádřili se	Připomínky	Zohlednění do další fáze	Komentář
Technické	Polovodiče, a.s.	Záměr uvažuje s demolicí objektu v prostoru provizorních parkovišť a odpojení rušených objektů od stávajících inženýrských sítí a přípojek. Protože demolovaný objekt je pro Ozařovnu součástí zdrojem přívodu vody, požaduje se náhradní řešení tohoto připojení.	Opatření zachování přípojky vody bylo zahrnuto do podmínek návrhu stanoviska pro příslušný úřad-Magistrát hl. m. Prahy.	Demolice objektu v prostoru provizorního parkoviště byla provedena do úrovně suterénu a přípojka vody nebyla dotčena.
		Aby byla splněna podmínka pro bezpečnost pracoviště Ozařovna součástek, požaduje se zajistit pevné oddělení objektu včetně jeho přístupových cest od veřejného prostranství, např. pevným oplocením.	Bylo zohledněno.	Opatření k zajištění pevného oplocení bylo zahrnuto do podmínek návrhu stanoviska pro příslušný úřad-Magistrát hl. m. Prahy.
	MČP4	Nesmí být omezena dopravní obsluha objektů v ulici Hanusova ani navazující lokality ulic Kvestorská a Vokáčova.	Dopravní opatření bylo jako podmínka zahrnuto do návrhu stanoviska pro příslušný úřad – Magistrát hl. m. Prahy.	Nelze ověřit - v dokumentaci neuvedeno.

Tab. č. 19: Shrnutí připomínek k dokumentaci

Celkový počet hlavních připomínek přijatých k oznámení záměru	24
Počet zohledněných připomínek	21
Počet částečně zohledněných připomínek	1
Počet nezohledněných připomínek	2

Graf č. 2: Shrnutí implementace připomínek k dokumentaci

Shrnutí implementace

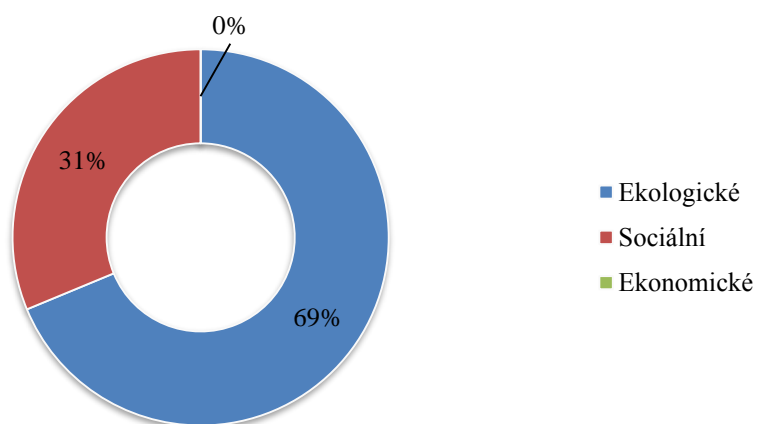
6.2 Zpětná vazba od účastníků EIA procesu

Pro toto šetření bylo připraveno celkem 11 dotazníků, které byly rozeslány všem subjektům, jenž se zapojily do procesu posuzování vlivů tohoto záměru na životní prostředí. Výsledky jsou zpracovány na základě 5 dotazníků, které se vrátily zpět.

6.2.1 Fáze realizace

Graf č. 3: Vyjádření poměru přetrvávajících nedostatků z pohledu posuzovaných hledisek

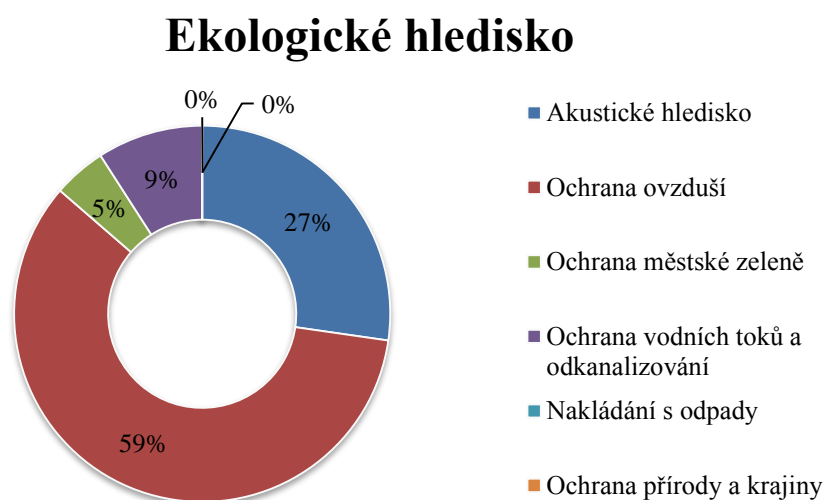
Poměr posuzovaných hledisek

Komentář: Ve fázi realizace záměru administrativního objektu a bytových domů respondenti spatřovali největší problémy v ekologickém hledisku, a to především v oblastech ochrany ovzduší, akustického znečištění, ochrany městské zeleně a ochrany vodních toků. Z hlediska sociálního se respondenti vyjádřili tak, že největším problémem bylo dopravní řešení a zatížení dotčeného území zvýšenou dopravou a stavebními stroji. Z ekonomického hlediska byly všechny námitky investorem podchyceny, respondenti tedy neměli k ekonomickým dopadům žádné další připomínky.

EKOLOGICKÉ HLEDISKO

Graf č. 4: Ekologické hledisko ve fázi realizace

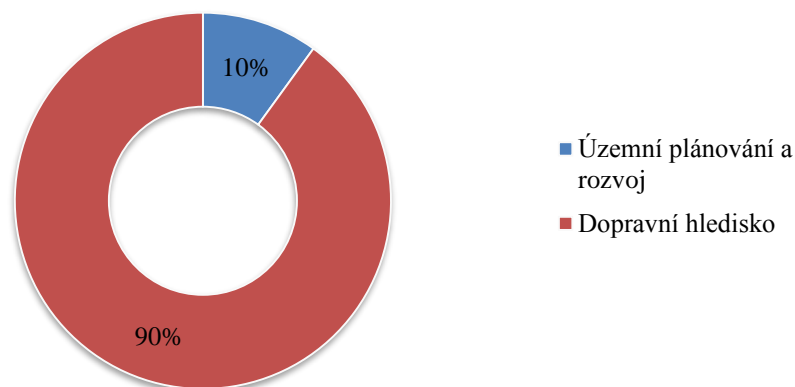

Komentář: V realizační fázi se z hlediska ekologického nejvíce projeví problémy spojené s ochranou ovzduší, konkrétně se většina respondentů vyjádřila, že problémem zůstalo obecné překračování imisních limitů v dotčeném území, které stavba záměru ještě zhoršila. Dále imisní zátěži nepřispěla ani zvýšená dopravní náročnost spojená se stavbou. A dle poloviny respondentů nebyla zavedena dostatečná nápravná opatření pro zlepšení kvality ovzduší. Druhým nejvýznamnějším problémem bylo u většiny respondentů akustické znečištění zájmové lokality. Konkrétně spatřovali nedostatky v odhlučnění zástavby, hluku z těžké dopravy a samozřejmě překračování limitů. U vyjádření orgánů státní správy přetrvává obava o kapacitu kanalizační sítě vzhledem k objemu stavby a dalšímu plánovanému rozvoji přilehlé lokality. U některých respondentů přetrvávaly i obavy o nízký optimální podíl zeleně v lokalitě.

SOCIÁLNÍ HLEDISKO

Graf č. 5: Sociální hledisko ve fázi realizace

Sociální hledisko

Komentář: Z hlediska sociálního byla převážná část negativních vyjádření spojená s dopravou, konkrétně s problematikou chybějících parkovacích stání, kvůli zrušení parkoviště a výstavbou záměru. Dále respondentům vadil obecně zvýšený počet těžké techniky pohybující se na už ta velmi zatížených přilehlých dopravních komunikacích. U jednoho respondenta byla vyjádřena přetrvávající obava z hlediska architektonického vzhledem k objemu navržených budov.

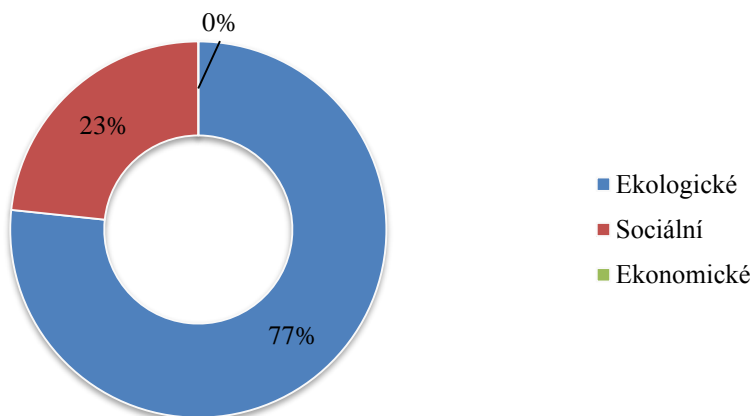
EKONOMICKÉ HLEDISKO

Komentář: Všechny zákonné a technické připomínky, které obsahovala tato část dotazníku, byly investorem respektovány a realizovány. Nikdo s dotázaných tedy nevyslovil názor, že by tyto nedostatky dále přetrvávaly.

6.2.2 Fáze provozu

Graf č. 6: Vyjádření poměru přetrvávajících nedostatků z pohledu posuzovaných hledisek

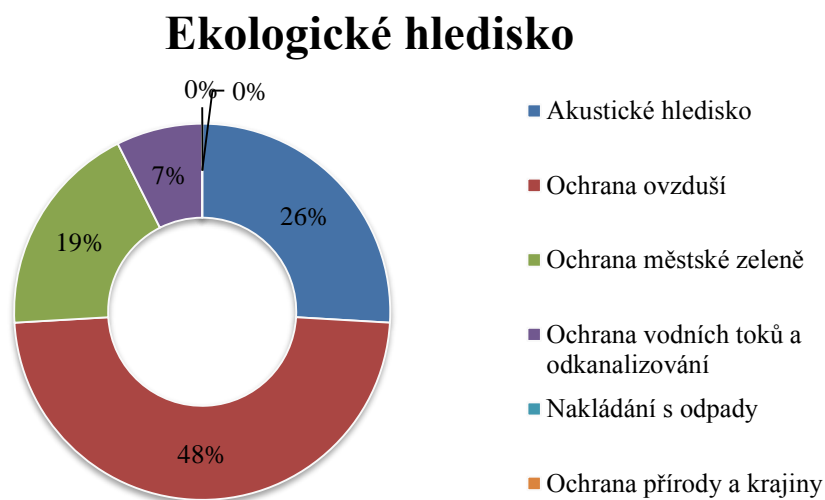
Poměr posuzovaných hledisek

Komentář: Ve fázi provozu záměru administrativního objektu a bytových domů respondenti největší problémy spatřovali opět v ekologickém hledisku. A to především v oblastech ochrany ovzduší, akustického znečištění, ochrany městské zeleně a ochrany vodních toků. Z hlediska sociálního se respondenti vyjádřili tak, že největším problémem bylo dopravní řešení. Z ekonomického hlediska byly všechny námitky investorem podchyceny, respondenti tedy neměli k ekonomickým dopadům žádné další připomínky.

EKOLOGICKÉ HLEDISKO

Graf č. 7: Ekologické hledisko ve fázi provozu

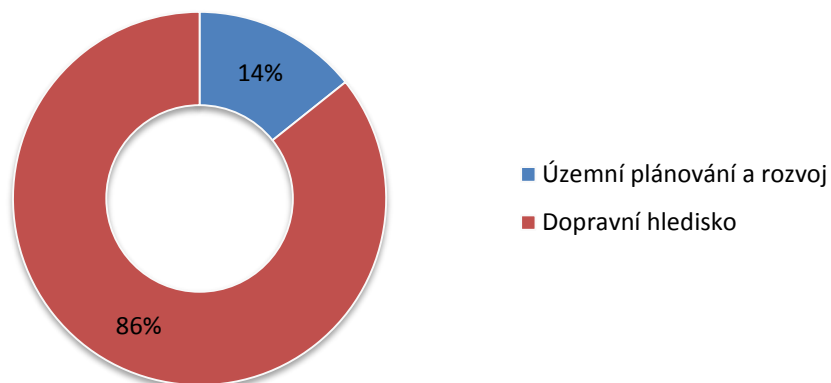

Komentář V provozní fázi se z hlediska ekologického nejvíce projeví přetrvávající problémy spojené s obecným překračováním limitních hodnot v rámci znečištění ovzduší a hlukové zátěže. Nejvíce respondentů vyjadřovalo nespokojenost s nedostatečnými kompenzačními opatřeními na odhlučnění a pro zlepšení kvality ovzduší. Přetrvává nespokojenost s imisními nároky dopravního rázu. Větší části respondentů také přijde nedostatečný objem zeleně, který se na dotčených pozemcích nachází. U vyjádření orgánů státní správy přetrvává obava o kapacitu kanalizační sítě vzhledem k objemu stavby a dalšímu plánovanému rozvoji přilehlé lokality.

SOCIÁLNÍ HLEDISKO

Graf č. 8: Sociální hledisko ve fázi provozu

Sociální hledisko

Komentář: Z hlediska sociálního byla převážná část negativních vyjádření spojená s dopravou, konkrétně s problematikou dopravně-inženýrského řešení. Ve fázi provozu byly také zmíněny přetrvávající problémy s kapacitou a objemem stavby.

EKONOMICKÉ HLEDISKO

Komentář: Všechny zákonné a technické připomínky, jež obsahovala tato část dotazníku, byly investorem respektovány a realizovány. Nikdo s dotázaných tedy nevyslovil názor, že by tyto nedostatky dále přetrvávaly.

6.3 Identifikace změn stavu jednotlivých složek životního prostředí

6.3.1 Analýza hlukové zátěže

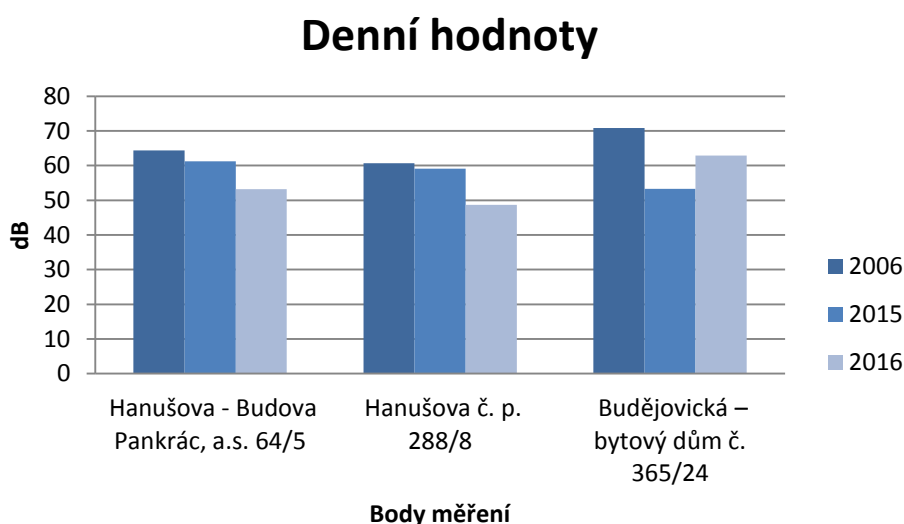
Následující tabulky pro denní a noční hodnoty hluku a grafické zpracování dat znázorňují naměřené hodnoty akustické zátěže z roku 2006. Dále výhledové výpočtové hodnoty pro rok 2015, které vycházejí z výpočtů uvedených v příloze dokumentace. Poslední sloupec obsahuje naměřené hodnoty z března roku 2016. V rámci denních hodnot bylo měření oproti metodice v dokumentaci provedeno ještě v jinou denní hodinu k porovnání možnosti zvolení nevhodného časového úseku. Porovnání jednotlivých časových rozmezí se nachází v grafu č. 10 a srovnává pouze naměřené hodnoty v roce 2016.

Tab. č. 20: Denní hodnoty hluku

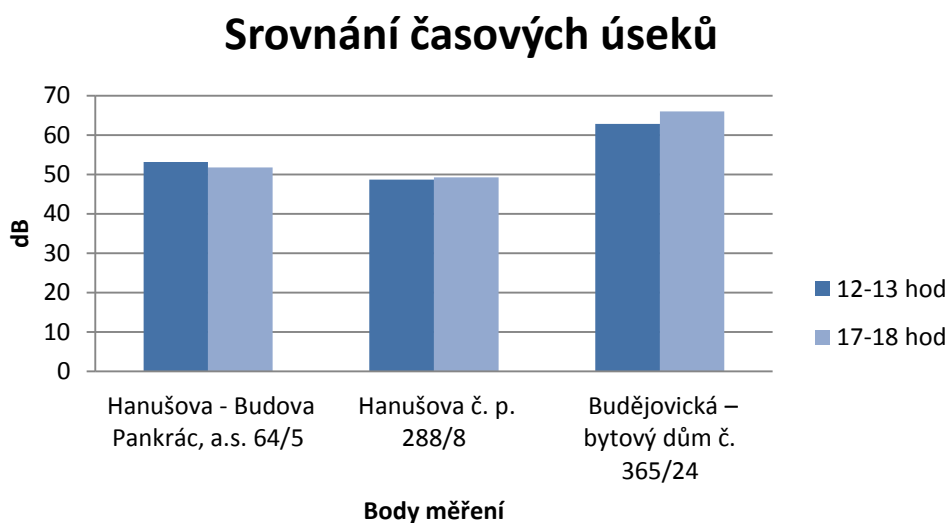
Číslo bodu	Měřené body	Čas měření	Stav před realizací	Výhledový stav pro rok 2015	Měření v roce 2016
1	Hanušova - Budova Pankrác, a.s. 64/5	1 h (12 – 13 hod)	64,4 dB	61,2 dB	53,21 dB
		1 h (17 – 18 hod)			51,78 dB
2	Hanušova č. p. 288/8	1 h (12 – 13 hod)	60,7 dB	59,1 dB	48,67 dB
		1 h (17 – 18 hod)			49,24 dB
3	Budějovická – bytový dům č. 365/24	1 h (12 – 13 hod)	70,8 dB	53,3 dB	62,89 dB
		1 h (17 – 18 hod)			66,03 dB

(zdroj: akustická studie a vlastní měření)

Graf č. 9: Denní hodnoty

Graf č. 10: Srovnání časových úseků

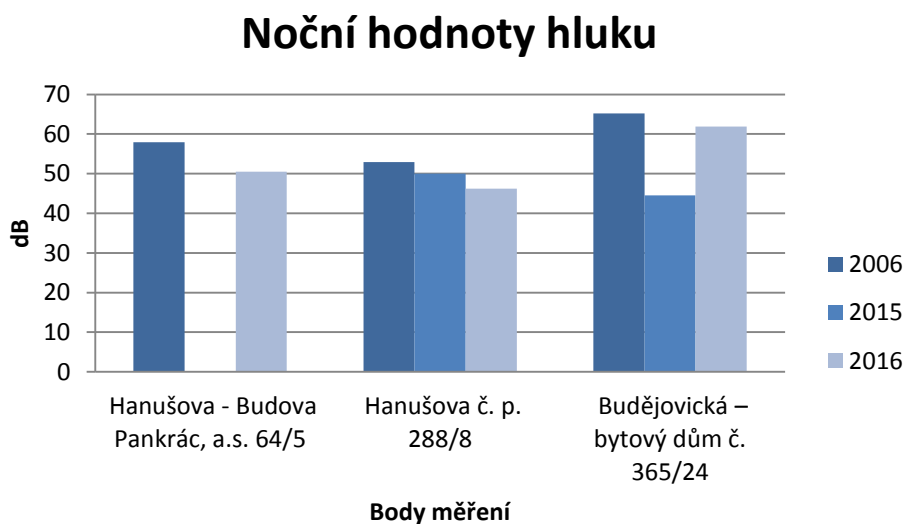

Tab. č. 21: Noční hodnoty hluku

Číslo bodu	Měřené body	Čas měření	Stav před realizací	Výhledový stav pro rok 2015	Měření v roce 2016
1	Hanušova - Budova Pankrác, a.s. 64/5	1 h (22 – 23 hod)	57,9 dB	Bez údajů	50,49 dB
2	Hanušova č. p. 288/8	1 h (22 – 23 hod)	52,9 dB	50,0 dB	46,21 dB
3	Budějovická – bytový dům č. 365/24	1 h (22 – 23 hod)	65,2 dB	44,5 dB	61,92 dB

(zdroj: akustická studie a vlastní měření)

Graf č. 11: Noční hodnoty hluku

6.4 Respektování zásad správné praxe procesu EIA

Na základě odborné literatury byla pro potřeby této kapitoly zpracována pro přehlednost tabulka hlavních zásad správné praxe, které byly dále pro konkrétnější hodnocení rozepsány do dílčích zásad. Tyto zásady byly následně hodnoceny dle stupně implementace do celého procesu posuzování vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví.

Tab. č. 22: Normativní zásady správné praxe

Hlavní	Dílčí	Hodnocení
Právní předpisy a nařízení	Povinné požadavky	F
	Legislativa, která v dostatečné míře pokrývá všechny oblastní působnosti follow-up	F
	Dostupnost procesních pokynů pro zpracovatele	B
Přístup orientovaný na výsledky	Jasně určené záměrů a cílů	A
	Časová osnova při vytváření follow-up postupu/programu	A
	Zajištění základních údajů v předprojektové fázi	A
	Údržba a stálý sběr aktuálních dat	F
	Přijímání vědeckých hypotéz k predikcím dopadů	A
Přístup orientovaný na vzdělávání	Údržba reportingu	F
	Zřízení a údržba veřejného registru - follow-up databáze a výsledků	F
	Využití lokálních zkušeností s procesem follow-up	B
Integrovaný přístup	Identifikace klíčových proměnných pro monitoring	A
	Přístup k ekosystémům při řízení projektů	A
Institucionální závazek a odpovědnost	Definování a vyjasnění finanční odpovědnosti	F
	Definování odpovědného subjektu a vládních rolí	F
	Jmenování nezávislého kontrolora životního prostředí	F
	Zapojení zájmů veřejnosti a dalších účastníků	B

Legenda:

<p><i>A – uspokojivé</i> <i>B – uspokojivé, s prostorem pro zlepšení</i> <i>C – neuspokojivě provedeno</i> <i>D – začleněno, ale nesplněno/ ale ne dle normativního rámce</i> <i>E – nesplněno</i> <i>F – nelze hodnotit</i></p>

7. DISKUSE

7.1 Implementace připomínek do navazujících dokumentů

Proces posuzování vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví je dobře propracovaný systém ochrany životního prostředí, jehož průběh má standardizovanou a ucelenou podobu. Je nesporné, že proces EIA významně přispívá ke zlepšení životního prostředí, zabraňuje další degradaci krajiny a vzniku nových rizik pro všechny složky životního prostředí (učebnice-eia, 2015). Jeho hlavní výhodou je propojení posuzování s ostatními dotčenými orgány a samosprávnými celky, kterých se daný posuzovaný záměr týká. Tyto subjekty mají možnost se k danému problému vyjádřit a navrhnout podmínky pro prevenci, minimalizaci, případně kompenzaci škod na životním prostředí a navrhnout v průběhu procesu nápravy podkladů, jež jsou v rozporu s náplní posudku dotčeného orgánu (Říha, 2001).

Co se týče sledovaného záměru, byly zaznamenány významné kroky investora, jenž zohlednil velkou část připomínek všech subjektů, jenž se k danému záměru vyjadřovaly, do dalších navazujících dokumentů. Významnou proměnou záměr prošel především mezi podaným oznámením záměru a dokumentací, kdy proběhly velmi razantní funkční, urbanistické a další změny, které byly ku prospěchu životního prostředí a veřejného zdraví. Jedná se především o architektonicko-urbanistické změny ve formě hmotového a objemového uspořádání, ale i změny funkce čistě administrativního charakteru vzniklé přidáním funkce obytné na úkor administrativních prostorů. To je z urbanistického hlediska velkým přínosem do zájmové lokality (Maier, 2012). Například OS Občanská iniciativa Pankráce na svých webových stránkách tuto změnu hodnotí jako „pozitivní příklad postupu“ ze strany investora. Bylo nalezeno jen velmi malé množství připomínek, které nebyly do záměru začleněny. Nebyly však svým významem zásadní pro ovlivnění životního prostředí nebo veřejného zdraví. V převážné většině se, ale jednalo buď o irelevantní připomínky či byly následnými studii vyvráceny.

7.2 Zpětná vazba od účastníků EIA procesu

Výše zmíněné propojení dotčených orgánů samosprávních celků však není, co se účasti dalších subjektů týče, jedinou výhodou EIA procesu. Dále je to také, oproti jiným nástrojům ochrany životního prostředí, významná role veřejnosti v celém posuzovacím procesu (Říha, 2000). Problémem však stále zůstává zásadní překážka kvalitního fungování participace veřejnosti na posuzovacích procesech, a tou je její nedostatečná informovanost (Mlčoch, 1994). Jistě ne všichni obyvatelé dané obce nebo zájmové lokality jsou seznámeni se svými právy, kterými v procesu EIA mohou disponovat a mnohdy ani netuší, že se nějaká výstavba v jejich

blízkosti chystá, nebo že se o ní rozhoduje. Jejich možnost zasáhnout do posuzování se tímto značně omezuje (Oligher, 2014). Samozřejmě existují názory, že na vině je veřejnost samotná, což je do jisté míry názor oprávněný, ale v rámci větších územních celků je pro všechny obyvatele, dovolím si říci, nemožné aktivně sledovat úřední desky jednotlivých úřadů. Dle mého názoru by v tomto případě měla existovat jiná, dostupnější alternativa informující obyvatele v bezprostřední blízkosti a plánovaných záměrech. Vyvěšení na úřední desku je tedy nutné právní minimum (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, v platném znění) v praxi s velmi omezenou účinností. Na druhou stranu je to samozřejmě i jistá otupělost veřejnosti a míra neochoty, se kterou se sama staví ať už k těmto či jiným dobrovolným aktivitám, jež mají za cíl změnu poměrů ve svém okolí. Nakolik je toto postavení dáno myšlenkami typu „*stejně nemohu nic změnit*“ je již otázka pro jiné práce, ale právě forma osvěty je jedním z klíčů k řešení tohoto začarovaného kruhu.

V rámci provádění post-projektové analýzy řešeného záměru byly osloveny všechny subjekty, které se k danému záměru v průběhu celého jeho procesu vyjadřovaly. Od všech těchto subjektů tedy byla známa data před realizací záměru. Všichni oslovení měli vyjádřit pomocí vyplnění jednoduché tabulky, svůj názor na záměr ve fázi realizace a ve fázi provozu, tedy to v čem nadále spatřují problém daného záměru. Výsledky tohoto šetření asi nejlépe vypovídají o stavu nahlížení všech dotčených subjektů na post-projektovou analýzu, protože odezva, jak je patrné z výsledků, byla velmi slabá. Jedním z výsledků tohoto šetření je tedy především ukázka laxního přístupu české legislativy, která nijak nespecifikuje, jak by se tyto subjekty měly o jednotlivé záměry zajímat i po jejich realizaci.

Z podkladů, které byly obdrženy zpět, je patrné, že mnohé připomínky, už nejsou relevantní, což je dalším plusem pro investora, který je zohlednil tak, aby jejich podstatu vlivu na životní prostředí, alespoň z pohledu těchto subjektů, eliminoval. Většina respondentů, jenž se vyjádřili, spatřuje, ne příliš překvapivě, setrvávající problémy především ve hlukové zátěži a znečištění ovzduší. To se samozřejmě z velké části odvíjí od lokality, kde je záměr situován. Domnívám se, že v méně citlivých lokalitách by byly jeho akustické a imisní příspěvky by byly pro většinu dotázaných irelevantní. Takto se respondenti vyjadřovali jak pro fázi realizační, tak pro fázi provozu. Z toho vyplývají možná poučení pro další realizace obdobných záměrů v takto citlivém území, a sice v realizační fázi více obezřetnosti věnovat lepšímu zabezpečení staveniště různými formami eliminačních opatření pro větší ochranu přilehlé oblasti. Z dotazníků dále vyplynulo, že existuje přetrvávající nespokojenost s nedostatkem veřejné zeleně, jak na to upozorňuje například Šilhánová (2003). To si vysvětluji spíše chybějící vzrostlou zelení, zelených ploch je na předmětných pozemcích (dle terénního průzkumu) maximální možné množství a funkčně odpovídá svému účelu (Beran, 2011). Záměr zároveň splňuje i kritéria koeficientu zeleně dané pražskými stavebními

předpisy.⁴² Rozšíření zelených ploch v tomto území by bylo možné například revitalizací okolí Kotěrovy vodárny, jež je v současné době obehána betonovou zdí a plotem.

7.3 Akustické znečištění

Hluk je jedním z nejvýznamnějších činitelů ovlivňujících životní prostředí a veřejné zdraví v urbanizovaných oblastech. V České republice je nejvýznamnějším zdrojem akustického znečištění hluk z automobilové dopravy, jde především o automobilovou dopravu na veřejných komunikacích, která se na celkové hlučnosti u nás podílí až 60 % (Liberko, 2004). Z tohoto důvodu existuje nařízení vlády upravující maximální možné hodnoty, kterých může akustické znečištění dosahovat, víceméně ty nejsou vždy v praxi dodrženy. Z minulosti si mnohá území s sebou nesou staré hlukové zátěže, které významně přispívají ke zvyšování hladiny hluku. Ty lze zmírňovat nebo eliminovat hned několika způsoby. Z urbanistického hlediska, ale ne všechny druhy eliminace hluku jsou pro města přínosná, mezi ně se řadí například hlukové bariéry, které by ve městech neměly z hlediska jeho fungování být (Jacobs, 1961; Gehl, 2000) Lze ale navrhnout jiná opatření jako například omezení rychlosti v předmětné lokalitě, speciální úpravy povrchů a další, kterými lze hluk alespoň částečně eliminovat (Křivánek, 2013). Jde tedy o to najít rozumný kompromis mezi novou výstavou, hlukovými opatřeními a případnými asanacemi území od starých hlukových zátěží, což povede k udržitelné výstavbě při zachování limitů, jež nebudou ovlivňovat životní prostředí a veřejné zdraví.

V případě administrativního objektu a bytových domů Pankrác byla výstavba, co se hlukové zátěže týče přínosem do dané lokality. Jednak byl záměr realizován v místech, kde původně stály tovární haly (Hexner, 2007), a následně velké parkoviště. Čím tedy záměr přispěl, bylo odstranění tohoto parkoviště, kdy se parkovací stání přesunula do suterénů nově vzniklých objektů. Dále byl záměr podmíněn výstavbou tzv. „malé dopravy“ tedy dopravního řešení přilehlých ulic, díky čemuž byla část provozu produkující hluk z této lokality odkloněna. Naměřené hodnoty byly opravdu nižší, než byly hodnoty naměřené před realizací záměru a tohoto dopravního řešení. Avšak hodnot predikovaných v akustické studii k dokumentaci nedosáhly. I tak se to dá považovat za uspokojivý výsledek, a to vzhledem k tomu, že v rámci celého procesu byly hlavní připomínky spojeny právě s očekávaným zhoršením akustického zatížení předmětné lokality.

⁴² Nařízení č. 11, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (pražské stavební předpisy).

7.4 Zásady správné praxe

Z odborné, zahraniční literatury je možné nechat se inspirovat množstvím principů správné praxe, jež jednotliví autoři uvádějí. Aplikace v České republice však ztroskotává na faktu, že většina těchto principů počítá s jistou mírou implementace post-projektových analýz do legislativy daných států. V českém právním systému se lze s určitým typem post-projektového monitoringu setkat pouze u velkých koncepcí nebo záměrů, které podléhají přeshraničnímu posuzování. Pouze v takových případech, je zákonem č. 100/2001 Sb., v platném znění, předvídána možnost zpracování post-projektové analýzy, pokud o to některý z dotčených států projeví zájem. Co se týče posuzování záměrů podobného rozsahu jako v této práci, zdá se jako nejpřírodnější forma účinné praxe v rámci post-projektových analýz cílená osvěta o nezbytném přínosu post-projektových analýz především díky zpětné vazbě, kterou poskytuje všem zúčastněným stranám procesu a celkově přispívá k jeho zkvalitňování (Arts et al., 2001).

V projektu administrativního objektu Pankrác byly v rámci post-projektové analýzy dodrženy ty zásady správné praxe, které na tento záměr bylo možné aplikovat. Těmito zásadami se rozumí především zapojení všech účastníků EIA posuzování do procesu post-projektové analýzy, kterým byl dán prostor se k danému záměru vyjádřit (IAIA, 2007; Marshall et al., 2012). Dále byly podrobně analyzovány a hodnoceny výsledky EIA procesu, přičemž byla dodržena maximální transparentnost posuzování. Z časového hlediska se post-projektová analýza zaměřovala z větší části na fázi provozní, neboť v době realizace této analýzy už je záměr v provozu, a tedy fáze realizační je sledována pouze přes zapojení účastníků procesu, kteří měli možnost sledovat i fázi realizační. Z tohoto důvodu je třeba konstatovat, že právě chybějící legislativní ukotvení odporuje principu včasnosti v obecně přijímaných zásadách správné praxe (Morrison – Saunders et al., 2003; Macharia, 2005).

8. ZÁVĚR

Hlavní cíl, který byl v rámci této práce vytyčen, bylo pomocí post-projektové analýzy záměru Administrativního objektu Pankrác zhodnotit proceduru posuzování vlivů záměru na životní prostředí a veřejné zdraví. Pro splnění hlavního cíle bylo stanoveno několik dílčích cílů, jež práci udávaly myšlenkovou linii. Podstata práce spočívala v podrobném zhodnocení dokumentů, které byly v průběhu celého EIA procesu zpracovány. Z načerpaných poznatků bylo zpracováno podrobné posouzení implementace jednotlivých připomínek v rámci celého procesu do dalších navazujících dokumentů. Další část práce se věnovala komparaci hlukové zátěže před výstavbou a s odstupem času při provozu záměru. Následně, jakožto důležité součásti všech rozhodovacích procesů, byli osloveni účastníci EIA procesu, kterým byl dán prostor vyjádřit svůj názor na daný záměr i po jeho realizaci. Poslední dílčí část definovala a hodnotila obecně uznávané principy správné praxe pro realizaci post-projektových analýz. Na základě tohoto shrnutí lze konstatovat, že hlavní cíl i navazující dílčí cíle práce byly splněny.

Všechny dílčí úkony, které byly v průběhu celé práce vytvořeny, sloužily k pochopení problémů, s nimiž se celý EIA proces potýká, a to jak v rámci samotné EIA procedury, tak i post-projektové analýzy jako takové. V rámci procesu EIA, jak se potvrdilo i při posuzování tohoto záměru, je to především velmi slabá nebo úplně chybějící participace veřejnosti z nejbližšího okolí, která jednak není dostatečně informována o probíhajících procesech a řízeních, a jednak chybí různé formy osvěty, jež by jistě přispěly k větší iniciativě, ochotě zajímat se o své okolí a podílet se na jeho tvorbě.

Co se týče post-projektových analýz, chybí v České republice koncepční uchopení úplně. To se projevilo v laxnosti většiny dotčených orgánů a dotčené veřejnosti na daném záměru spolupracovat nebo se o něj dále zajímat. Pokud chceme do budoucna docílit toho, aby proces EIA byl opravdu komplexním nástrojem při ochraně životního prostředí, je nutné si uvědomit, že proces posuzování nekončí realizací záměru. Všemi dostupnými prostředky by měl být záměr nadále sledován a to v rámci celého životního cyklu dané stavby, aby bylo možné následně zhodnotit, nakolik byly predikce v před-realizační fázi přesné. Například, nakolik podmínky uvedené ve stanovisku byly efektivní, a dále je možné odhalit i předem nepředpokládané negativní vlivy ať už na životní prostředí nebo veřejné zdraví, které lze různými následnými opatřeními odstranit nebo alespoň minimalizovat, či zda byla navržená kompenzační opatření dostatečná, apod. Toto jsou bohužel poznatky, které jinak než empiricky ověřit nelze.

V rámci možných navazujících snažení v této oblasti bych po poznatcích z této práce navrhla různé typy osvětových programů. Ve vztahu k procesu EIA by tyto programy měly být zaměřeny hlavně na veřejnost. V rámci post-projektových analýz by se osvěta měla týkat v první řadě dotčených orgánů, případně legislativní cestou upravit jejich kompetence tak, aby pro ně nebyl proces EIA ukončen vydáním stanoviska.

Za hlavní přínos této práce považuji provedení komplexního post-projektového zhodnocení, jež odhalilo hlavní nedostatky současného EIA procesu v České republice, které byly zasazeny do konkrétního kontextu v rámci jednoho daného záměru.

9. POUŽITÁ LITERATURA

1. ABAZA, H., BISSET, R., SADLER, B., 2004: Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment: Towards an Integrated Approach, UNEP, 147 s.
2. ADAMEC, V. DUFEK, J., DOSTÁL, I., DVOŘÁKOVÁ, P., HUZLÍK, J., CHOLAVA, R., JEDLIČKA, J., KAPLANOVÁ, B., LIBČINSKÝ R., SMÉKAL, P., 2007: Doprava, zdraví a životní prostředí. Praha
3. AGORA Central Europe, 2006: Jak přizvat občany ke spolupráci, aneb jak dát radnici uši, aby slyšela co, co lidé chtějí, Společnost pro demokracii a kulturu, 52 s.
4. ALAN L. P., JOHN J. F., 1998: Environmental Methods Review: Retooling Impact Assessment for the New Century, 312 s.
5. ARTS, J., CALDWELL, P., MORRISON – SAUNDERS, A., 2001: EIA Follow-up: Good practice and Future Directions: Findings from a workshop at the IAIA 2000, Conference. Impact Assessment and Project Appraisal 19, str. 175-185
6. Assessment of Effectiveness of environmental impact assessment (EIA) systém in Azerbaijan, 2004: CENN, Azerbaijan, 54 s.
7. BAI, N., KHAZAEI, M., EEDEN, S., LAHER, I., 2007: The Pharmacology of particulate matter air pollution – Induced cardiovascular dysfunction. Pharmacology and Therapeutics, vol. 113, No. 1
8. BENTON, T. G., VICKERY, J. A., WILSON J. D., 2003: Farmland biodiversity: Is habitat heterogeneity the key? Trends Ecology Evolution 18, str. 182 – 188
9. BERAN, V., 2011: Městské inženýrství: Stavební kniha, 1.vyd. Praha, ČKAIT
10. BERNARD, M., DOUCHA, P., 2008: Právní ochrana před hlukem. 1.vyd. Praha, 196 stran, ISBN 978-80-7201-736-2
11. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D., 2011: Teorie regionálního rozvoje. Nástin, kritika, implikace. Karolinum, 344 stran, ISBN 978-80-246-1974-3
12. BOND, A. J., WARTHERN, P., 1999: EIA in European Union – Handbook of environmental impact assessment. Blackwell, Oxford
13. BURGER, T., LAWRENCE, F., 1989: The Structural Transformation of the Public Sphere.
14. CENIA, 2008: Biodiverzita, životní prostředí české republiky
15. COSKUN A., TURKER O., 2011: Analysis of environmental Impact Assessment (EIA) system in Turkey, Environmental monitoring Assessment, str. 213-226
16. DAMOHORSKÝ M., STEJSKAL V., 2003: Koncepční nástroje ochrany životního prostředí z pohledu práva, sborník z konference, Univerzita Karlova v Praze

17. DAMOHORSKÝ, M., 2003: Právo životního prostředí. 1. vyd., Beck, Praha., 511 stran, Právnické učebnice, ISBN 8071797472
18. DAMOHORSKÝ, M., 2006: České právo životního prostředí, Univerzita Karlova, Praha
19. DEFRA, 2002: Working with the Grain of Nature: A biodiversity Strategy for England. Defra Publications, London
20. DIRNER, V., 1997: Ochrana životního prostředí: základy, plánování, technologie, ekonomika, právo a management, Praha, 333 stran, MŽP, ISBN: 80-7078-490-3
21. DUSÍK, J., KOUBA, Z., 1994: Principy posuzování vlivů na životní prostředí. PEAC, Praha.
22. DVOŘÁK, L., 2005: Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí s komentářem. Praha: ABF – nakladatelství ARCH, str. 19
23. DVOŘÁK, L., 2010: Oznámení a zjišťovací řízení. In EIA – IPPC – SEA. Praha, MŽP, s. 16-18, ISSN 1801-6901
24. EISLER, J., 1998: Úvod do ekonomiky dopravy. Praha, ISBN 80-85963-54-X
25. FRIEDL, K., 1991: Chráněná území v České republice. Informatorium, Praha, 275 stran, ISBN 80-85968-13-7
26. GEHL, J., 2000: Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství. Vyd. 1. Brno: Nadace Partnerství
27. GLASSON, J., SALVADOR, N., 2000: EIA in Brazil: A procedures – practise gap. A comparative study with reference to the European Union and especially the UK. Environmental Impact Assessment Review 20, str. 191-225
28. GLASSON, J., THERIVEL, R., CHADWICK, A., 1994: Introduction to Environmental Impact Assessment: Principles and Procedures, Process, Practice and Prospects. The Natural and Built Environment Series I. London: UCL Press Ltd.
29. HANNA, K., NOBLE, B., 2011: A Brief to House of Commons Committee on the Environmental and Sustainable Development on the Canadian Environmental Assessment Act. Department of Geography and Planning University of Saskatchewan, Saskatoo, Cannada
30. HEXNER, M., 2007: Cenné a pozoruhodné urbanistické soubory z hlediska urbanistického vývoje, založení, architektury a kompozice. ÚAP Hlavního města Prahy, 84 stran
31. HOLEC, F., 1988: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: díl VII., Praha a okolí, 54 stran
32. HUMLÍČKOVÁ, P., 2011: Zpráva o implementaci Aarhuské úmluvy. Zelený kruh, Praha

33. HUNSBERGER C. A., GIBSON, R., WISMER, S., 2005: Citizen involvement in sustainability- centered environmental assessment follow-up. *Environmental Impact Assessment Review*, str. 609-627
34. IAIA, 2005: : International Association for Impact Assessment
35. IAIA, 2009: What is Impact Assessment? International Association for Impact Assessment
36. IAIA, 2012: International Association for Impact Assessment
37. JACOBS, J., 1961: *The Death and Live of Great American Cities*, Vintage Books, ISBN 9780679741954, 458 stran
38. JAY, S., JONES, C., SLINN, P., WOOD, CH., 2007: Environmental impact assessment: Retrospect and prospect. *Environmental Impact Assessment Reiew* 27, str. 287 – 300
39. JEŽKOVÁ, K., 2006: *Dejme slovo občanům: informace o vzdělání pracovníků veřejné správy v oblasti komunikace s veřejností*. Centrum pro komunitní práci, Přerov
40. KALVODOVÁ, J., MOLDAN, B., 1996: *Klima a jeho změna v důsledku emisí skleníkových plynů*. Univerzita Karlova Praha, 161 stran
41. KOLMAN, P., 2010: *Právo na informace*, Masarykova univerzita, Brno
42. KŘIVÁNEK, V., 2013: *Hluk z dopravy, snižování hlukové zátěže ze silniční dopravy*. Centrum dopravního výzkumu, Brno.
43. KUK, R., et al., 2003: *Dokumentace o hodnocení vlivů na životní prostředí na akci Administrativní objekt a bytové domy Pankrác*
44. KUŽVART, P., 1993: *Prvky přímé demokracie v zastupitelských systémech, Společnost pro trvale udržitelný rozvoj*, Praha
45. KUŽVART, P., 1997: *Svobodný přístup k informacím o životním prostředí*. Praha
46. KUŽVART, P., PAZDERKA, S., 2000: *Právo na informace o životním prostředí, Ekologický právní servis*, Brno
47. LEE, N., GEORG, C., 2000: *Environmental assessment in developing and transitional countries: principles, methods and practice*, Wiley, London
48. LIBERKO, M., 2004: *Hluk a prostředí. Problematika a řešení*. Praha, MŽP, ISBN 80-7212-271-1
49. MACHÁČEK, J., 2001: *Hodnocení vlivů na životní prostředí ve městech: Výsledný materiál grantu č. A80A33501 Grantové agentury AV ČR*. Praha: Ústav ekologie krajiny AV ČR, 145 stran
50. MACHARIA, S., 2005: *A Framework for Best Practice Environmental Impact Assessment Follow-up: A Case Study of the Ekati Diamond Mine, Canada*
51. MAIER, K., 2012: *Udržitelný rozvoj území*. Grada. Praha. ISBN 978-80-247-4198-7

52. MARSHALL, R., ARTS, J., MORRISON – SAUNDERS, A., 2005: International principles for best practice EIA. *Impact Assessment and Project Appraisal* 23, str. 175-181
53. MARTUZZI, M., MITIS, F., IAVARONE, I., SERINELLI, M., 2006: Health Impact of PM10 and Ozone in 13 Italian Cities, WHO
54. MENČÍK, M. et al., 1990: Hygiena práce a nemoci z povolání. 1. Vyd. Praha: MŠMT, 210 stran
55. MEZŘICKÝ, V., 2005: Environmentální politika a udržitelný rozvoj. 1. vyd., Praha: Portál, 207 stran, ISBN 80-7367-003-8
56. Ministerstvo životního prostředí, 2004: Státní politika životního prostředí, MŽP, Praha, ISBN 80-7212-283-5
57. MLČOCH, S., 1994: Právní procedury a postupy k zajištění účasti veřejnosti na ochraně ŽP. The Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe, Budapest
58. MOLDAN, B., 1992: Ekologie, demokracie, trh. 1. vyd., Praha: Informatorium, 119 stran, ISBN 80-853-6819-6
59. MORRIS, P., THERIVEL, R., 2009: Methods of Environmental Impact Assessment: A Comparative Review. Natural and built environment series, 560s.
60. MORRISON – SAUNDERS A., ARTS, J., 2004: Exporting the Dimensions of EIA Follow up. In IAIA 2004 Impact Assessment for Industrial Development Whose Business Is It?(IA Follow-up stream) 24th Annual meeting of the International Association for Impact Assessment, str. 1-4
61. MORRISON – SAUNDERS, A., BAKER, J., ARTS, J., 2003: Lessons from Practice: Towards Successful Follow-up. *Impact Assessment and Project Appraisal*.
62. MOTZKE, R., PODSKALSKÁ, S., 2007: Aarhuská úmluva ve správní a soudní praxi. *Planeta*, roč. 15, č. 6, str. 5
63. Národní program snižování emisí České Republiky, 2007: Ministerstvo životního prostředí, Praha
64. OBLUK, V., 2011: EIA rukověť oznamovatele záměru: správný postup oznamovatele záměru při přípravě investičního záměru v procesu posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví. MŽP
65. OLIGHER, T., 2014: Politika životního prostředí: Obecné zásady a základní rámec. Fakta a čísla o Evropské unii - 2015, Evropský parlament
66. ORINIAKOVÁ, P., TEUSCHELOVÁ, T., 2003: Účast veřejnosti, proč a jak? Centrum pro komunitní práci, Přerov
67. PALIWAL, R., 2006: EIA practice in India and its evaluation using SWOT analysis. *Environmental Impact Assessment Review*: str. 492-510

68. PETRLÍK, J., SKALSKÝ, M., TOŠNĚR, O., 2003: Efektivní účast v procesu EIA? Environmental Impact Assessment, Arnika, Praha, str. 3-8.
69. POMALIŠOVÁ, M., TŘEBICKÝ, V., NOVÁK, T., NENSETH, V., TONNESEN, A., 2010: Hodnocení kvality života ve městech se zapojením veřejnosti, Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, Praha
70. REMTOVÁ, K., 1996: Trvale udržitelný rozvoj a strategie ochrany životního prostředí.
71. RŮŽIČKA, J., FIALA, C., LUPÍŠEK, A., MUKAŘOVSKÝ, J., VONKA, M., 2007: Environmentální hodnocení variant konstrukčního návrhu bytového domu – případová studie
72. RYŠLAVÝ, Z., 2001: Splnil proces posuzování vlivů na životní prostředí naděje do něj vkládané? EIA posuzování vlivů na životní prostředí, str. 1-41
73. ŘÍHA, J., 1995: Hodnocení vlivů investic na životní prostředí: vícekriteriální analýza a EIA, 1. Vyd. Praha: Academia, 348 s., ISBN 80-200-0242-1.
74. ŘÍHA, J., 2000: Životní prostředí 60: Vliv investic na životní prostředí – proces EIA. ČVUT, Praha
75. ŘÍHA, J., 2001: Posuzování vlivů na životní prostředí: Metody pro předběžnou rozhodovací analýzu EIA, ČVUT, Praha
76. SADLER, B., 1996: Environmental Assessment in a Changing World: Evaluating Practice to Improve Performance CEAA – IAIA, Ontario – Canada, 248 s.
77. SADLER, B., McCABE, M., 2002: Environmental Impact Assessment, Training Resource Manual, 226 s.
78. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 91/2001 Sb. m. s., o přijetí Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států
79. Sdělení ministerstva zahraničních věcí č.124/2004 Sb. m. s., o Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí
80. SEMERÁDOVÁ, L., 2009: Zdravotní rizika v souvislosti s pilotní studií EIA, ČZU, Praha
81. SICARD, P., LESNE, O., ALEXANDRE, N, MANGIN, A., COLLOMP, R, 2011: Air quality trends and potential health effects – Development of an aggregate risk index. Atmospheric Environment, Vol. 45, No. 5
82. SMETANA, C., 1998: Hluk, vibrace, měření a hodnocení, 1 vyd., Praha
83. Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky, 2005: Ministerstvo životního prostředí, Praha, ISBN 80-7212-380-7
84. ŠILHÁNOVÁ, V., 2003: Veřejné prostory v územně plánovacím procesu. Vyd. 1. Brno. VUT

85. ŠUTA, M., 1996: Účinky výfukových plynů z automobilů na lidské zdraví. Brno, Český a Slovenský dopravní klub, 40 stran, ISBN 80-901339-4-0
86. VAŇKOVÁ, E., 2012: Zapojování veřejnosti do tvorby veřejných prostranství na venkově. Nепublikováno. Dep.: ČZU, FA ŽP. Praha
87. VAŇKOVÁ, M., 1995: Hluk, vibrace a ionizující záření, část II., 1 vyd. VUT, Brno, 160 stran
88. VORÁČEK, V., et al., 1993: Rukověť EIA, hodnocen vlivů na ŽP, Praha
89. WATHERN, P., 1988: Environmental Impact Assessment, Theory and Practice, Routledge, 332 s.
90. WILSON, L., 1998: A practical method for environmental impact assessment audits. Environmental Impact Assessment 18, str 59-71
91. WITTLINGEROVÁ, Z., JONÁŠ, P., 1999: Ochrana životního prostředí, ČZU, Praha, 131 stran
92. WOOD, G., 2000: Is what you see what you get? Post development auditing of methods used for predicting the zone of visual influence in EIA. Environmental Impact Assessment 20, str. 537-556

PRÁVNÍ PŘEDPISY:

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí
2. Směrnice Rady č. 85/337/EHS ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí
3. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
4. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
5. Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životní prostředí
6. Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
7. Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí)
8. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

INTERNETOVÉ ZDROJE:

1. EHRLICH, P., 2013: Vítejte a zemi. Doprava. Společensko-ekonomický pohled., [online] [cit. 2016-02-05] dostupné z: www.vitejnenazemi.cz
2. HÁJEK, P., 2007: Udržitelná výstavba budov a její uplatňování ve střední Evropě [online] [cit. 2016-02-06] dostupné z: http://www.casopisstavebnictvi.cz/udrzitelna-vystavba-budov-a-jeji-uplatnovani-ve-stredni-evrope_N465
3. HOUŽVIČKA, J., 2012: Historie Nuselského údolí. [online] [cit. 2016-02-07] dostupné z: www.jamrtal.com
4. ISSaR, 2015: Statistická ročenka životního prostředí České republiky, MŽP [online] [cit. 2016-02-05] dostupné z: www1.cenia.cz/sites/ročenka/Rocenska_ZP_CR_2014
5. JANDÁK, Z., 2007: Hluk v pracovním prostředí, Státní zdravotní ústav, [online] [cit. 2016-02-04] dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/pracovni-prostredi/hluk-v-pracovnim-prostredi>
6. Konference OSN o životním prostředí a rozvoji. [online] [cit. 201-30-01] dostupné z: <http://www.un.org/geninfo/bp/enviro.html>
7. Mendelova univerzita v Brně. Prvky procesu EIA. In Proces EIA. [online] Redakční systém Framepublic, 2010, [cit. 2016-29-01]. Dostupné z: <http://ucebnice-eia.zf.mendelu.cz/nastroje-eia-a-sea>
8. Státní politika životního prostředí České republiky 2012 – 2020. [online] [cit. 201-30-01] dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi
9. ŠKRABAL, M., 2015: Novela zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA). Epravo.cz [online] [cit. 201-30-01] dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/novela-zakona-o-posuzovani-vlivu-na-zivotni-prostredi-eia-97698.html>
10. Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států 1991. [online] Praha: Ministerstvo životního prostředí, [cit. 2015-13-12]. Dostupná z: http://www.mzp.cz/cz/umluva_o_posuzovani_vlivu

ZDROJE OBRÁZKŮ:

LUPÍŠEK, A., HODKOVÁ, J., MALČÍK, Š., VOCHOC, L., ŽDÁRA, T., 2012: Hodnocení životního cyklu a udržitelná výstavba budov, SGS ČVUT

WIKIPEDIE [online] [cit. 2016-30-01] dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Praha_4

10. PŘÍLOHY

Diplomová práce:

Post-projektová analýza v procesu EIA Administrativního centra Pankrác

Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění jednoduché tabulky v příloze. Její vyplnění by nemělo zabrat více jak 3 minuty.

Informace získané touto formou budou použity pro potřeby diplomové práce na téma „Post-projektová analýza v procesu EIA Administrativního centra Pankrác“. Účelem tohoto dotazování je snaha zjistit názory jednotlivých účastníků, kteří se v rámci celého EIA procesu k tomuto záměru vyjadřovali. Jedná se především o názory na to, jak v současnosti nahlíží na nedostatky, ke kterým se v průběhu procesu vyjadřovali. Případně, zdali se z jejich pohledu objevily nové nedostatky, jenž v dřívější fázi realizace záměru nebo nyní ve fázi provozu centra ovlivňují životní prostředí a veřejné zdraví.

Toto dotazování bylo do diplomové práce zařazeno především proto, že názory dotčených orgánů a veřejnosti v jakémkoli procesu schvalování záměrů by měly být klíčové, a je tedy důležité znát tyto názory i po realizaci záměru. To by mělo v budoucnu přispívat ke zkvalitňování celého EIA procesu.

Informace, které mi touto formou budou poskytnuty, budou v práci prezentovány obecnou formou analýzy názorů a změn názorů jednotlivých účastníků v rámci celého EIA procesu.

Návod na vyplnění:

- v tabulce jsou dle jednotlivých hledisek vyznačeny problematické body, ke kterým se jednotlivé dotčené orgány, dotčená veřejnost a veřejnost vyjadřovaly v průběhu celého EIA procesu
- Vám se do rukou dostává tabulka, kde jsou již vyznačeny stěžejní body, ke kterým jste se Vy konkrétně vyjadřovali a jenž byly takto vyznačeny na základě jednotlivých vyjádření
- pokud se rozhodnete vyhovět mé žádosti, bude Vaším úkolem vyplnění zbývajících dvou sloupečků „fáze investiční“ a „fáze provozu“, kde Vás prosím o zaškrtnutí těch bodů, které se Vám v těchto dvou následujících fázích zdály/zdají stále problematické
- do kolonky poznámka je možné k jednotlivým bodům připsat případné další doplnění Vašeho současného názoru
- vyplněný dotazník si na základě telefonické komunikace mohu vyzvednout osobně, případně ho lze zaslat poštou či elektronicky

Předem velmi děkuji za Vaši přínosnou spolupráci.

Adresát:

Zpracovatel diplomové práce:

Posuzované hledisko		Před-investiční fáze	Investiční fáze	Fáze provozu	Poznámka
EKOLOGICKÉ					
Posouzení z hlediska akustického	Překračování limitů zátěže v oblasti obecně				
	Odhlučnění zástavby a izolační zeleň	X			
	Hluk z dopravy				
	Opatření na odhlučnění v době výstavby v zájmu okolní zástavby				
	Hluk z parkoviště				
Posouzení z hlediska ochrany ovzduší	Překračování limitů zátěže -obecně	X	X	X	
	Zvyšování imisní zátěže dopravou	X	X	X	
	Rozpor mezi počty parkovacích stání a počtem jízď	X			
	Koncentrace PM10 a následná zdravotní rizika	X			
	Zavedení nápravných opatření pro zlepšení kvality ovzduší	X	X	X	
	Protiprašná opatření při výstavbě				
Posouzení z hlediska ochrany městské zeleně	Nízký optimální podíl zeleně v lokalitě	X	X	X	
Posouzení z hlediska odkanalizování a ochrany vodních toků	Předčištění odpadních a dešťových vod	X			
	Kapacita kanalizační sítě	X	X	X	
	Odvádění dešťových vod do jednotné kanalizační sítě				
	Likvidování dešťové vody v místě spadu				
	Respektování a ochrana ochranných pásem vodárenských zařízení	X			

Posouzení z hlediska nakládání s odpady	Přednostní využívání odpadů				
	Nakládání s přebytečnou zeminou				
	Nakládání s odpady – obecně (v době výstavby a provozu)				
Posouzení z hlediska ochrany přírody a krajiny	Nízký koeficient zeleně				
	Zajištění podmínek pro existenci zeleně a její funkce				
SOCIÁLNÍ					
Posouzení z hlediska územního plánu a územního rozvoje	Problémy architektonicko - urbanistického řešení - obecně	X			
	Výška budov	X			
	Objem budov	X			
	Respektování stavby vodárenské věže				
	Umíst'ování staveb a vzájemných odstupů				
Posouzení z hlediska dopravního	Kapacita komunikačních sítí v prostoru Pankrácké pláně	X			
	Počty parkovacích stání	X			
	Dopravně-inženýrské řešení	X			
	Na náhradních parkovacích plochách a podél Hanušovi ulice řešit stromovou zeleň	X			
	Koordinace záměru s přestavbou komunikační sítě ve spádovém území	X			
	Vedení tras stavby mimo ul. Hanušova a Budějovická				
	Neomezovat dopravní obsluhu v lokalitě				
EKONOMICKÉ					
Zákonné	Chybějící variantní řešení				
Technické	Náhradní řešení napojení inženýrských přípojek				